

Bachelorthesis

Leeftijdsbestendiger maken van huurwoningen in Arnhem

Een onderzoek naar de factoren die bepalend zijn voor Arnhemse huurders (van 55 jaar en ouder) om aanpassingen te doen aan de eigen woning om langer thuis te blijven wonen

Bachelorthesis Geografie, Planologie en Milieu (GPM)

Faculteit der Managementwetenschappen

Radboud Universiteit Nijmegen

juni 2017

Jory Verhagen

Radboud Universiteit

Leeftijdsbestendiger maken van huurwoningen in Arnhem

Een onderzoek naar de factoren die bepalend zijn voor Arnhemse huurders
(van 55 jaar en ouder) om aanpassingen te doen aan de eigen woning om
langer thuis te blijven wonen

Bachelorthesis Geografie, Planologie en Milieu (GPM)

Faculteit der Managementwetenschappen

Radboud Universiteit Nijmegen

juni 2017

Jory Verhagen

s4461029

Begeleiders: Pascal Beckers en José Muller

Aantal woorden in de hoofdtekst: 18.396

Voorwoord

Voor u ligt het resultaat van vijf maanden werk. In deze periode heb ik onderzoek gedaan naar het aanbrengen van aanpassingen in de eigen woning door 55 plussers. Mijn keuze viel op dit onderwerp, omdat dit een zeer actueel thema is. Mijn opa en oma zitten in deze leeftijdscategorie en hebben onlangs aanpassingen in hun woning aangebracht.

Tijdens dit onderzoeksproces heb ik veel geleerd, onder meer hoe een eigen onderzoek opgezet en uitgevoerd dient te worden. De ervaringen die ik tijdens mijn scriptie heb opgedaan kan ik gebruiken in onderzoeken die ik in de toekomst uit zal gaan voeren.

Graag wil ik iedereen bedanken die mij bij het scriptieproces heeft geholpen. Ten eerste de onderzoek partners vanuit de gemeente Arnhem, te weten Marion Schoeman, Gert van Putten en Sabrina Rijcken. Ten tweede wil ik Companen bedanken, aangezien zij de enquête hebben opgesteld en uitgevoerd die aan de basis van mijn onderzoek ligt. Daarnaast wil ik alle respondenten bedanken die meegewerkt hebben aan de enquête en de interviews. Zonder hun inbreng was dit onderzoek niet mogelijk geweest. Als laatste wil ik Pascal Beckers, mijn scriptiebegeleider, bedanken voor zijn feedback. Zijn advies heeft ervoor gezorgd dat deze scriptie succesvol kon worden afgerond.

Ik hoop dat dit onderzoek bij kan dragen aan het toekomstige beleid van de gemeente Arnhem inzake woningaanpassingen van 55 plussers, zodat de beschikbare middelen optimaal kunnen worden ingezet.

Jory Verhagen

juni 2017

Samenvatting

In Nederland is sprake van een duidelijke vergrijzing. Doordat de Nederlandse bevolking steeds ouder wordt nemen de zorgkosten toe. Om deze zorgkosten te beperken zet de overheid in op het langer zelfstandig thuis blijven wonen van senioren. Om bestaande woningen geschikt te maken voor ouderen zijn aanpassingen nodig in de woning. Het regelen van deze aanpassingen is in veel gevallen de verantwoordelijkheid van de bewoner. Op dit moment bestaat echter nog een kennistekort over de manier waarop senioren deze verantwoordelijkheid nemen en wat het investeringsgedrag kan verklaren.

In dit onderzoek wordt daarom onderzocht hoe het investeringsgedrag van ouderen in aanpassingen in de woning te duiden is. In welke mate hebben huurders van 55 jaar en ouder aanpassingen in de woning en welke factoren verklaren voor deze groep het hebben en het zelf aanschaffen van woningaanpassingen?

Hiertoe is de volgende hoofdvraag geformuleerd:

Welke factoren bepalen of Arnhemse huurders met leeftijd boven 55 jaar investeren in het leeftijdsbestendiger maken van de eigen woning en hoe kunnen deze inzichten bevorderlijk zijn voor het formuleren van gemeentelijk beleid gericht op het bevorderen van het leeftijdsbestendiger maken van woningen?

Binnen het onderzoek is de hoofdvraag opgedeeld in drie deelvragen. In de eerste deelvraag wordt bestudeerd hoe het investeringsgedrag van de doelgroep zich kenmerkt. Aan de hand van descriptieve statistiek wordt gekeken hoeveel respondenten bepaalde aanpassingen hebben en in welke mate respondenten deze aanpassingen ook zelf gefinancierd hebben. In de tweede deelvraag worden aan de hand van binomiale logistische regressie enkele factoren onderscheiden die mede kunnen verklaren waarom mensen aanpassingen in huis nemen. In de derde en laatste deelvraag wordt gekeken op welke manier de resultaten uit de eerste twee deelvragen gebruikt kunnen worden binnen het beleid van de Gemeente Arnhem.

Eerst is bestaande literatuur bestudeerd om te bepalen op welke verklarende concepten dit onderzoek zich dient te richten. Hier kwam uit naar voren dat de financiële situatie van huurders, de bekendheid van mensen met aanpassingen en de fysieke staat van mensen relevante verklarende factoren zijn. Daarnaast zijn de grootte van het huishouden en de leeftijd van mensen relevant, net als het verschil tussen bewoners van koopwoningen en huurwoningen.

De data die in dit onderzoek wordt gebruikt is deels afkomstig uit een bestaande enquête en deels uit aanvullende interviews. De enquête is begin 2017 ingevuld door ruim 500 Arnhemmers van 55 jaar en ouder.

De interviews zijn geanalyseerd met content analysis. Aan de hand van deze methode is gekeken welke specifieke redenen respondenten hebben om aanpassingen aan te laten brengen, of om juist van aanpassingen af te zien. Uit de analyse van de enquêteresultaten zijn enkele factoren naar voren gekomen die het al dan niet implementeren van woningaanpassingen kunnen verklaren. Het optreden van fysieke beperkingen blijkt samen te hangen met een grotere kans op het hebben van aanpassingen in de woning. Daarnaast blijken oudere respondenten veel vaker dan jongere respondenten aanpassingen in hun woning te hebben. Ook blijkt uit de resultaten dat respondenten die aangeven bekend te zijn met woningaanpassingen vaak aanpassingen hebben en deze aanpassingen ook vaak zelf hebben betaald.

Helaas is het niet mogelijk gebleken om aan de hand van de beschikbare kwantitatieve gegevens een volledig verklarend model op te stellen voor het investeringsgedrag. De hiervoor besproken factoren verklaren slechts een klein deel van de aangebrachte aanpassingen.

Uit de gevoerde interviews bleek dat er naast de statistisch onderzochte factoren nog andere zaken een rol spelen bij de keuze om al dan niet tot investeren over te gaan. Een deel van de respondenten brengt aanpassingen aan op het moment dat men toch al met regulier onderhoud aan de slag gaat. Een andere belangrijke factor blijkt het wonen in een huurwoning te zijn. De respondenten die in de interviews zijn gesproken wijzen voor grotere aanpassingen vaak naar de verhuurder. Zelf nemen de respondenten een afwachtende houding aan ten aanzien van grotere aanpassingen.

Concluderend kan gesteld worden dat de aanwezige aanpassingen in de woning slechts in weinig gevallen door de respondenten zelf zijn betaald. Het investeringsgedrag van huurders in dergelijke aanpassingen speelt dus een beperkte rol voor de mate waarin aanpassingen aanwezig zijn. Hoe dit grote verschil tussen het aantal aanwezige aanpassingen en het aantal zelf betaalde aanpassingen is ontstaan is niet helemaal duidelijk. Een mogelijke verklaring ligt in het betrekken van woningen met bestaande aanpassingen door de respondenten. Uit de interviews bleek namelijk dat sommige aanpassingen al aanwezig waren toen respondenten de woning betrokken.

Een ander opvallend resultaat is de afwezigheid van een effect van de financiële situatie van huurders op de mate waarin aanpassingen aangeschaft worden. In dit onderzoek is dit verband

namelijk afwezig, terwijl uit reeds bestaand onderzoek blijkt dat de kosten van aanpassingen wel degelijk een rol spelen voor het investeringsgedrag.

Uit dit onderzoek komt het advies voor de gemeente Arnhem naar voren om een informerende strategie te overwegen. De gemeente kan zich het beste richten op het informeren van de oudere groep huurders. Deze groep kan dan zelf aanpassingen aanbrengen op het moment dat zij met regulier onderhoud aan de slag gaat. Een focus op preventief aanpassen lijkt weinig zinvol, omdat jonge 55-plussers zonder fysieke belemmeringen hun woning slechts in uitzonderlijke gevallen preventief aanpassen.

Ook kan de gemeente onderscheid maken in zijn voorlichting over woningaanpassingen naar gelang er sprake is van huurwoningen of koopwoningen. Grote, ingrijpende woningaanpassingen worden door huurders namelijk niet zelf uitgevoerd, waardoor ingrijpende preventieve aanpassingen voor hen niet relevant zijn.

De conclusies uit dit onderzoek worden beperkt door de beperkte omvang van het onderzoek. Om deze reden kunnen in vervolgonderzoek de huidige conclusies worden aangescherpt en verbreed door gebruik te maken van een nieuwe dataset. Vervolgonderzoek kan zich richten op andere steden in Nederland, zodat de conclusies gestaafd kunnen worden op een grotere totale populatie. In dergelijk vervolgonderzoek zou daarnaast gewerkt kunnen worden met enquêtevariabelen van een (quasi-)metrisch meetniveau. Ook kunnen aanvullende verklarende variabelen worden onderzocht. Door met dergelijke aanvullende verklarende factoren te werken kunnen modellen worden verkregen die een hogere verklaringskracht hebben dan de modellen in dit onderzoek.

Inhoudsopgave

Voorwoord	iii
Samenvatting.....	iv
Lijst afbeeldingen en tabellen	x
H1 Inleiding	1
1.1 Projectkader.....	1
1.2 Doelstelling	3
1.3 Vraagstelling	4
1.4 Wetenschappelijke relevantie	4
1.5 Maatschappelijke relevantie.....	6
1.6 Leeswijzer	6
H2 Theoretisch kader	7
2.1 Ageing in place	7
2.2 Verklarende factoren voor het aanpassen van de woning.....	8
2.2.1 Persoonskenmerken	8
2.2.2 Eigendomssituatie	9
2.2.3 Financiële situatie.....	10
2.2.4 Bekendheid met woningaanpassingen.....	10
2.2.5 Fysieke gesteldheid	11
2.3 Conceptueel model	12
2.4 Operationalisering conceptueel model	13
H3 Methodologie	14
3.1 Onderzoeksstrategie	14
3.2 Dataverzameling	15
3.2.1 Betrouwbaarheid en validiteit	17
3.2.2 Non-respons.....	18
3.3 Analysemethoden	19
H4 Analyse en resultaten van enquête.....	22
4.1 Descriptieve statistiek	22
4.1.1 Huurders en kopers in databestand	22
4.1.2 Verdeling man/vrouw.....	24
4.1.3 Leeftijd	26
4.1.4 Verdeling huishoudensgrootte.....	28
4.1.5 Financiële situatie.....	28
4.1.6 Bekendheid met woningaanpassingen.....	30
4.1.7 Fysiek beperkt	32
4.1.8 Aanwezige woningaanpassingen en investeringen	33

4.2 Logistische regressie.....	36
4.2.1 Model 1: Door ouderen zelf betaalde aanpassingen	36
4.2.2 Model 2: Aanwezigheid van aanpassingen in de woning	40
4.2.3 Individuele aanpassingen.....	45
4.2.4 Gegroepeerde aanpassingen	52
4.2.5 Samenvattende tabel modellen.....	56
4.3 Conclusie statistische analyse.....	57
H5 Interviews.....	58
5.1 Korte beschrijving geïnterviewden en hun woningen.....	58
5.2 Invloed van leeftijd via fysieke beperkingen	59
5.3 Direct effect van fysieke beperkingen.....	60
5.4 Effect van bekendheid met aanpassingen.....	62
5.5 Effect van wonen in een huurwoning	62
5.6 Uitvoeren van aanpassingen tijdens regulier onderhoud	63
5.7 Verwachtingen ten aanzien van de gemeente	64
5.8 Conclusie interviews.....	65
Onderzoeksconclusie	66
Aanbevelingen voor vervolgonderzoek	71
Reflectie	73
Bijlage A: Gebruikte enquête	75
Bijlage B: Woningaanpassingen zoals besproken in de enquête	82
Bijlage C: SPSS output van de descriptieve statistiek (paragraaf 4.1)	84
1.1 Huurders en kopers in databestand.....	84
1.2 Verdeling man/vrouw in databestand	84
1.3 Leeftijd.....	84
1.4 Huishoudensgrootte.....	85
1.5 Financiële situatie	86
1.6 Bekendheid met woningaanpassingen.....	86
1.7 Mate waarin de respondent fysiek beperkt is	88
1.8a Alle aanwezige aanpassingen (ook indien niet zelf gekocht).....	91
1.8b Alle aanwezige aanpassingen (alleen indien zelf gekocht).....	94
1.9 Gebruikte aanvullend onafhankelijke variabelen	97
Bijlage D: SPSS output van toetsen op correlaties (paragraaf 4.2).....	98
2.1 Door ouderen zelf betaalde aanpassingen	98
2.2 Alle aanwezige aanpassingen	106
2.3 Individuele aanpassingen	114
2.3.1 Drempels weggehaald	114
2.3.2 Verhoogd toilet	122

2.3.3 Wandbeugels	130
2.4 Gegroupeerde aanpassingen	139
2.4.1 Alle aanpassingen	139
2.4.2 Alleen zelf betaalde aanpassingen	149
3 Toetsen op correlaties tussen onafhankelijke variabelen	159
Bijlage D: Interviewguide	169
Bijlage E: Operationalisering conceptueel model voor gebruik met de enquête	172
Bijlage F: Interpretatie van coëfficiënten uit logistische regressie.....	177
Bijlage G: Resultaten logistische regressie	180
2.1 Door ouderen zelf betaalde aanpassingen	180
2.2 Alle aanwezige aanpassingen	184
2.3 Individuele aanpassingen	187
2.3.1 Drempels weggehaald	187
2.3.2 Verhoogd toilet	190
2.3.3 Wandbeugels	194
2.4 Gegroupeerde aanpassingen	197
2.4.1 Alle aanpassingen	197
2.4.2 Alleen zelf betaalde aanpassingen	201
Literatuurlijst	204

Lijst afbeeldingen en tabellen

Afbeeldingen

Figuur 2.1: Conceptueel model, *pagina 12*

Figuur 4.1: Verdelingen woningbezit, *pagina 23*

Figuur 4.2: Verdeling van woningeigendom in dataset met uitsluitend huurders, *pagina 24*

Figuur 4.3: Verdeling naar geslacht in de enquête en in de gehele gemeente Arnhem, *pagina 25*

Figuur 4.4: Leeftijdsverdeling in de enquête, *pagina 27*

Figuur 4.5: Leeftijdsverdeling in de gemeente Arnhem (totale populatie), *pagina 27*

Figuur 4.6: Verdeling grootte huishoudens, *pagina 28*

Figuur 4.7: Mogelijkheden tot zelf financieren van aanpassingen, *pagina 29*

Figuur 4.8: Bekendheid met woningaanpassingen, *pagina 31*

Figuur 4.9: Aantal respondenten met fysieke beperkingen in de enquête, *pagina 32*

Figuur 4.10: Aanwezige aanpassingen in de woningen van respondenten (populaire aanpassingen), *pagina 34*

Figuur 4.11a: Aantal respondenten dat zelf geïnvesteerd heeft in aanpassingen, *pagina 35*

Figuur 4.11b: Financieringsbron per aanpassing, *pagina 35*

Figuur 4.12: Correlatie tussen bekendheid met en het hebben van aanpassingen, *pagina 43*

Figuur 4.13: Correlatie aanpassingen in de woning en nultredenwoningen, *pagina 44*

Bron afbeelding voorblad (traplift): Auteur, 2017

Tabellen

Tabel 2.1: Kernconcepten, *pagina 12*

Tabel 4.1: Verdeling naar geslacht in de gemeente Arnhem en in de enquête (inwoners van 55 jaar en ouder), *pagina 34*

Tabel 4.2: Aanwezige aanpassingen, in aantal respondenten (zeldzame aanpassingen), *pagina 37*

Tabel 4.3: Resultaten chi-kwadraattoetsen, *pagina 37*

Tabel 4.4: Correlatie tussen leeftijd en investeren, *pagina 38*

Tabel 4.5: Correlatie tussen bekendheid en investeren, *pagina 38*

Tabel 4.6: Correlatie tussen huishoudensgrootte en investeren, *pagina 38*

Tabel 4.7: Aantal aanpassingen aanwezig in de woning, per respondent, *pagina 40*

Tabel 4.8: Verdeling wel/geen aanpassingen in de woning aanwezig, *pagina 41*

Tabel 4.9: Resultaten chi-kwadraattoetsen, *pagina 41*

Tabel 4.10: Percentage respondenten met aanpassingen per leeftijdsgroep, *pagina 41*

Tabel 4.11: Correlatie tussen leeftijd en fysieke beperkingen, *pagina 42*

Tabel 4.12: Correlatie tussen bekendheid met en het hebben van aanpassingen, *pagina 43*

Tabel 4.13: Correlatie aanpassingen in de woning en nultredenwoningen, *pagina 44*

Tabel 4.14: Resultaten chi-kwadraattoetsen, *pagina 46*

Tabel 4.15: Resultaten chi-kwadraattoetsen, *pagina 48*

Tabel 4.16: Resultaten chi-kwadraattoetsen, *pagina 50*

Tabel 4.17: Resultaten chi-kwadraattoetsen, *pagina 53*

Tabel 4.18: Resultaten chi-kwadraattoetsen, *pagina 55*

Tabel 4.19: Samenvattende tabel logistische regressiemodellen, *pagina 56*

H1 Inleiding

1.1 Projectkader

De Nederlandse bevolking wordt steeds ouder: Er is sprake van vergrijzing. Waar in 2015 het percentage 65-plussers nog 18 procent bedroeg, zal dit in 2040 zijn toegenomen tot 27 procent (Van Duin, Stoeldraijer, Nicolaas, Ooijevaar, & Sprangers, 2015). Waar Nederland op dit moment 3,2 miljoen 65-plussers heeft, zal dit naar verwachting toenemen tot 4,8 miljoen in 2040 (Stoeldraijer, Van Duin, & Huisman, 2016).

De vergrijzing leidt tot een toename van de zorgkosten. Om deze kosten te beperken heeft de Nederlandse overheid in de afgelopen decennia het aantal plaatsen in verzorgingshuizen afgebouwd. Het aantal ouderen waaraan deze zogenaamde intramurale zorg wordt aangeboden is verkleind (Norder, Corsten, & Streppel, 2016).

In plaats daarvan wordt nu van ouderen verwacht dat ze langer in hun eigen woning blijven wonen. Eventueel benodigde verzorging wordt dan aan huis geboden in plaats van in een verzorgings- of verpleeghuis. Dit wordt ook wel extramurale zorg genoemd. Hiervoor is mede gekozen vanwege de lagere kosten van dit model van zorgverlening (Norder et al., 2016) (Duivenvoorden, van Triest, Senior, Witter, & Kooistra, 2015).

Naast de voordelen vanuit bezuinigingsoogpunt geven veel ouderen ook zelf de voorkeur aan het blijven wonen in hun eigen woning. Mensen zijn vaak gehecht geraakt aan hun woning en woonomgeving, en willen hier graag blijven wonen. Ze prefereren hun vertrouwde woonomgeving boven opname in een verplegings- of verzorgingshuis of verhuizing naar een andere woning (Norder et al., 2016).

Om de zelfstandigheid van ouderen in de eigen woning te behouden zijn echter vaak aanpassingen aan de woning nodig. Ouder worden gaat namelijk vaak gepaard met fysieke beperkingen, die zelfstandig wonen moeilijk maken. Een deel van de ouderen woont in een woning die niet meer geschikt is als de mobiliteit van ouderen afneemt. (De Groot, Van Dam, & Daalhuizen, 2014). Aanpassing van de woning is een optie om deze woningen meer voor ouderen geschikt te maken.

Onder woningaanpassingen worden in dit onderzoek aanpassingen aan de woning verstaan die het voor mensen mogelijk maken in de huidige woning te blijven wonen bij een verslechterende gezondheid (Stoeckel, 2011). De impact op de woning en de kosten van de woningaanpassing verschillen per type aanpassing. Er zijn zowel kleinschalige als ingrijpende maatregelen mogelijk. Een voorbeeld van een kleinschalige, goedkope aanpassing is het plaatsen van beugels in de badkamer om de kans op vallen te verkleinen. Een voorbeeld van een ingrijpende, dure aanpassing is het aanleggen van een badkamer en een slaapkamer op de begane grond.

Volgens bestaand onderzoek hebben woningaanpassingen positieve effecten voor ouderen (Stoeckel, 2011). Ouderen die woningaanpassingen hebben aangebracht geven aan dat zij meer mogelijkheden hebben gekregen om activiteiten uit te voeren. Hierbij wordt zowel gesproken over activiteiten in huis als over sociale activiteiten. Daarnaast voelen ouderen zich door woningaanpassingen veiliger in hun woning (Petersson, Kottorp, Bergström, & Lilja, 2009; Petersson, Lilja, Hammel, & Kottorp, 2008).

Ouderen worden door de politiek geacht zelf verantwoordelijkheid te nemen voor het aanbrengen van woningaanpassingen. Er is draagkrachtafhankelijke financiële ondersteuning mogelijk vanuit de Wmo, maar het initiatief voor het aanbrengen van woningaanpassingen wordt bij de ouderen zelf gelegd. Niet alle ouderen zijn zich echter bewust van deze verantwoordelijkheid: Onder ouderen leeft nog vaak het idee dat men kan terugvallen op de overheid (De Groot et al., 2014; Norder et al., 2016).

De gemeente Arnhem wil haar oudere inwoners stimuleren om zelf aanpassingen aan de woning te realiseren. Bij voorkeur zouden deze aanpassingen aangebracht moeten worden voordat men door ouderdom fysieke belemmeringen heeft. De doelgroep waarop de gemeente zich richt is daarom de leeftijdsgroep vanaf 55 jaar. Hierin is ook een relatief jonge groep ouderen opgenomen die nog niet met fysieke klachten te maken heeft.

Om de bereidheid tot het aanbrengen van woningaanpassingen in kaart te brengen heeft de gemeente Arnhem een enquête uitgezet onder haar bewoners. In deze enquête zijn zowel huurders als eigenaar-bewoners bevroegd. De verkregen gegevens van eigenaar-bewoners zijn verwerkt in een reeds lopend masteronderzoek. De gegevens die van huurders zijn verkregen zijn nog niet geanalyseerd.

Het is echter mogelijk dat de bereidheid tot investeren in woningaanpassingen bij huurders anders is dan bij woningbezitters. Huurders profiteren bijvoorbeeld niet van een eventuele stijging van de verkoopwaarde van hun woning door woningaanpassingen. Daarnaast is binnen het huursegment ook de sociale huur opgenomen. Deze groep huurders heeft vaak een relatief laag inkomen, wat de mogelijkheid om woningaanpassingen zelf te financieren kan beperken.

Gezien de mogelijk afwijkende investeringsbereidheid van huurders is dit onderzoek gericht op deze groep. De resultaten van de enquête over het investeringsgedrag in woningaanpassingen worden hierdoor niet alleen qua eigenaar-bewoners benut, maar ook voor huurders. Dit onderzoek is daarmee een aanvulling op reeds lopend onderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek en het onderzoek naar de koopmarkt kunnen door de gemeente Arnhem worden gecombineerd. Hiermee wordt een compleet beeld verkregen van de investeringsbereidheid in woningaanpassingen van haar bewoners.

1.2 Doelstelling

In dit onderzoek wordt onderzocht welke factoren de keuzes van Arnhemse ouderen bepalen om hun woning leeftijdsbestendig te maken. Om huurders te stimuleren zelfstandig hun huurwoningen aan te passen, is het namelijk nodig eerst te onderzoeken welke factoren het investeringsgedrag van huurders bepalen. Met kennis over deze factoren kan de gemeente Arnhem effectiever beleid opstellen om de doelgroep te stimuleren de eigen woning levensloopbestendiger te maken.

De doelstelling van dit onderzoek luidt daarom als volgt:

De doelstelling van dit onderzoek is het leveren van een bijdrage aan het beleid van de gemeente Arnhem om huurders van 55 jaar en ouder te stimuleren zelfstandig hun woning leeftijdsbestendig te maken.

Dit wordt gedaan door via secundaire data-analyse en aanvullende interviews te bepalen hoe groot de rol is die verschillende factoren spelen bij de investeringskeuze van Arnhemse huurders. Daarnaast worden op basis van deze analyse aanbevelingen geformuleerd hoe de gemeente Arnhem de resultaten van dit onderzoek kan toepassen in haar beleid.

1.3 Vraagstelling

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt als volgt:

Welke factoren bepalen of Arnhemse huurders met leeftijd boven 55 jaar investeren in het leeftijdsbestendiger maken van de eigen woning en hoe kunnen deze inzichten bevorderlijk zijn voor het formuleren van gemeentelijk beleid gericht op het bevorderen van het leeftijdsbestendiger maken van woningen?

In dit onderzoek wordt aan de hand van drie deelvragen toegewerkt naar een antwoord op de hoofdvraag. Deze deelvragen zijn als volgt:

- 1) Hoe kenmerkt zich het investeringsgedrag van deze leeftijdsgroep Arnhemse huurders in het leeftijdsbestendiger maken van de eigen woning?
- 2) In hoeverre kan dit investeringsgedrag verklaard worden door persoons- en financiële kenmerken, de eigendomssituatie van de woning, de fysieke gesteldheid van de bewoners en de bekendheid met relevante woningaanpassingen? Welke andere factoren beïnvloeden het investeringsgedrag?
- 3) Hoe kunnen deze inzichten bevorderlijk zijn voor het formuleren van gemeentelijk beleid gericht op het bevorderen van het leeftijdsbestendig maken van woningen?

1.4 Wetenschappelijke relevantie

Er zijn de afgelopen jaren meerdere onderzoeken gedaan naar het leeftijdsbestendig maken van bestaande woningen in Nederland. In deze onderzoeken wordt echter niet specifiek ingegaan op het investeringsgedrag van oudere huurders om langer in hun woning te kunnen blijven wonen. Dit maakt dat er nog onduidelijkheid bestaat over de factoren die de investeringsbeslissingen van deze groep ouderen verklaren.

Binnen de recente Nederlandse literatuur valt op dat de mogelijkheden en bereidheid van ouderen om zelf hun woonomgeving aan te passen vaak onderbelicht blijven. In plaats daarvan wordt vaak gefocust op de technische aanpassingen die nodig zijn om ouderen langer thuis te kunnen laten wonen.

Dit is bijvoorbeeld het geval in de onderzoeken van Van Vliet (2015) en Teo (2012). Uit het onderzoek van Van Vliet (2015) blijkt dat het geschikt maken van sociale huurwoningen voor verschillende doelgroepen (waaronder ouderen) financieel niet interessant is voor woningcorporaties. De kosten zijn te hoog om door de lage waardeinstijging van de woning gecompenseerd te kunnen worden (Van Vliet, 2015). In het onderzoek van Teo (2012) wordt bestudeerd welke problemen met de woning ouderen ervaren als ze langer zelfstandig blijven wonen en hoe deze problemen kunnen worden opgelost.

In het onderzoek van Van Vliet (2015) is echter geen rekening gehouden met de wensen van bewoners zelf. Mogelijk zijn oudere bewoners bereid zelf voor investeringen in de woning te betalen, als dit betekent dat ze langer op hun vertrouwde plek kunnen blijven wonen. In het onderzoek van Teo (2012) valt op dat dat ouderen die in steden wonen en ouderen die in huurwoningen wonen sterk ondervertegenwoordigd zijn in de gebruikte steekproef.

Reeds bestaande Nederlandse literatuur over investeringsbeslissingen van ouderen om langer thuis te blijven wonen richt zich op de investeringsbeslissingen van eigenaar-bewoners. In het onderzoek van Daemen (2014) wordt onderzocht op welke wijze ouderen gestimuleerd kunnen worden om zelf hun woning levensloopbestendig te maken. Dit onderzoek richt zich echter uitsluitend op bezitters van koopwoningen in de gemeente Horst aan de Maas. Omdat er geen huurders in zijn onderzoek zijn opgenomen is niet duidelijk of de resultaten uit dit onderzoek ook voor huurders geldig zijn.

In het buitenland is ook reeds onderzoek gedaan naar de factoren die bepalen of ouderen woningaanpassingen willen aanbrengen. De onderzoeken van Yuen en Carter (2006) en Stoeckel (2011) zijn hier voorbeelden van. Uit deze onderzoeken blijkt onder meer dat huurders vaker dan eigenaar-bewoners de voorkeur hebben om te verhuizen in plaats van de huidige woning aan te passen. Ook blijkt dat zowel een hogere leeftijd, een groter huishouden als een grotere bekendheid met aanpassingen de kans op het aanpassen van de woning vergroten. Daarnaast stimuleert het optreden van fysieke belemmeringen het aanpassen van de woning, terwijl de kosten van aanpassingen een rem zijn op de implementatie daarvan (Stoeckel, 2011; Yuen & Carter, 2006).

Het is echter onduidelijk of de resultaten uit deze Amerikaanse onderzoeken ook gelden in de Nederlandse context. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een deel van de Nederlandse respondenten bestedingen uitstellen tot fysieke belemmeringen optreden, waarmee ze aanspraak kunnen maken op een vergoeding vanuit de Wmo.

Samenvattend kan geconcludeerd worden dat er op dit moment nog onvoldoende onderzoek is gedaan naar het investeringsgedrag van oudere, stedelijke huurders met het doel langer thuis te blijven wonen. In dit onderzoek zal daarom worden gefocust op deze specifieke groep ouderen en deze specifieke thematiek.

1.5 Maatschappelijke relevantie

Woningaanpassingen spelen een belangrijke rol in het aanbod van geschikte woningen voor de vergrijzende Nederlandse bevolking. Gezien de vergrijzing is er in de komende decennia een groter aantal woningen nodig dat geschikt is voor ouderen (van Galen & Faessen, 2014). Volgens bestaand onderzoek kan dit aanbod beter gecreëerd worden door bestaande woningen aan te passen dan door nieuwe woningen te bouwen (Van Dam, Daalhuizen, De Groot, Van Middelkoop, & Peeters, 2013). Nieuwbouw voegt door de lange levensduur van woningen te weinig toe aan de bestaande woningvoorraad om een groot verschil te maken (Van Erp Taalman Kip & Huibers, 2010). Daarnaast zijn ouderen erg immobiel op de woningmarkt, ze verhuizen erg weinig vergeleken met jongere leeftijdsgroepen (Van Dam et al., 2013). Het is daardoor effectiever om bestaande woningen aan te passen zodat ze geschikt zijn voor ouderen, dan om ouderen te laten verhuizen naar een andere woning.

Dit onderzoek haakt in op deze aanpassingsopgave door te bepalen welke factoren een rol spelen bij de keuze van ouderen om woningaanpassingen te implementeren. Door de kennis over de rol die deze factoren spelen te vergroten, is het mogelijk om ouderen effectiever te stimuleren hun woning aan te passen.

1.6 Leeswijzer

De verslaglegging van dit onderzoek is verdeeld in 6 hoofdstukken. In hoofdstuk 1 wordt het onderzoek ingeleid. Daarna wordt in hoofdstuk 2 besproken welke bestaande kennis en theorie relevant is binnen dit onderzoek. Hoofdstuk 3 bespreekt de wijze waarop dit onderzoek is opgezet. De voor dit onderzoek gebruikte strategie en methoden worden hier besproken. In hoofdstukken 4 en 5 worden de resultaten van het onderzoek besproken. Hoofdstuk 4 behandelt de enquête, hoofdstuk 5 de interviews. Dit verslag wordt afgesloten met de conclusies, aanbevelingen voor vervolgonderzoek en een reflectie op het verloop van het onderzoek.

H2 Theoretisch kader

2.1 Ageing in place

In de internationale literatuur wordt het langer thuis blijven wonen van ouderen aangeduid met “ageing in place” (ook wel geschreven als “aging in place”). Ageing in place wordt gezien als alternatief voor verhuizen naar een institutionele omgeving zoals een verzorgingshuis (OECD, 2003).

Ageing in place wordt als een positief fenomeen gezien. Het wordt beschouwd als een positieve benadering van ouder worden, waarbij de negatieve percepties van pensionering en veroudering worden bestreden. Dit wordt gedaan door betrokkenheid en activiteit van de ouderen te stimuleren (Davey, De Joux, Nana, & Arcus, 2004). Ageing in place wordt daarnaast gezien als leidend tot een betere kwaliteit van leven en een grotere onafhankelijkheid van ouderen (Hwang, Cummings, Sixsmith, & Sixsmith, 2011). Ouderen kunnen door langer thuis te wonen een grotere zeggenschap over hun leven behouden (Norder et al., 2016).

De positieve houding in de literatuur ten aanzien van Ageing in place blijkt uit onderzoek ook door ouderen zelf te worden gedeeld. Veel ouderen willen het liefst in hun eigen woning blijven wonen als ze ouder worden (Norder et al., 2016). Als ouderen te maken krijgen met fysieke beperkingen passen ze liever hun eigen woning aan dan dat ze verhuizen naar een andere woning (Stoeckel, 2011).

Dit onderzoek maakt onderdeel uit van de theoriestroom rondom ageing in place. De woningaanpassingen waarover in dit onderzoek gesproken wordt hebben namelijk als doel ageing in place mogelijk te maken. Volgens de literatuur zijn woningaanpassingen een kernfactor die ageing in place mogelijk maakt voor ouderen (Hwang et al., 2011).

2.2 Verklarende factoren voor het aanpassen van de woning

Zoals in de vorige paragraaf aangegeven is is het aanbrengen van woningaanpassingen een belangrijk middel om ageing in place mogelijk te maken. Deze aanpassingen dienen in veel gevallen door de respondent zelf aangebracht te worden. Op dit moment is echter nog niet duidelijk welke factoren de keuze van 55 plussers bepalen om hun woning ook daadwerkelijk aan te passen.

In deze paragraaf wordt daarom aandacht besteed aan enkele factoren die uit de bestaande literatuur naar voren komen. Hierbij wordt uitgelegd waarom verwacht wordt dat deze factoren effect hebben op woningaanpassingen van Arnhemse huurders.

2.2.1 Persoonskenmerken

Het is mogelijk dat persoonskenmerken een verklarende rol spelen binnen het investeringsgedrag.

Onder meer de huishoudensgrootte kan een impact hebben op de mate waarin ouderen investeren in woningaanpassingen. Volgens onderzoek van Stoeckel (2011) passen getrouwde huishoudens en samenwonende huishoudens vaker hun woning aan dan ouderen die alleen wonen. Daarnaast betekent een groter huishouden een grotere kans dat minimaal een van de bewoners woningaanpassingen nodig heeft.

De hypothese is daarom dat grotere huishoudens relatief vaak woningaanpassingen implementeren.

Ook de leeftijd van de respondent zal naar verwachting een rol spelen. Resultaten uit reeds uitgevoerde testenquêtes van de gemeente Arnhem geven aan dat veel jonge 55 plussers niet bereid zijn om over woningaanpassingen na te denken. Zij beschouwen zichzelf als 'te jong' voor deze aanpassingen.

Mogelijk ontstaat het idee 'te jong' te zijn voor aanpassingen doordat aanpassingen nog weinig nut hebben voor deze groep respondenten. Als mensen ouder worden stijgt echter de kans om met fysieke beperkingen te maken te krijgen, waardoor het nut van woningaanpassingen toeneemt (zie hiervoor paragraaf 2.2.5).

Resultaten uit bestaande onderzoeken wijzen op een toename van woningaanpassingen naarmate de respondent ouder is. Uit onderzoek van Yuen en Carter (2006) blijkt dat oudere 60 plussers vaker dan jongere 60 plussers het voornemen hebben om woningaanpassingen te

implementeren in hun woning. Ook het onderzoek van Stoeckel (2011) wijst in deze richting. Volgens dit onderzoek hangt een hogere leeftijd samen met een verhoogde kans op het hebben aangepast van de woning of op verhuizen naar een andere woning. Beide genoemde onderzoeken geven echter aan dat de verklaringskracht van dit leeftijdseffect beperkt is.

Aangezien de resultaten uit de proefenquête en bestaande literatuur op een leeftijdseffect lijken te wijzen wordt het bestaan van een dergelijk effect in dit onderzoek als hypothese genomen. De verwachting is dat het investeringsgedrag van 55 plussers deels door de leeftijd van de respondent wordt bepaald, waarbij een hogere leeftijd de kans op het hebben van aanpassingen verhoogt.

2.2.2 Eigendomssituatie

Het is relevant om te onderzoeken of de eigendomssituatie van de woning een effect heeft op de mate waarin mensen bereid zijn te investeren in woningaanpassingen. Uit bestaand Amerikaans onderzoek blijkt namelijk dat huurders relatief vaak de voorkeur hebben om te verhuizen naar een voor ouderen geschikte woning, boven het aanpassen van hun huidige woning (Stoeckel, 2011). In Nederland verhuizen huurders van 55 jaar en ouder vaker dan huiseigenaren, wat het waarschijnlijk maakt dat dit effect van de eigendomssituatie van de woning ook in Nederland een rol speelt (Van Iersel & Leidelmeijer, 2010).

Het is ook echter ook mogelijk dat huurders juist sterker geneigd zijn woningaanpassingen te implementeren dan eigenaren van een koopwoning. Sommige woningeigenaren zijn namelijk huiverig om woningaanpassingen te implementeren, vanwege het mogelijke negatieve effect op de waarde van de woning die woningaanpassingen met zich meebrengen (Aplin, de Jonge, & Gustafsson, 2013). Een waardedaling van de woning is voor huurders echter minder relevant dan voor woningeigenaren. Huurders zijn namelijk geen eigenaar van de woning, waardoor ze in tegenstelling tot huiseigenaren niet te maken krijgen met de verkoopwaarde van de woning.

Aangezien volgens bestaand onderzoek de eigendomssituatie effect heeft op het hebben van woningaanpassingen wordt deze eigendomssituatie ook in dit onderzoek opgenomen. Om overlap te voorkomen met een parallel lopend masteronderzoek wordt in dit onderzoek echter niet ingegaan op de verschillen tussen huurders en kopers. In plaats daarvan wordt gekeken naar een belangrijke scheiding binnen de huurmarkt, namelijk dat tussen de sociale huursector en de

private huursector. In dit onderzoek wordt gekeken of de sector waarbinnen de huurder zijn woning invloed heeft op de mate waarin woningaanpassingen worden geïmplementeerd.

2.2.3 Financiële situatie

Het is relevant om te onderzoeken of de financiële situatie van de bewoner effect heeft op het investeringsgedrag in woningaanpassingen. Volgens bestaand onderzoek zijn de kosten die gemaakt moeten worden voor woningaanpassingen namelijk een belangrijke reden voor ouderen om af te zien van deze woningaanpassingen (Stoeckel, 2011; Tabbarah, Silverstein, & Seeman, 2000).

Deze bevinding komt uit het onderzoek van Aplin et al. (2013) naar voren. Sommige ouderen uit dit onderzoek maken zich zorgen om de kosten die woningaanpassingen met zich meebrengen. Een deel van de ouderen gaf daarnaast aan dat ze voor hun woningaanpassingen afhankelijk waren van financiële steun van de overheid.

Volgens Nederlands onderzoek van Doekhie, De Veer, Rademakers, Schellevis, en Francke (2014) vinden ouderen die minder financiële middelen tot hun beschikking hebben relatief vaak dat de gemeenschap hun woningaanpassingen zou moeten betalen. Volgens dit onderzoek zijn deze financieel zwakkere ouderen minder bereid om te investeren in woningaanpassingen dan ouderen met meer middelen.

Dit komt overeen met de stelling dat een zwakkere financiële situatie in een huishouden kan leiden tot zorgmijding (Van Dijk & Van de Vijver, 2013; Doekhie et al., 2014). Het is niet ondenkbaar dat ouderen aanpassingen die ze eigenlijk wel nodig hebben toch laten niet aanbrengen. De kans bestaat dat ouderen met een laag inkomen eerder geneigd zullen zijn de gebreken van hun woning voor lief te nemen, in plaats van zelf te investeren in woningaanpassingen (De Groot et al., 2014).

2.2.4 Bekendheid met woningaanpassingen

Volgens bestaand onderzoek hangt de bereidheid van ouderen om woningaanpassingen uit te voeren voor een groot deel af van de kennis die ze hebben van de voordelen van woningaanpassingen (Stoeckel, 2011). Een van de aanbevelingen voor gemeenten uit het onderzoek van Daemen (2014) sluit hierop aan: Gemeenten dienen hun burgers te blijven informeren over woningaanpassingen. Bewustwording wordt gezien als een belangrijke methode voor gemeenten om mensen zelf hun woning aan te laten passen (Daemen, 2014). Ook het

Aanjaagteam Zelfstandig Wonen adviseert gemeenten om mensen te informeren over hun nieuwe verantwoordelijkheid (Norder et al., 2016).

In dit onderzoek zal daarom onderzoek gedaan worden naar het nut van informeren, door te bepalen of er een significant verband is tussen de mate waarin mensen bekend zijn met woningaanpassingen en hun investeringsgedrag. Indien dit verband niet of zwak aanwezig blijkt, is een informerende strategie vanuit de gemeente mogelijk niet nuttig.

2.2.5 Fysieke gesteldheid

De verwachting is dat het door huurders ervaren nut van woningaanpassingen afhankelijk is van de fysieke staat van de huurders en hun huisgenoten. Als mensen meer fysieke beperkingen hebben zal hun ervaren comfort relatief sterk toenemen als zij woningaanpassingen aanbrengen. De fysiek meer beperkte groep huurders zal de woningaanpassing kortom als nuttiger ervaren dan de groep zonder fysieke beperkingen. Dit leidt er waarschijnlijk toe dat mensen met een grotere mate van fysieke beperkingen relatief vaak woningaanpassingen in hun woning aanbrengen.

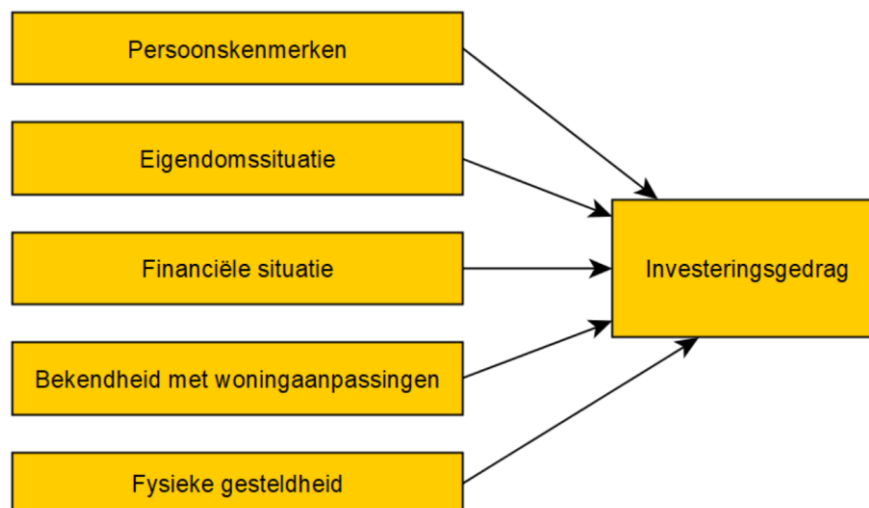
Deze hypothese wordt ondersteund door de onderzoeken van Kim, Ahn, Steinhoff, en Lee (2014) en Stoeckel (2011): Mensen met een zwakke fysieke gesteldheid hebben vaker woningaanpassingen aangebracht in hun woning dan mensen bij wie dit niet het geval is. Ook de onderzoeken van Daemen (2014) en De Groot et al. (2014) wijzen in deze richting. De meeste particuliere woningbezitters passen hun woning pas aan op het moment dat woningaanpassingen noodzakelijk worden door het optreden van fysieke beperkingen.

2.3 Conceptueel model

Bij het bestuderen van de bestaande literatuur zijn enkele kernconcepten te onderscheiden waaraan dit onderzoek zal worden opgehangen. In onderstaande tabel 2.1 zijn deze concepten opgenomen, waarbij is aangegeven of het concept als onafhankelijke of als afhankelijke variabele wordt gezien. In figuur 2.1 zijn schematisch de relaties verbeeld die in dit onderzoek getoetst worden.

Onafhankelijke variabelen	Afhankelijke variabele
De persoonskenmerken van de respondent	Het investeringsgedrag in woningaanpassingen van oudere Arnhemse huurders
De eigendomssituatie van de woning	
De financiële situatie van de respondent	
De bekendheid met woningaanpassingen van de respondent	
De fysieke gesteldheid van de huurder en zijn huishouden	

Tabel 2.1: Kernconcepten

Figuur 2.1: Conceptueel model

2.4 Operationalisering conceptueel model

Te verklaren variabele

In dit onderzoek worden onder ‘woningaanpassingen’ dezelfde ingrepen verstaan als in de enquête van de gemeente Arnhem het geval is. Dit zorgt dat deze secundaire surveydata goed toepasbaar is in dit onderzoek. In bijlage E wordt besproken welke concrete aanpassingen in dit onderzoek zijn meegenomen.

Verklarende variabelen

Qua persoonskenmerken wordt in dit onderzoek gekeken naar het geslacht, de leeftijd en de grootte van het huishouden van de respondent.

Qua eigendomssituatie wordt onderscheid gemaakt tussen bewoners van sociale huurwoningen en bewoners van huurwoningen die het eigendom zijn van een particuliere verhuurder.

De financiële situatie wordt beschouwd als de mate waarin de respondent zelf verwacht woningaanpassingen in zijn of haar woning te kunnen financieren.

Met de bekendheid met woningaanpassingen wordt bedoeld of de respondent kennis heeft van woningaanpassingen en de mogelijkheden om deze aan te brengen.

Met de fysieke gesteldheid wordt bedoeld of de huurder en de andere leden van zijn huishouden fysieke beperkingen ervaren.

De variabelen die in dit onderzoek zijn gebruikt worden in bijlage E verder geoperationaliseerd. In deze bijlage wordt onder meer besproken op welke manier het concept in de gebruikte enquête meetbaar is gemaakt.

H3 Methodologie

3.1 Onderzoeksstrategie

De keuze voor een onderzoeksstrategie is belangrijk, aangezien deze voor een groot deel de verdere invulling van het onderzoek bepaalt. Een belangrijk onderdeel van de onderzoeksstrategie is de keuze voor een onderzoek in de breedte of in de diepte. Bij onderzoeken in de diepte wordt een specifiek fenomeen zo uitgebreid mogelijk beschreven om de onzekerheid van de resultaten te minimaliseren. Bij onderzoeken in de breedte wordt een grootschalige aanpak gebruikt om generalisering van de resultaten beter mogelijk te maken (Verschuren & Doorewaard, 2007).

Voor dit onderzoek is gekozen voor een aanpak in de breedte. Door een brede aanpak te kiezen kunnen meerdere factoren worden onderzocht die mogelijk invloed hebben op het investeringsgedrag van ouderen. Daarnaast is het doel van dit onderzoek om te komen tot resultaten die geldig zijn voor de gehele populatie van Arnhemse huurders van 55 jaar en ouder. Een onderzoeksstrategie die mogelijkheden biedt tot generalisatie is daardoor erg geschikt voor dit onderzoek.

In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens. De nadruk wordt in dit onderzoek gelegd op representativiteit en generaliseerbaarheid van de resultaten. Een kwantificerende benadering is hierdoor meer geschikt dan een kwalitatieve benadering, omdat via een kwantificerende benadering veel meer mensen ondervraagd kunnen worden. Daarnaast kunnen met kwantitatieve gegevens toetsen worden gedaan op relaties tussen factoren (Verschuren & Doorewaard, 2007).

Een belangrijk nadeel van een kwantitatieve aanpak is dat deze methode van onderzoek een geringe diepgang heeft (Verschuren & Doorewaard, 2007). In dit onderzoek zou een uitsluitend kwantitatieve onderzoeksstrategie er bijvoorbeeld toe kunnen leiden dat een deel van de factoren die een rol bij woningaanpassingen spelen niet in het onderzoek opgenomen wordt. Om deze reden is gekozen om in dit onderzoek via een kwalitatieve aanpak de resultaten uit de enquête verder te duiden en aan te vullen. Er zijn interviews afgenomen waarin respondenten is gevraagd naar hun redenen om woningaanpassingen wel of niet te implementeren. Hierdoor kunnen factoren waarover in de enquête geen vragen zijn gesteld toch in het onderzoek besproken worden. De kwalitatieve gegevens vormen kortom een aanvulling op de gegevens uit de enquête.

3.2 Dataverzameling

Enquête

In dit onderzoek zal secundaire data-analyse worden toegepast op de verzamelde data uit een bestaande survey. Voor deze survey zijn in maart en april 2017 ongeveer 3000 mensen van 55 jaar en ouder aangeschreven die woonachtig zijn in de gemeente Arnhem. Deze enquête is uitgevoerd door onderzoeks- en adviesbureau Companen, in opdracht van de gemeente Arnhem. De gebruikte vraagstelling in de enquête is mede opgesteld binnen een lopend masteronderzoek over de bereidheid van inwoners van Arnhem om hun woning leeftijdsbestendig te maken.

Belangrijke voordelen van het gebruik van deze bestaande enquête zijn de generaliseerbaarheid en de validiteit van deze data. Doordat de bestaande enquête grootschalig en professioneel is aangepakt, zullen de resultaten hiervan naar verwachting een representatief beeld geven van de gehele Arnhemse bevolking van 55 jaar en ouder. Doordat de respondenten zijn aangeschreven vanuit de gemeentelijke basisadministratie hebben alle mensen uit deze leeftijdsgroep een gelijke kans om in de steekproef terecht te komen, indien ze in de gemeente Arnhem staan ingeschreven.

Volgens Verschuren en Doorewaard (2007) is een voorwaarde voor het gebruiken van secundaire data dat deze data in wetenschappelijk opzicht betrouwbaar is. Dit het geval bij de in dit onderzoek gebruikte enquête: De surveydata is afkomstig uit een universitair masteronderzoek en is verzameld door een officieel onderzoeksbureau. Dit maakt het waarschijnlijk dat de data van voldoende kwaliteit is om te analyseren.

Een nadeel van deze enquête is dat hij slechts eenmalig wordt uitgevoerd. Er is daardoor sprake van een zogeheten cross-sectionele survey (Verschuren & Doorewaard, 2007). Dit betekent dat het niet mogelijk is om eventuele veranderingen in het gedrag of de mening van mensen te meten. Omdat voor deze scriptie niet genoeg tijd beschikbaar is om de survey op een later moment nogmaals af te nemen is gekozen deze enquête in de huidige vorm te gebruiken.

Verschuren en Doorewaard (2007) geven daarnaast aan dat werken met secundaire data beperkend kan werken op het onderzoeksontwerp. Wat onderzocht kan worden is afhankelijk van wat er in de bestaande data is opgenomen. Dit speelt ook bij dit onderzoek een rol. Er is relatief weinig data uit de enquête beschikbaar over de redenen van Arnhemse ouderen om wél te investeren in woningaanpassingen. Hier wordt in de enquête namelijk niet op doorgevraagd: De

enquête is erop gericht om informatie te verzamelen over de redenen waarom ouderen afzien van investeringen.

Interviews

Om deze ontbrekende informatie aan te vullen zullen enkele interviews worden afgenomen met Arnhemse huurders. In deze semigestructureerde interviews zal aan de hand van een interviewgide gevraagd worden naar de redenen die de respondenten hebben om woningaanpassingen al dan niet te implementeren. In de interviews kan diepgaandere informatie worden verzameld over deze redenen dan in de gestandaardiseerde enquête.

Indien de respondent bijvoorbeeld aangeeft dat hij een woningaanpassing niet nuttig vindt voor zijn huishouden, wordt doorgevraagd wáárom dit het geval is. In het geval dat hij wel zelf woningaanpassingen wil aanbrengen, kan gevraagd worden wat de respondent als doorslaggevende reden hiervoor ziet. Daarnaast wordt doorgevraagd waarom dit het geval is: Waarom is deze reden doorslaggevend voor de respondent?

Het uiteindelijke doel van de interviews is duiding van de resultaten uit de enquête. Daarnaast zorgt het gebruikmaken van interviews dat er in dit onderzoek sprake is van bronnentriangulatie, wat de kwaliteit van het onderzoek verhoogt (Verschuren & Doorewaard, 2007).

De interviews worden uitgevoerd na analyse van de kwantitatieve gegevens. Dit maakt het mogelijk om in de interviews extra aandacht te besteden aan opvallende resultaten uit de kwantitatieve analyse.

Om respondenten voor interviews te benaderen wordt gebruik gemaakt van de enquête. Geïnteresseerde respondenten hebben hierin kunnen aangeven open te staan voor een interview.

Definitie Onderzoeksgroep

Om aan te sluiten op de bestaande enquête wordt in dit onderzoek onder 'ouderen' verstaan de leeftijdsgroep van 55 jaar en ouder. Dit is de leeftijdsgroep waar de gemeente Arnhem zich op richt binnen het project Langer Zelfstandig Wonen. Ook het onderzoek van Daemen (2014) richt zich op deze specifieke leeftijdsgroep, waardoor de resultaten uit dat onderzoek te vergelijken zijn met de resultaten uit dit bacheloronderzoek.

Dit onderzoek richt zich uitsluitend op ouderen die in huurwoningen wonen. Dit betekent dat alleen ouderen worden onderzocht die geen eigenaar zijn van de eigen woning. In het kader van

de enquêteresultaten worden hierom alleen respondenten meegenomen die bij vraag 5 “Wie is de eigenaar van de woning waarin u woont?” als antwoord hebben gegeven: “Een woningcorporatie” of “Een particuliere verhuurder”. Dit geldt voor alle analyses, tenzij dit bij een analyse expliciet anders wordt aangegeven.

3.2.1 Betrouwbaarheid en validiteit

Onder een betrouwbaar onderzoek wordt een onderzoek verstaan waarbij de onderzoeksresultaten zo min mogelijk door toevallige fouten worden beïnvloed.

Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te vergroten is het belangrijk een groot aantal respondenten op te nemen in het onderzoek. Dit zorgt ervoor dat het effect van toevallige fouten op de onderzoeksresultaten zo klein mogelijk wordt (Korzilius, 2008). Een voorbeeld van een dergelijke fout is een respondent die erg haast heeft en daardoor de vragen onjuist beantwoordt. In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van een grootschalige steekproef, waardoor het effect van toevallige fouten zo veel mogelijk wordt beperkt. Dit versterkt de betrouwbaarheid van het onderzoek.

Binnen de validiteit van een onderzoek wordt onderscheid gemaakt tussen interne en externe validiteit. Met interne validiteit wordt bedoeld dat de conclusies die uit het onderzoek naar voren komen niet veroorzaakt worden door factoren die niet in het onderzoek zijn opgenomen (Korzilius, 2008).

In dit onderzoek wordt de interne validiteit van het onderzoek verhoogd door gebruik te maken van verschillende methoden van dataverzameling. In de enquête kan slechts naar een beperkt aantal factoren gevraagd worden, waardoor het mogelijk is dat sommige oorzaken voor investeringsgedrag ontbreken. Om deze reden wordt gebruik gemaakt van aanvullende interviews, waarin respondenten ook andere redenen voor hun investeringsgedrag kunnen noemen.

Met externe validiteit wordt bedoeld in welke mate de conclusies uit het onderzoek te generaliseren zijn naar de gehele populatie (Korzilius, 2008). In het geval van dit onderzoek draait het hierbij om de vraag in welke mate de conclusies geldig zijn voor het investeringsgedrag van alle huurders van 55 jaar en ouder in de gemeente Arnhem.

Bij de voor dit onderzoek gebruikte enquête is een aselechte steekproef gebruikt. Dit betekent dat alle leden van de doelgroep een gelijke kans hebben gehad om uitgenodigd te worden voor de

steekproef. Het grote voordeel van een aselechte steekproef is dat de resultaten goed te generaliseren zijn naar de populatie als geheel (Korzilius, 2008). De externe validiteit is te beschouwen als een sterk punt van dit onderzoek.

3.2.2 Non-respons

In vrijwel elke enquête is sprake van non-respons: Een deel van de mensen wil of kan niet meedoen aan het onderzoek. Dit percentage mensen dat niet deelneemt aan het onderzoek wordt aangeduid als de non-respons (Korzilius, 2008, p. 84).

In de dataverzameling voor dit onderzoek speelde de non-respons een grote rol. De eerste ronde enquêtes bleek te ingewikkeld voor een groot deel van de respondenten, wat tot een erg hoge non-respons leidde. Om deze reden is de vraagstelling voor de survey vereenvoudigd, zodat er een werkbare respons behaald werd. Deze versimpeling leidde er echter wel toe dat de bruikbaarheid van de onderzoeksgegevens afnam.

In sommige gevallen is non-respons ongelijk verdeeld over de populatie, bijvoorbeeld op basis van leeftijd. Een grote mate van dergelijke selectieve non-respons kan ervoor zorgen dat de resultaten uit de steekproef niet representatief zijn voor de populatie als geheel. Statistische toetsen die op een dergelijke niet-representatieve steekproef worden uitgevoerd kunnen resulteren in onjuiste conclusies (Korzilius, 2008).

Om te bepalen in welke mate er sprake is van selectieve non-respons zal de data uit de enquête vergeleken worden met statistische data van de gemeente Arnhem.

In de enquête van de gemeente Arnhem wordt een sterke selectieve non-respons verwacht, gebaseerd op de leeftijd van de respondenten. Aangezien de enquête alleen digitaal ingevuld kan worden is de kans aanwezig dat oudere ouderen relatief ondervertegenwoordigd zijn in de enquêteresultaten. Deze groep heeft namelijk relatief vaak geen toegang tot internet, wat betekent dat de enquête voor deze groep niet of moeilijk toegankelijk is.

Het in de enquête ontbreken van ouderen zonder internettoegang beperkt de externe validiteit van het onderzoek. Doordat deze groep niet in de verzamelde gegevens is meegenomen kunnen de resultaten die uit de enquête naar voren komen niet als volledig representatief voor de gehele populatie beschouwd worden.

Ter compensatie van deze beperking is bij de selectie van de te interviewen respondenten bewust gekozen voor het benaderen van enkele respondenten die bij hun contactinformatie uitsluitend

een telefoonnummer hadden opgegeven. Deze contactinformatie is afkomstig uit de eerste testenquête, welke nog wel schriftelijk ingevuld kon worden. Dit heeft ertoe geleid dat in de interviews 1 respondent is meegenomen die geen toegang tot internet heeft, zodat deze groep respondenten toch in het onderzoek voorkomt.

Naast leeftijd zal ook gekeken worden of de verhouding man/vrouw in de enquêteresultaten overeenkomt met de verhouding man/vrouw in de populatie als geheel. Hierin worden echter geen grote afwijkingen verwacht.

3.3 Analysemethoden

Enquête

De gegevens die afkomstig zijn uit de enquête zijn via statistische analyse onderzocht. Hiervoor is het programma SPSS van fabrikant IBM gebruikt.

Er is begonnen met een beschrijvende analyse. Het doel van deze eerste analyse is het inzichtelijk maken van de data, door deze samen te vatten in frequentiegrafieken en frequentietabellen. Hierbij wordt bijvoorbeeld besproken hoeveel respondenten reeds woningaanpassingen hebben geïmplementeerd.

Hierna zijn de verbanden getoetst die in het conceptueel model worden verondersteld. Het gaat hier om verbanden tussen enerzijds het investeringsgedrag, en anderzijds de concepten uit het conceptueel model. Het doel van deze verklarende statistische toetsen is bepalen of de verwachte samenhangen tussen de variabelen statistisch significant zijn. Indien dit het geval is is het bestaan van dit causaal verband aannemelijk.

Bij deze analyse zal gebruik gemaakt worden van binomiale logistische regressie. Hiervoor is gekozen aangezien er gebruik gemaakt wordt van een afhankelijke variabele op dichotoom meetniveau. De afhankelijke variabelen in dit onderzoek worden namelijk verdeeld in twee categorieën: Investeren en niet investeren. Voor de binomiale versie van logistische regressie is gekozen omdat de complexere multinomiale en ordinale regressies geen bruikbare resultaten opleverden.

Voordat gestart is met de binomiale regressie is steeds eerst gekeken welke factoren een significante relatie hebben met de afhankelijke variabele in dat model. Hiervoor is gewerkt met

kruistabellen waarop een chi-kwadraattoets is uitgevoerd. Een verklarende variabele wordt slechts in het te toetsen regressiemodel opgenomen indien hij een significante correlatie heeft op een 95%-betrouwbaarheidsinterval.

Voor het uitvoeren van de logistische regressie is gewerkt met afhankelijke variabelen waarin meerdere woningaanpassingen zijn samengevoegd (paragraaf 4.2.1, 4.2.2 en 4.2.4). Daarnaast zijn voor enkele aanpassingen toetsen gedaan waarbij steeds slechts naar 1 aparte aanpassing gekeken wordt (paragraaf 4.2.3).

Voor de samengevoegde variabelen is gekozen om een beeld van het algemene investeringsgedrag in woningaanpassingen te kunnen geven. In deze gecombineerde variabelen zijn daarnaast ook aanpassingen opgenomen die slechts weinig voorkomen. Deze zeldzame aanpassingen komen te weinig voor om op een valide manier als aparte regressies te kunnen toetsen.

De logistische regressie wordt daarnaast ook voor enkele populaire aanpassingen steeds per woningaanpassing apart uitgevoerd. Bij deze regressies is de kans kleiner dat de resultaten worden uitgevlakt doordat aanpassingen worden gecombineerd die door verschillende factoren worden beïnvloed. Daarnaast is de kans aanwezig dat de prijsverschillen tussen aanpassingen ervoor zorgen dat niet bij elke aanpassing dezelfde factoren in dezelfde mate de investeringskeuze bepalen. Het per woningaanpassing apart uitvoeren van de analyse kan deze verschillen weergeven.

Interviews

Van de interviews met huurders zijn audio-opnames gemaakt. Deze geluidsopnamen zijn na uitvoering van de interviews getranscribeerd en geanalyseerd met het programma ATLAS.ti. In deze analyse zijn de redenen die de respondenten opgeven voor hun investeringsbeslissingen genoteerd. Deze bevindingen worden in hoofdstuk 5 gebruikt om de resultaten uit de enquête te duiden. Voor de daadwerkelijke analyse van de interviews wordt gebruik gemaakt van de directed approach van Content Analysis, zoals besproken door Hsieh en Shannon (2005). Deze methode is geschikt om kwalitatieve data te analyseren, waarbij gestart wordt vanuit bestaande theorie. Met de analyse wordt toegewerkt naar uitspraken over het kernfenomeen 'De beslissingen van ouderen om wel of juist niet in woningaanpassingen te investeren'.

De eerste stap in de analyse van de interviews is het opstellen van de initiële coderingscategorieën en subcategorieën hiervan. Dit wordt gedaan aan de hand van het

theoretisch kader van dit onderzoek en de resultaten uit de enquête. Hierdoor sluit de analyse van de interviews goed aan op de vraagstelling van dit onderzoek en de enquête.

Na het opstellen van de initiële categorieën worden aan de hand hiervan de transcripten van de interviews gecodeerd. De initiële codering wordt aangevuld met nieuwe categorieën indien er relevante informatie in de transcripten staat die niet binnen de initiële codering past.

Een nadeel van directed content analysis ligt in de bias die inherent is aan deze onderzoeksaanpak. Doordat vooraf gekozen is naar welke informatie de onderzoeker op zoek is, is de kans aanwezig dat afwijkende inzichten onderbelicht blijven in de analyse (Hsieh & Shannon, 2005). In dit onderzoek is gekozen dit nadeel voor lief te nemen. De grote mate van structurering vooraf bij deze onderzoeksmethode is nodig om met het relatief kleine aantal interviews toch tot bruikbare resultaten te komen.

H4 Analyse en resultaten van enquête

4.1 Descriptieve statistiek

In dit eerste deel van dit hoofdstuk worden de verdelingen van de belangrijkste variabelen besproken. Daarnaast wordt bij de variabelen die binnen dit onderzoek zijn geformuleerd aangegeven hoe deze variabelen zijn opgebouwd.

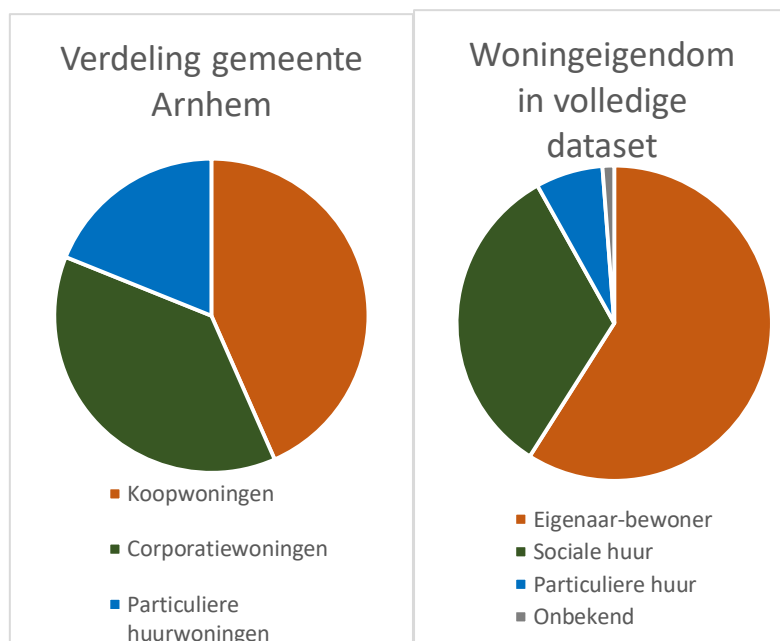
In bijlage C is de output uit het analyseprogramma SPSS opgenomen waarop de figuren in deze paragraaf zijn gebaseerd.

4.1.1 Huurders en kopers in databestand

In het gebruikte databestand zijn de 566 Arnhemmers van 55 jaar en ouder opgenomen die de enquête hebben ingevuld. Dit betekent dat circa 19% van de mensen die zijn aangeschreven ook daadwerkelijk hebben deelgenomen aan de enquête. Dit wordt als een voldoende grote respons beschouwd, zeker als wordt meegewogen dat de enquête uitsluitend via internet in te vullen was.

De grootste groep deelnemers aan de enquête bestaat uit eigenaar-bewoners. Zoals in figuur 4.1 te zien is geeft in totaal 59% van de respondenten aan dat zichzelf of iemand anders in hun huishouden eigenaar is van de eigen woning. De tweede groep, de bewoners van huurwoningen van corporaties, beslaat circa 32,9% van de respondenten. Particuliere huurders zijn in de enquête relatief weinig opgenomen: Slechts 6,9% van de respondenten behoort tot deze groep. De resterende 1,2% van de respondenten heeft aangegeven dat zij niet weten wie de eigenaar is van hun woning.

Volgens gegevens van de gemeente Arnhem omvat de gemeente als geheel in 2017 in totaal 73.639 woningen. Hiervan is van 72.288 vastgesteld of de woning eigenaar is van de bewoner, van een particuliere verhuurder of van een woningcorporatie. De verdeling qua woningbezit in de gemeente is in figuur 4.1 weergegeven, samen met de verdeling in de enquête.

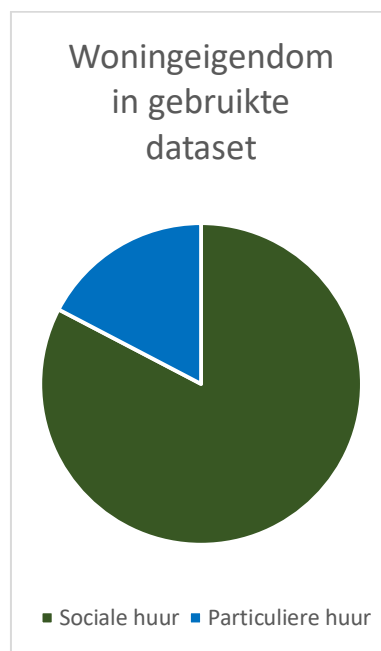
Figuur 4.1: Verdelingen woningbezit

In de enquête valt op dat relatief veel respondenten in een koopwoning wonen. De groep respondenten die in een particuliere huurwoning woont is beduidend kleiner dan in Arnhem als geheel.

Dit verschijnsel is te verklaren door de leeftijd van de respondenten. In de enquête zijn uitsluitend respondenten van 53 jaar en ouder opgenomen. De leeftijdsgroep 45-65 jaar is in Nederland relatief vaak in het bezit van een eigen huis, vergeleken met andere leeftijdsgroepen (TNO, 2012). Aangezien deze leeftijdsgroep sterk vertegenwoordigd is in deze enquête is het niet vreemd dat relatief veel eigenaar-bewoners de enquête hebben ingevuld.

Opbouw variabele

Omdat in dit onderzoek uitsluitend wordt gefocust op het investeringsgedrag van huurders, zijn de eigenaren van koopwoningen verwijderd uit het databestand. Daarnaast zijn de mensen uit het bestand verwijderd waarvan niet duidelijk was of zij in een huurhuis of een koopwoning wonen. Hierdoor bleven uiteindelijk 225 respondenten over. De verdere analyses in dit onderzoek zijn allemaal gebaseerd op de gegevens van deze groep huurders in de enquête. In figuur 4.2 wordt de verdeling weergegeven van de respondenten die in de uiteindelijke dataset zijn opgenomen.

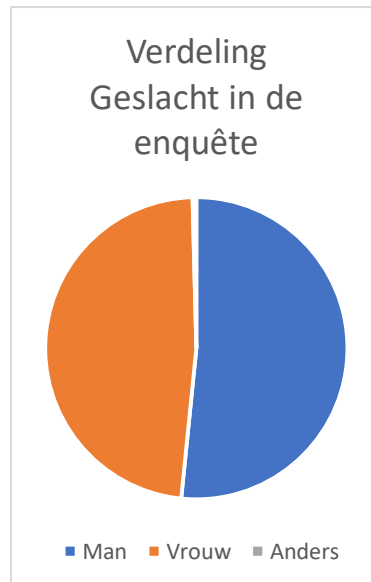
Figuur 4.2: Verdeling van woningeigendom in dataset met uitsluitend huurders

4.1.2 Verdeling man/vrouw

In totaal hebben 116 mannen en 108 vrouwen aangegeven dat zij hun woning huren. Dit betekent dat er sprake is van een lichte oververtegenwoordiging van mannen in de gegevens. In de populatie van 55 plussers in de gehele gemeente Arnhem is namelijk een groter gedeelte vrouw dan man. De verdeling van de respondenten qua geslacht is weergegeven in figuur 4.3 en tabel 4.1.

Ondanks het relatief grote aantal mannen in de enquête mag worden aangenomen dat de enquête een correcte man/vrouwverdeling heeft. Uit een uitgevoerde binomiale toets blijkt dat de oververtegenwoordiging van mannen zo klein is dat dit niet significant verschilt met de populatie als geheel. De uitkomsten van de genoemde toets zijn te vinden in bijlage C, onderdeel

2.1. Een enkele respondent gaf aan dat diegene niet tot de categorieën man of vrouw behoort, of het geslacht niet wenst te zeggen. Deze respondent is als 'ontbrekende waarde' ingevoerd, omdat het niet mogelijk is statistische toetsen uit te voeren op een groep die uit 1 respondent bestaat.

Figuur 4.3: Verdeling naar geslacht in de enquête en in de gehele gemeente Arnhem

	Enquête	Gemeente Arnhem
Man	51,6%	46,9%
Vrouw	48,0%	53,1%
Anders	0,4%	-
Totaal	100%	100%

Tabel 4.1: Verdeling naar geslacht in de gemeente Arnhem en in de enquête (inwoners van 55 jaar en ouder)

Bron gegevens: Gemeente Arnhem (2017)

4.1.3 Leeftijd

In de enquête zijn met name jonge 55 plussers opgenomen, zoals te zien is in figuur 4.4. De leeftijdsgroep 55 tot 70 omvat namelijk het grootste deel van de respondenten. De leeftijdsgroep 70 tot 80 jaar is ook nog aanwezig in de enquête, maar in beperktere mate. De leeftijdsgroep 80 jaar en ouder is maar beperkt vertegenwoordigd in de enquête.

Deze verdeling komt overeen met de bevolking van Arnhem als geheel, zoals weergegeven in figuur 4.5. Bij vergelijking tussen de leeftijdsverdelingen in de enquête en de gehele populatie valt echter wel op dat respondenten uit de leeftijdsgroep 55-59 jaar de enquête relatief vaak niet hebben ingevuld. Mogelijk voelt deze groep zich nog te jong om al na te denken over aanpassingen, wat de relatief lage respons kan verklaren.

De zorgen dat de oudste ouderen niet in de enquête vertegenwoordigd zouden zijn blijken ongegrond. De verwachting was dat ouderen van 80 jaar en ouder vaak de enquête niet in zouden kunnen vullen doordat ze geen toegang tot internet hebben. Als echter naar figuur 4.4. gekeken wordt blijkt dat voldoende respondenten van 80 jaar en ouder aan de enquête deelgenomen te hebben, ondanks de exclusieve afname van de enquête via internet. De grootte van deze leeftijdsgroep is in vergelijking met de andere groepen ongeveer zo groot als men zou verwachten op basis van de populatie als geheel (figuur 4.5).

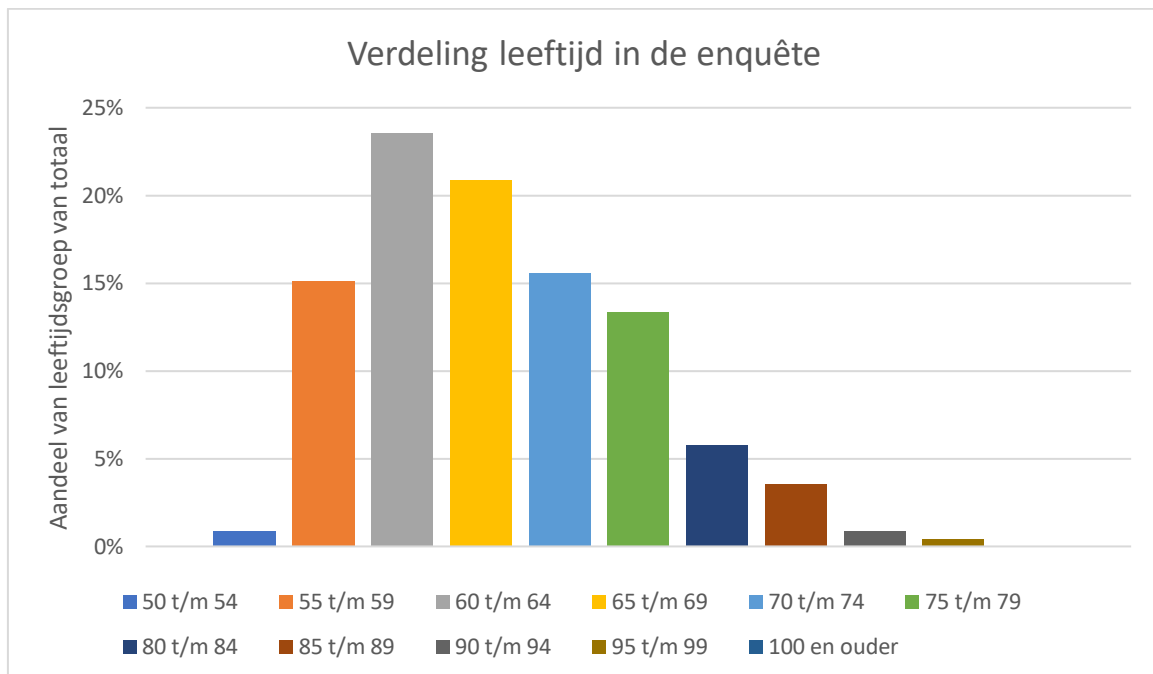
Een klein deel van de respondenten bleek nog geen 55 jaar te zijn, zoals weergegeven in de kolom '50-54 jaar' van figuur 4.4. De mensen die de enquête hebben ingevuld zijn namelijk geboren tussen 1921 en 1964. Respondenten die in 1964 zijn geboren waren ten tijde van de enquête 52 of 53 jaar.

Waarschijnlijk wordt dit veroorzaakt doordat de respondenten per adres zijn aangeschreven. Het is mogelijk dat de respondenten die geboren zijn in 1963 of 1964 samenwonen met een oudere partner welke een uitnodiging voor de enquête toegestuurd heeft gekregen.

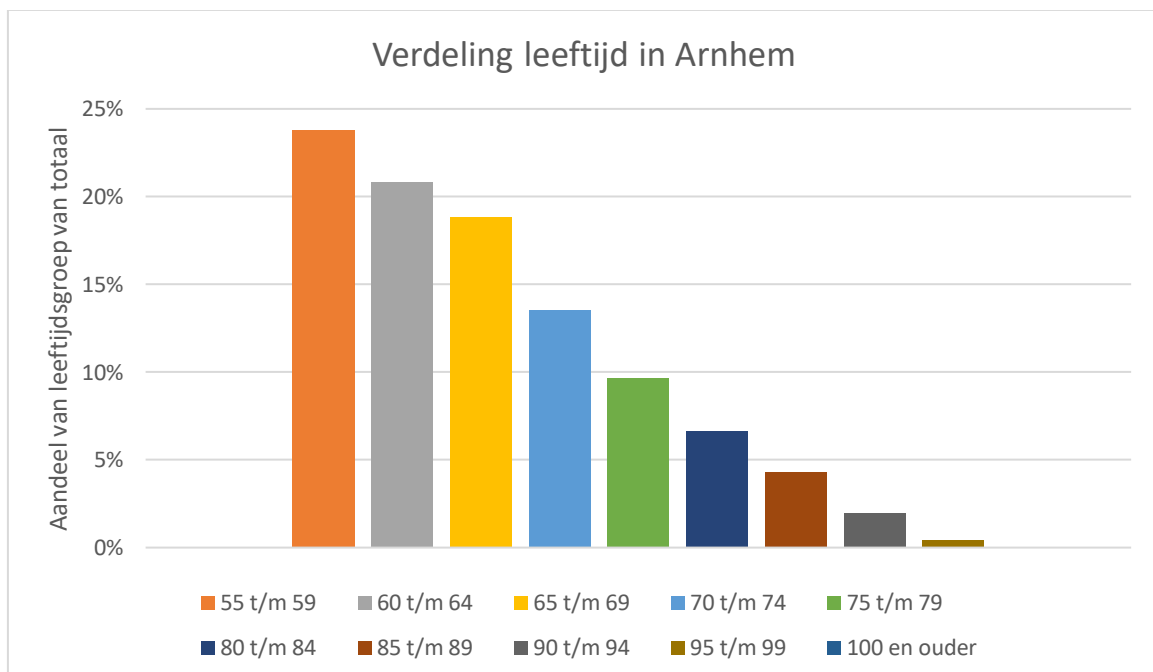
De respondenten die nog geen 55 waren zijn in het databestand gelaten. Vermoedelijk wonen zij samen met minimaal 1 huisgenoot van 55 jaar of ouder, wat maakt dat hun antwoorden toch relevant zijn voor dit onderzoek.

Concluderend kan worden gesteld dat de leeftijdsverdeling in de enquête als voldoende representatief voor de gehele populatie beschouwd kan worden, met uitzondering van de leeftijdsgroep 55-59 jaar.

Voor toepassing van de leeftijd in de logistische regressie (paragraaf 4.2) zijn de respondenten in vier groepen verdeeld gebaseerd op hun leeftijd. Deze versimpeling van de data is nodig omdat logistische regressie een beperkt aantal categorieën per variabele vereist. In bijlage X wordt besproken welke groepen dit zijn en op welke wijze deze categorieën zijn opgesteld.

Figuur 4.4: Leeftijdsverdeling in de enquête

Figuur 4.5: Leeftijdsverdeling in de gemeente Arnhem (totale populatie)

Bron gegevens: Gemeente Arnhem (2017)

4.1.4 Verdeling huishoudensgrootte

In totaal wonen 56% van de respondenten alleen, ongeveer 40% van de respondenten woont met 1 persoon samen. Slechts 4% van de respondenten woont in een huishouden met 3 of meer personen, zoals weergegeven in figuur 4.6. De groep huishoudens van drie personen of meer omvat onder meer de huishoudens waarvan de kinderen het huis nog niet uit zijn.

Omdat de groep respondenten die met meer dan 3 mensen in een huis woont zo klein is, is gekozen deze groep samen te voegen met de 2-persoons huishoudens. In de verdere analyses wordt dus alleen onderscheid gemaakt tussen eenpersoons huishoudens en huishoudens van 2 personen of meer.

Figuur 4.6: Verdeling grootte huishoudens

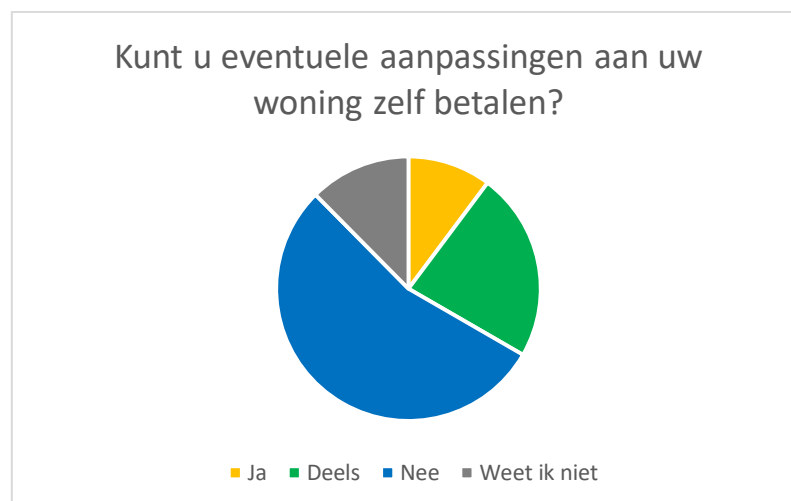
4.1.5 Financiële situatie

In dit onderdeel wordt gekeken welke indicatie de respondenten geven over hun financiële situatie. Deze analyse is gebaseerd op de vraag 'Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?'

Een opvallend resultaat van deze analyse is dat een grote groep respondenten aangeeft geen ruimte of nauwelijks ruimte tot investeren te hebben. Dit geldt voor maar liefst 54 procent van de respondenten, zoals weergegeven in figuur 4.7. Slechts 10 procent van de huurders geeft aan dat er voldoende middelen beschikbaar zijn. Van de respondenten geeft 23 procent aan dat er slechts deels voldoende geld beschikbaar is om woningaanpassingen uit te voeren. De laatste 12,5 procent van de respondenten weet niet in welke mate hij of zij zelf aanpassingen kan financieren.

In de interviews die voor dit onderzoek zijn uitgevoerd kwam slechts eenmaal naar voren dat een respondent aangaf moeite te hebben met het financieren van woningaanpassingen. Deze respondent gaf aan financiële ondersteuning nodig te hebben om woningaanpassingen te kunnen laten plaatsn. Dit gold echter niet voor alle aanpassingen: De respondent gaf namelijk ook aan een deel van drempels in de woning te hebben laten verwijderen toen een nieuwe vloer werd gelegd. Hierbij was waarschijnlijk geen sprake van aanvullende financiële ondersteuning.

De grote groep respondenten met weinig financiële mogelijkheden wordt mogelijk veroorzaakt door de formulering van de gebruikte vraag in de enquête. Hierin werd namelijk niet gespecificeerd over welke aanpassingen en over welk geldbedrag gesproken werd. Mogelijk heeft een deel van de respondenten verwacht dat de vraag ging over ingrijpende aanpassingen aan de woning zelf, waarbij de plattegrond van de woning veranderd wordt. Deze aanpassingen zijn duidelijk duurder dan de meeste aanpassingen waarnaar in de enquête specifiek wordt gevraagd, zoals het plaatsen van wandbeugels of antislipstickers. Waarschijnlijk zou de groep die zelf aanpassingen kan financieren groter zijn uitgevallen als ook expliciet naar relatief goedkope aanpassingen was gevraagd.

Figuur 4.7: Mogelijkheden tot zelf financieren van aanpassingen

4.1.6 Bekendheid met woningaanpassingen

In dit onderdeel wordt gekeken welk deel van de respondenten aangeeft minimaal een beperkte kennis van woningaanpassingen te hebben. Een respondent wordt als ‘bekend’ beschouwd als diegene aangeeft informatie over woningaanpassingen te hebben ontvangen uit minimaal 1 bron. Hij kan bijvoorbeeld zelf informatie opgezocht hebben, het een en andere gelezen of gezien hebben over aanpassingen of vanuit zijn omgeving informatie hebben gekregen.

Een opvallend resultaat van de analyse was dat een groot deel van de respondenten niet bekend is met woningaanpassingen. Volgens de hiervoor opgestelde variabele is slechts 43% van de respondenten met woningaanpassingen bekend, zoals weergegeven in figuur 4.8. Dit is opvallend, aangezien een respondent al tot de ‘bekende’ groep wordt gerekend indien hij slechts een geringe mate van informatie over aanpassingen ontvangen heeft.

Het zeer beperkte aantal respondenten met kennis over woningaanpassingen kan meerdere verklaringen hebben. Ten eerste kunnen respondenten hun latente kennis over aanpassingen onderschatten, of niet volledig begrijpen waarnaar bij deze vraag wordt gevraagd. Een andere mogelijkheid is dat mensen zich bewust niet hebben laten informeren aangezien zij zichzelf als ‘te jong’ voor aanpassingen beschouwen. Daarnaast kunnen mensen ook niet met aanpassingen bekend zijn doordat zijzelf en de mensen in hun netwerk nog geen aanpassingen nodig hebben. Uit de voor dit onderzoek uitgevoerde interviews bleek namelijk dat bekendheid met woningaanpassingen in sommige gevallen ontstaat doordat mensen bij bekenden in huis aanpassingen zien, of doordat zij deze aanpassingen zelf aanbevolen krijgen.

Bij het resultaat van deze analyse moet wel worden aangemerkt dat de in de enquête gebruikte vraag niet volledig valide is geformuleerd. Respondenten konden namelijk, naast antwoordcategorieën die wijzen op ‘bekend zijn met woningaanpassingen’, ook kiezen voor een antwoordcategorie die een desinteresse tegenover aanpassingen weergeeft. Deze laatste antwoordcategorie geeft geen informatie over de mate waarin respondenten bekend zijn met aanpassingen. Mogelijk heeft het opnemen van deze antwoordcategorie ertoe geleid dat een deel van de respondenten deze categorie heeft aangekruist, terwijl zij wel degelijk bekend zijn met aanpassingen.

Figuur 4.8: Bekendheid met woningaanpassingen

4.1.7 Fysiek beperkt

In dit onderdeel wordt gekeken welk deel van de respondenten aangeeft fysieke belemmeringen te ervaren. De fysieke beperkingen die in deze variabele zijn verwerkt zijn: moeite met lopen, moeite met zitten en opstaan, zich wassen en aankleden, tillen of het verplaatsen van meubels. Indien een respondent aangeeft moeite te hebben met minimaal 1 van de hiervoor genoemde zaken wordt hij of zij als 'fysiek beperkt' beschouwd. De respondenten is ook gevraagd of zij met wandelstok, rollator, kruk of rolstoel lopen. Indien een respondent aangeeft hiervan gebruik te maken wordt hij ook als 'fysiek beperkt' beschouwd, aangezien deze hulpmiddelen erop wijzen dat de respondent moeite heeft met lopen. De vragen en antwoordmogelijkheden uit de enquête waarop deze variabele is gebaseerd zijn opgenomen in bijlage E.

Van de huishoudens uit de enquête wordt in dit onderzoek 48% beschouwd als fysiek beperkt. Bij de overige 52% is op dit moment geen sprake van de genoemde fysieke beperkingen. In figuur 4.9 is deze verhouding verbeeld.

De groep respondenten met fysieke beperkingen is groot, waarschijnlijk doordat er geen onderscheid wordt gemaakt naar de gradaties waarin een respondent te maken kan hebben met fysieke belemmeringen. De variabele is binair opgesteld, waardoor een lichte beperking even zwaar weegt als een zware beperking. Hiervoor is gekozen omdat in de enquête geen vragen zijn opgenomen over de mate waarin een respondent zich bij zijn dagelijkse bezigheden beperkt voelt. Het maken van een binair onderscheid tussen 'fysiek belemmerd' en 'niet fysiek belemmerd' is daardoor het meest valide.

Figuur 4.9: Aantal respondenten met fysieke beperkingen in de enquête

4.1.8 Aanwezige woningaanpassingen en investeringen

Zoals verwacht bestaan er grote verschillen in populariteit tussen verschillende woningaanpassingen. Zoals in figuur 4.10 en tabel 4.2 te zien is zijn aanpassingen zoals een verhoogd toilet en een gelijkvloerse douchecabine aanwezig in de woningen van relatief veel respondenten. Aanpassingen zoals het verhogen van meubels en/of apparaten en het verplaatsen van keukenkastjes zijn door zeer weinig respondenten uitgevoerd.

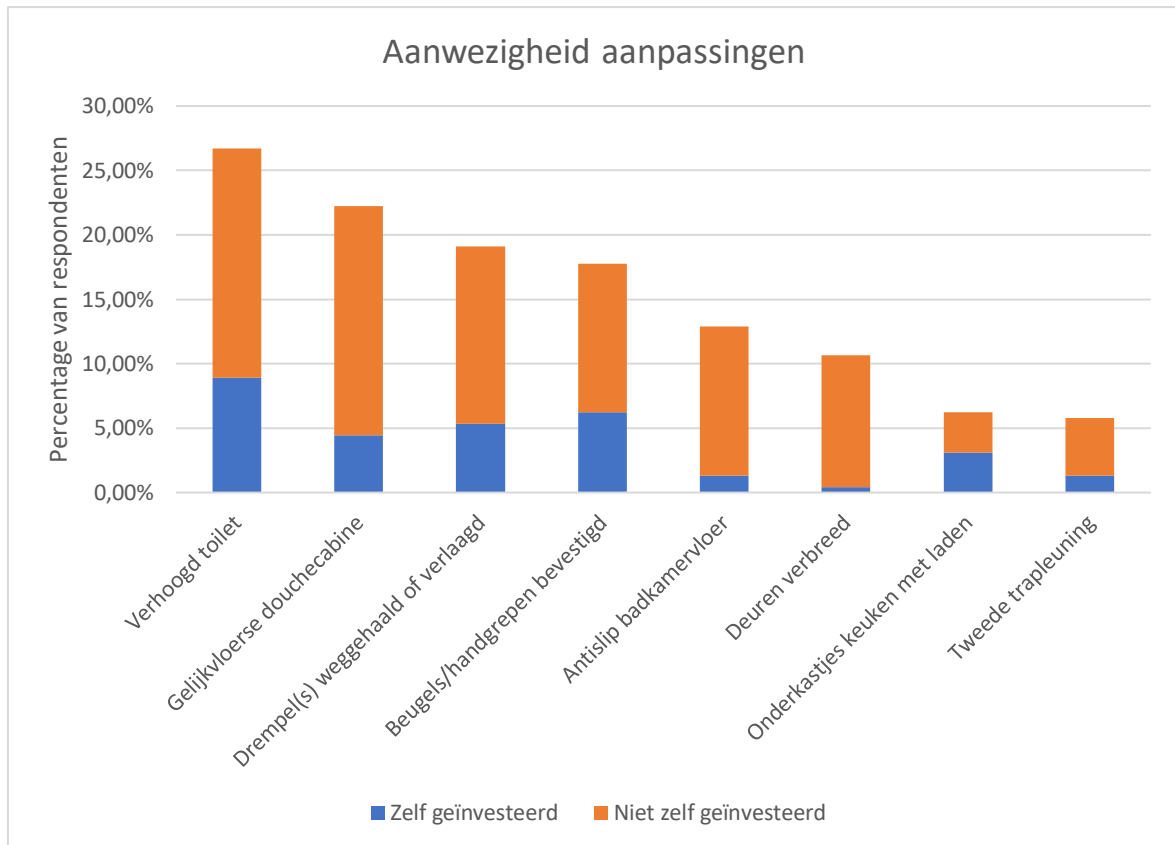
Een opvallende uitkomst van de enquête is dat weinig respondenten zelf geïnvesteerd hebben in aanpassingen in hun woning. In totaal hebben 104 respondenten minimaal 1 van de gevraagde aanpassingen in hun woning. Hiervan hebben echter slechts 50 respondenten ook daadwerkelijk zelf geïnvesteerd in minimaal 1 aanpassing (figuur 4.11a). In totaal zijn slechts 27 procent van alle aanwezige aanpassingen door de respondenten zelf betaald (figuur 4.11b). Ook als per type aanpassing wordt gekeken valt op dat de meest voorkomende aanpassingen niet door de respondenten zelf zijn gefinancierd. Bij de gelijkvloerse douchecabine bijvoorbeeld is slechts in 20 procent van de gevallen deze douchecabine betaald door de respondent (figuur 4.10).

Uit de voor dit onderzoek uitgevoerde interviews kwam naar voren dat meerdere respondenten aanpassingen in huis hadden die al aanwezig waren bij het betrekken van de woning. De respondenten gaven bijvoorbeeld aan dat hun woning al drempelvrij was op het moment dat ze deze betrokken. Ook werd in sommige gevallen genoemd dat de deuren al extra breed waren bij het betrekken van de woning, doordat de woning speciaal was ingericht voor senioren. Mogelijk verklaart dit reeds aanwezig zijn van aanpassingen in de woning waarom een meerderheid van de aanwezige aanpassingen in de enquête niet door de respondenten zelf is betaald.

Een andere mogelijke reden voor het grote aantal aanpassingen dat niet door respondent is betaald is de eigendomssituatie van de woning. Uit de interviews blijkt dat respondenten de verhuurder als verantwoordelijk zien voor relatief ingrijpende aanpassingen, aangezien deze de eigenaar is van de woning. Mogelijk is een deel van de aanwezige aanpassingen aangebracht door de verhuurder, waardoor deze aanpassingen niet direct door de huurders betaald zijn.

Een reden voor het wél zelf investeren in aanpassingen die uit de interviews naar voren komt is het niet vergoed krijgen van aanpassingen die respondenten wel willen hebben. Een respondent heeft om deze reden zelf de verlaging van de toiletpot betaald, een andere respondent heeft zelf een nieuw verhoogd toilet betaald omdat de verhuurder dit niet wilde financieren.

Helaas is in de gebruikte enquête niet doorgevraagd wie de aanpassingen heeft betaald die niet door de respondenten zelf zijn gefinancierd. Dit maakt dat het niet mogelijk is om aan de hand van de enquête te toetsen welke partijen deze aanpassingen hebben betaald.

Figuur 4.10: Aanwezige aanpassingen in de woningen van respondenten (populaire aanpassingen)

Overige aanpassingen	Zelf geïnvesteerd	Niet zelf geïnvesteerd
Systeem met afstandsbediening voor het bedienen van apparaten	5	4
Automatische verlichting	5	3
Traplift	1	5
Meubels en/of apparaten verhoogd	1	2
Bovenkastjes keuken naar beneden verplaatst	0	2

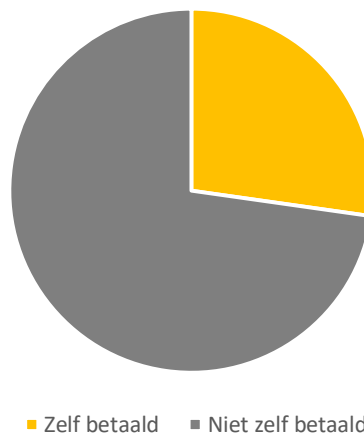
Tabel 4.2: Aanwezige aanpassingen, in aantal respondenten (zeldzame aanpassingen)

Heeft een respondent zelf minimaal 1 aanpassing betaald? (per respondent)

Figuur 4.11a: Aantal respondenten dat zelf geïnvesteerd heeft in aanpassingen

Financieringsbron per aanpassing

Figuur 4.11b: Financieringsbron per aanpassing

4.2 Logistische regressie

In deze paragraaf wordt aan de hand van logistische regressie geprobeerd vast te stellen welke factoren het investeringsgedrag van 55 plussers in woningaanpassingen bepalen.

Hiertoe worden enkele modellen besproken die inzicht geven in de mate waarin verschillende factoren dit investeringsgedrag beïnvloeden.

Naast de gegevens die in dit hoofdstuk worden besproken is de voor dit onderzoek gebruikte SPSS output in dit verslag opgenomen. In bijlage D worden de opbouw van de afhankelijke variabelen en de toetsen op correlatie weergegeven, in bijlage G zijn de resultaten van de logistische regressie opgenomen. Bijlage F bespreekt de interpretatie van de deelcijfers die het resultaat zijn van de logistische regressie.

4.2.1 Model 1: Door ouderen zelf betaalde aanpassingen

Bijbehorende bijlage: Bijlage D en G, onderdeel 2.1

Eerst is geprobeerd om te bepalen welke factoren bepalend zijn voor de keuze van 55 plussers om zelf te investeren in aanpassingen in hun woning. Dit is gedaan door te kijken naar factoren die kunnen verklaren waarom mensen zelf aanpassingen in hun woningen hebben aangeschaft en betaald.

Opstellen afhankelijke variabele

Hiertoe is een afhankelijke variabele gebruikt die aangeeft of een respondent al dan niet in minimaal één aanpassing zelf heeft geïnvesteerd. Het gaat hierbij om dezelfde aanpassingen aan de woning zoals deze in paragraaf 4.1.8 zijn behandeld. Zoals in paragraaf 4.1.8 reeds is aangegeven hebben 50 van de 225 respondenten zelf aanpassingen betaald.

Voor de bijbehorende SPSS output bij dit model kan bijlage 2.1 worden geraadpleegd. Hierin zijn zowel de opbouw van de afhankelijke variabele de correlaties en de logistische regressie opgenomen.

Verklarende variabelen in het model

Er zijn in totaal 3 variabelen die een significante correlatie hebben met de afhankelijke variabele. Een significantie van lager dan 0,050 betekent dat een variabele significant samenhangt op een 95%-betrouwbaarheidsinterval. Dit betekent dat verschillende scores op deze verklarende

variabelen samenhangen met verschillende scores op de afhankelijke variabele. De kans is daardoor groot dat deze variabelen van invloed zijn op de beslissing van 55 plussers om te investeren in aanpassingen in hun woning. Om deze reden zijn deze drie correlerende variabelen als onafhankelijke variabelen gebruikt in een logistische regressie. In tabel 4.3 worden de resultaten van de chi-kwadraattoets op correlatie samengevat.

Variabele	Resultaat chi-kwadraattoets	Vrijheidsgraden	Significantie (tweezijdig)
Leeftijdsklasse	19,768	3	,000
Bekendheid	13,732	1	,000
Huishoudensgrootte	5,114	1	,024
Nultredenwoning	0,000	1	1,000
Woningtype	0,50	1	,823
Aanpassingsattitude	1,648	1	,199
Beperkingen	1,648	1	,199
Eigendom woning	,319	1	,572
Geslacht	,276	3	,599
Financiële situatie	1,797	3	,616

Tabel 4.3: Resultaten chi-kwadraattoetsen

De drie significante verklarende variabelen en hun samenhang met de gedane investeringen zijn:

1: Leeftijd

Hoe ouder de persoon, hoe groter de kans dat hij/zij zelf geïnvesteerd heeft. In tabel 4.4 is weergegeven welk deel van de respondenten zelf aanpassingen in de woning heeft betaald.

Geboortejaar	Leeftijd	Percentage dat zelf geïnvesteerd heeft
1921 t/m 1937	80+	48%
1938 t/m 1947	70-79	27%
1948 t/m 1957	60-69	15%
1958 t/m 1964	53-59	7%

Tabel 4.4: Correlatie tussen leeftijd en investeren

2: Bekendheid met aanpassingen

Respondenten die aangeven bekend te zijn met woningaanpassingen hebben vaker zelf investeringen gedaan. In tabel 4.5 is dit verband weergegeven.

	Percentage dat zelf geïnvesteed heeft	Percentage dat niet zelf geïnvesteed heeft
Bekend met woningaanpassingen	34%	66%
Niet bekend met woningaanpassingen	13,3%	86,7%

Tabel 4.5: Correlatie tussen bekendheid en investeren

Bij deze variabele moet in acht worden genomen dat niet zeker is dat een grotere bekendheid met aanpassingen ook daadwerkelijk een oorzaak is van het doen van investeringen. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een respondent bekend is geraakt met aanpassingen doordat hij deze in zijn woning heeft gekregen.

3: Huishoudensgrootte

Meerpersoonshuishoudens hebben vaker zelf woningaanpassingen betaald dan eenpersoonshuishoudens, zoals te zien is in tabel 4.6. Dit verband is echter minder groot dan het geval was bij de leeftijd en bekendheid van respondenten.

	Percentage dat zelf geïnvesteed heeft
Eenpersoonshuishouden	16,7%
Meerpersoonshuishouden	29,3%

Tabel 4.6: Correlatie tussen huishoudensgrootte en investeren

Deze correlatie kan niet verklaard worden doordat meerpersoonshuishoudens simpelweg meer personen omvatten dan eenpersoonshuishoudens en daardoor eerder een fysieke beperking in huis hebben. Het hebben van een beperking blijkt namelijk niet samen te hangen met de huishoudensgrootte (zie bijlage D, deel 3 voor de correlatietoetsen).

Het hogere aantal meerpersoonshuishoudens dat geïnvesteed heeft kan mogelijk wel verklaard worden door de hogere gemiddelde leeftijd. Ouderen van 70 jaar en ouder wonen namelijk significant vaker in een meerpersoonshuishouden dan jongere ouderen (zie bijlage D, deel 3 voor de correlatietoetsen).

Logistische regressie

De resultaten van de logistische regressie met de drie verklarende variabelen zijn niet erg sterk. Het percentage juist voorspelde respondenten is 77,8% in het kale model en 79,6% in het model met de verklarende variabelen. Dit betekent dat 77,8% van de respondenten juist voorspeld wordt indien van alle respondenten wordt verondersteld dat zij tot de grootste groep behoren (De groep die niet zelf investeert). Als de voorspellende variabelen worden toegevoegd stijgt dit percentage naar 79,6%. Voor de bijbehorende SPSS output kan bijlage 2.1 worden geraadpleegd.

De Nagelkerke R-Square van het model bedraagt 0,207. De Nagelkerke R-Square is een statistische maat die een indicatie van de kwaliteit van het model geeft. Deze waarde loopt van 0 (zeer slechte verklaring) tot 1 (zeer goede verklaring). Bij de interpretatie van deze variabele dient verwarring met de maat R-square uit lineaire regressie te worden voorkomen: De Nagelkerke R-Square mag niet als 'aandeel verklaarde variantie' worden beschouwd. Wel mag de Nagelkerke R-Square gebruikt worden om verschillende modellen die zich richten op dezelfde data onderling op kwaliteit te vergelijken. Een Nagelkerke R-Square van 0,207 is vrij laag, wat duidt op een zwakke verklaringskracht van het model (IBM, z.d.; UCLA, z.d.; Vocht, 2012)

De -2 Log Likelihood bedraagt 205,721. Deze waarde staat voor de deviance in het model, oftewel de mate waarin de door het model geschatte waarden aansluiten bij de daadwerkelijke waarden die in de dataset aanwezig zijn. Hoe lager de waarde van de deviance is, hoe beter de voorspelde waarden aansluiten bij de daadwerkelijke waarden. De deviances kunnen gebruikt worden om modellen die met verschillende aantallen verklarende variabelen werken met elkaar te vergelijken (P. Beckers, persoonlijke communicatie, 18 september 2015).

De resultaten van deze logistische regressie zijn opgenomen in onderdeel 2.1 van bijlage G.

Conclusie

Het is niet mogelijk om het investeren in aanpassingen goed te verklaren aan de hand van dit model. De verklaringskracht van het model is daarvoor te laag. De toevoeging van de verklarende variabelen leidt namelijk slechts tot een kleine toename van het aantal juist voorspelde respondenten. De eerdergenoemde toename van 77,8% juiste voorspellingen tot 79,6% juiste voorspellingen is te beperkt om van een goed bruikbaar model te spreken.

4.2.2 Model 2: Aanwezigheid van aanpassingen in de woning

Bijbehorende bijlage: Bijlage D en G, onderdeel 2.2

Aangezien het in het vorige model niet mogelijk bleek om te verklaren welke factoren het investeren van 55 plussers bepalen, wordt in dit model een andere variabele geprobeerd te verklaren dan in het vorige model. Waar in model 1 gezocht wordt naar het investeringsgedrag van 55 plussers zelf, wordt in model 2 gekeken naar verklarende factoren voor de aanwezigheid van aanpassingen in de woning. Dit betekent dat ook aanpassingen worden meegeteld die al in de woning zaten toen de respondent deze betrok. Ook aanpassingen die de respondent volledig vergoed heeft gekregen worden in dit tweede model meegeteld.

In totaal heeft 46,2% van de respondenten minimaal 1 aanpassing in huis. 53,8% van de respondenten hebben geen aanpassingen in de woning. De aantallen aanpassingen die mensen in huis hebben wordt in tabellen 4.7 en 4.8 verbeeld.

Om binaire logistische regressie mogelijk te maken is bovenstaande variabele binair behandeld. Hiermee wordt bedoeld dat er in de verdere analyse geen onderscheid wordt gemaakt tussen het hebben van 1 aanpassing of het hebben van meerdere aanpassingen. Hiervoor is gekozen omdat logistische regressie niet goed werkt indien enkele categorieën van een variabele weinig respondenten omvatten.

Aantal aanpassingen	Aantal respondenten	Percentage van de respondenten
0	121	53,8
1	31	13,8
2	26	11,6
3	13	5,8
4	14	6,2
5	9	4,0
6	6	2,7
7	2	,9
8	2	,9
12	1	,4
Totaal	225	100,0

Tabel 4.7: Aantal aanpassingen aanwezig in de woning, per respondent

Percentage respondententen	
Geen aanpassingen in huis	53,8%
Aanpassingen in huis	46,2%

Tabel 4.8: Verdeling wel/geen aanpassingen in de woning aanwezig

Verklarende variabelen in het model

Er zijn drie variabelen die significant samenhangen met de aanwezigheid van aanpassingen in de woning. Deze drie variabelen worden onder tabel 4.9 besproken. De toetsen op correlatie van alle geteste onafhankelijke variabelen met de afhankelijke variabele zijn te zien in tabel 4.9.

Variabele	Resultaat chi-kwadraattoets	Vrijheidsgraden	Significantie (tweezijdig)
Leeftijdsklasse	14,660	3	,002
Bekendheid	14,627	1	,000
Huishoudensgrootte	1,992	1	,158
Nultredenwoning	7,278	1	,007
Woningtype	0,185	1	,667
Aanpassingsattitude	2,868	1	,090
Beperkingen	2,648	1	,104
Eigendom woning	0,000	1	,992
Geslacht	0,510	1	,475
Financiële situatie	2,365	3	,500

Tabel 4.9: Resultaten chi-kwadraattoetsen

1: Leeftijd respondent

Oudere respondenten blijken significant vaker aanpassingen in hun woning te hebben dan jongere respondenten. Deze stijging lijkt redelijk lineair te verlopen, te beginnen bij de leeftijdsgroep 60-69 jaar.

Geboortejaar	Leeftijd	Percentage respondententen dat aanpassingen in de woning heeft
1921 t/m 1937	80+	74,2%
1938 t/m 1947	70-79	50,7%
1948 t/m 1957	60-69	36,7%
1958 t/m 1964	53-59	37,9%

Tabel 4.10: Percentage respondententen met aanpassingen per leeftijdsgroep

Dit effect kan deels worden toegerekend aan de fysieke belemmeringen die vaker voorkomen naarmate mensen ouder worden. De ouderen van 80 jaar en ouder hebben significant vaker te maken met fysieke beperkingen dan ouderen tussen de 70 en 79 jaar. Dit verklaart mogelijk waarom ouderen van 80 jaar en ouder beduidend vaker aanpassingen in huis hebben dan de ouderen van 70-79 jaar.

Echter valt op dat de jongste leeftijdsgroep (53 tot 59 jaar) beduidend vaker met fysieke beperkingen te maken heeft dan ouderen van 70 tot 79 jaar. Dit wordt getoond in tabel 4.11. Er lijkt dus geen sprake van een lineair effect, waarbij het aantal beperkingen toeneemt naarmate men ouder wordt.

Geboortejaar	Leeftijd	Percentage respondenten dat fysieke beperkingen heeft
1921 t/m 1937	80+	80,6%
1938 t/m 1947	70-79	38,8%
1948 t/m 1957	60-69	40,8%
1958 t/m 1964	53-59	58,6%

Tabel 4.11: Correlatie tussen leeftijd en fysieke beperkingen

2: Bekendheid met woningaanpassingen

Er is een sterke samenhang tussen bekendheid met woningaanpassingen en de aanwezigheid van aanpassingen in de woning. Mensen die aangeven bekend te zijn met aanpassingen hebben beduidend vaker aanpassingen in hun woning dan mensen die aangeven niet zo bekend te zijn met aanpassingen.

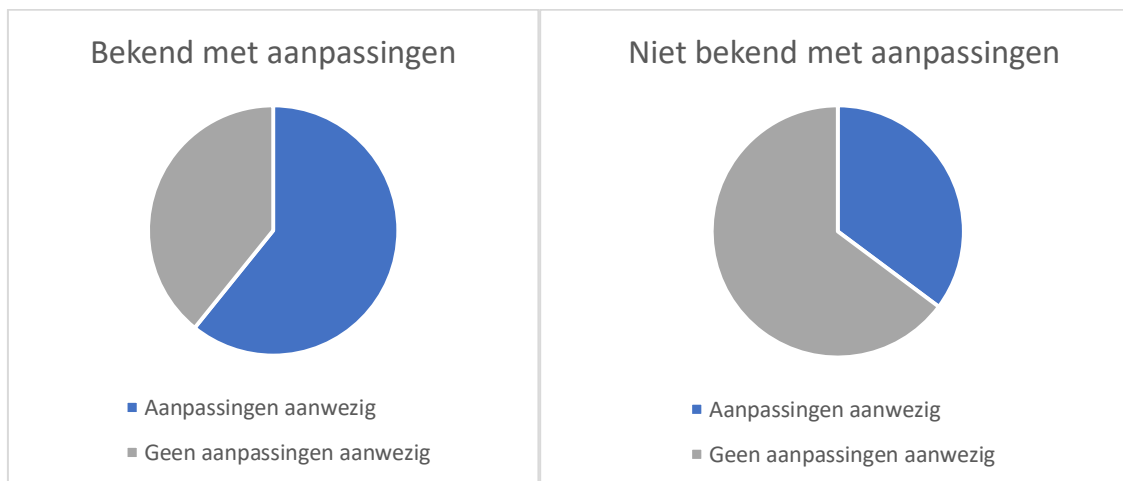
Een opvallend resultaat is het grote aantal respondenten dat aangeeft niet zo bekend te zijn met woningaanpassingen, maar wel degelijk woningaanpassingen in huis heeft.

Mogelijk wordt dit verklaard doordat de aanpassingen in de woning niet door die respondenten zelf zijn aangebracht. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat deze aanpassingen al aanwezig waren toen de respondent de woning betrok.

Ook is het mogelijk dat respondenten een ander beeld van aanpassingen in de woning hebben dan de aanpassingen die in dit onderzoek worden bedoeld. Respondenten denken mogelijk dat gevraagd wordt naar bekendheid met grootschalige, ingrijpende aanpassingen zoals het verbouwen van de woning.

	Percentage dat aanpassingen in de woning heeft	Percentage dat geen aanpassingen in de woning heeft
Bekend met woningaanpassingen	60,8%	39,2%
Niet bekend met woningaanpassingen	35,2%	64,8%

Tabel 4.12: Correlatie tussen bekendheid met en het hebben van aanpassingen

Figuur 4.12: Correlatie tussen bekendheid met en het hebben van aanpassingen

3: Respondent woont in een nultredenwoning

Er is een significante samenhang tussen de aanwezigheid van woningaanpassingen en het wonen in een nultredenwoning. Nultredenwoningen hebben significant vaker aanpassingen dan woningen die niet als nultredenwoningen zijn te beschouwen. Dit wordt weergegeven in tabel 4.13 en figuur 4.13.

Dit effect kan niet worden verklaard door een hogere leeftijd van de bewoners van nultredenwoningen. Oudere 55 plussers blijken niet significant vaker in nultredenwoningen te wonen dan jongere 55 plussers.

De correlatie kan mogelijk deels worden verklaard door de fysieke beperkingen van de bewoners. Bewoners van nultredenwoningen hebben vaker te maken met fysieke beperkingen dan bewoners van woningen van andere woningen. Dit effect is echter niet significant op een 95%-betrouwbaarheidsinterval.

Waarschijnlijk kan de correlatie tussen nultredenwoningen en de aanwezigheid van woningaanpassingen worden verklaard door het doel waarvoor nultredenwoningen worden gebouwd. Nultredenwoningen zijn vaak speciaal gericht op ouderen, en zijn daarom al vaak

ingericht met aanpassingen die wonen voor fysiek belemmerde ouderen eenvoudiger maken. Dit verklaart waarom er een significante correlatie is tussen de aanwezigheid van aanpassingen en het wonen in een nultredenwoning, maar niet tussen zelf investeren in aanpassingen en wonen in een nultredenwoning.

	Percentage dat aanpassingen in de woning heeft	Percentage dat geen aanpassingen in de woning heeft
Nultredenwoning	55,6%	44,4%
Geen nultredenwoning	37,6%	62,4%

Tabel 4.13: Correlatie aanpassingen in de woning en nultredenwoningen

Figuur 4.13: Correlatie aanpassingen in de woning en nultredenwoningen

Logistische regressie

Het model zonder verklarende variabelen schat in 53,8% van de gevallen correct of een respondent wel of geen woningaanpassingen heeft. Het toevoegen van de drie verklarende variabelen leidt ertoe dat het model in 63,6% van de gevallen juist voorspelt of een respondent woningaanpassingen heeft. De -2 Log likelihood van het model is vrij hoog: 277,436. De Nagelkerke R-Square bedraagt slechts 0,183.

Conclusie

Het toevoegen van de voorspellende variabelen leidt tot bijna 10 procentpunt meer juiste voorspellingen. Dit betekent dat de variabelen die in dit model zijn opgenomen een zinnige bijdrage leveren aan het model. Aangezien nog steeds 36,4% van de voorspellingen onjuist is spelen echter vermoedelijk meer factoren een rol dan in dit model zijn opgenomen.

4.2.3 Individuele aanpassingen

In deze paragraaf wordt op enkele typen aanpassingen logistische regressie toegepast. Mogelijk is de beperkte verklaringskracht van de modellen uit 4.2.1 en 4.2.2 veroorzaakt door het samenvoegen van verschillende aanpassingen. Hiermee wordt geen recht gedaan aan de onderlinge verschillen in kosten en gebruik tussen de aanpassingen. Door enkele aanpassingen apart te analyseren ontstaan mogelijk nieuwe inzichten.

Om voldoende respondenten in de analyse op te kunnen nemen wordt in deze paragraaf gewerkt met afhankelijke variabelen die aangeven of een respondent een aanpassing wel of niet heeft. Er is geen gebruik gemaakt van variabelen die aangeven of respondenten zelf aanpassingen hebben betaald, aangezien dit tot te kleine groepen voor logistische regressie zou leiden.

Individuele aanpassing 1: Drempels weggehaald of verlaagd

Bijbehorende bijlage: Bijlage D en G, onderdeel 2.3.1

Met de aanwezigheid van deze aanpassing hangen drie verklarende variabelen significant samen.

Hiervan gaan twee variabelen over de geschiktheid van de woning voor ouderen:

- Is er in de woning voldoende ruimte voor een rolstoel of rollator?;
- Woont u in een nultredenwoning?.

Bij beide variabelen hebben mensen die 'ja' antwoorden significant vaker drempels weggehaald of verlaagd in de woning.

Naast de twee eerdergenoemde variabelen hangt ook de variabele 'bekendheid met woningaanpassingen' significant samen met de aanwezigheid van aangepaste drempels. Respondenten die bekend zijn met woningaanpassingen hebben vaker weggehaalde of verlaagde drempels. De toetsen op correlatie van alle geteste onafhankelijke variabelen met de afhankelijke variabele zijn te zien in tabel 4.14.

Variabele	Resultaat chi-kwadraattoets	Vrijheidsgraden	Significantie (tweezijdig)
Leeftijdsklasse	2,702	3	,440
Bekendheid	8,395	1	,004
Huishoudensgrootte	0,136	1	,712
Nultredenwoning	8,050	1	,005
Woningtype	1,583	1	,208
Voldoende ruimte voor rollator of rolstoel	7,077	1	,008
Woning als geschikt ervaren om oud in te worden	6,384	3	,094
Aanpassingsattitude	0,031	1	,860
Beperkingen	1,300	1	,254
Eigendom woning	1,301	1	,254
Geslacht	0,008	1	,928
Financiële situatie	1,871	3	,600

Tabel 4.14: Resultaten chi-kwadraattoetsen

Logistische regressie en conclusie aanpassing 1

Voor het verklaren van de aanwezigheid van 'drempels weggehaald of verlaagd' blijkt logistische regressie niet zinvol. Het aantal juist voorspelde respondenten blijft gelijk aan een model zonder verklarende variabelen als de drie verklarende factoren worden toegevoegd aan het model.

De -2 Log likelihood bedraagt 193,872. De Nagelkerke R-Square bedraagt 0,110.

Individuele aanpassing 2: Verhoogd toilet

Bijbehorende bijlage: Bijlage D en G, onderdeel 2.3.2

De resultaten van de analyse van het verhoogde toilet zijn meer uitgesproken dan het geval is bij de verlaagde of weggehaalde drempels. Er zijn zes verklarende variabelen significant gecorreleerd met de aanwezigheid van een verhoogd toilet. De meest relevante hiervan zijn:

- Leeftijd
- Bekendheid met woningaanpassingen
- Fysieke beperkingen

Ook de volgende variabelen die wijzen op een voor ouderen geschikte woning zijn significant:

- Nultredenwoning
- Voldoende ruimte voor rolstoel en/of rollator
- Het antwoord op de vraag: 'Vind u de huidige woning geschikt om ouder in te worden?'

De toetsen op correlatie van alle geteste onafhankelijke variabelen met de afhankelijke variabele zijn te zien in tabel 4.15.

Variabele	Resultaat chi-kwadraattoets	Vrijheidsgraden	Significantie (tweezijdig)
Leeftijdsklasse	29,838	3	,000
Bekendheid	7,730	1	,005
Huishoudensgrootte	1,195	1	,274
Nultredenwoning	9,473	1	,002
Woningtype	1,626	1	,202
Voldoende ruimte voor rollator of rolstoel	9,855	1	,002
Woning als geschikt ervaren om oud in te worden	12,406	3	,006
Aanpassingsattitude	2,548	1	,110
Beperkingen	7,707	1	,006
Eigendom woning	,311	1	,577
Geslacht	,193	1	,661
Financiële situatie	0,348	3	,951

Tabel 4.15: Resultaten chi-kwadraattoetsen

Conclusie aanpassing 2

De verklaringskracht van het model met alle zes verklarende variabelen is beperkt. Het basismodel zonder verklarende variabelen voorspelt 72,5% van de respondenten juist, waar dit bij het uitgebreide model 76,3% van de respondenten is. De -2 Log likelihood bedraagt 201,016. De Nagelkerke R Square bedraagt 0,269.

Een opvallend resultaat uit de analyse was dat 55+-ers die een afwachtende houding hadden tegenover investeringen vaker een verhoogd toilet hadden dan mensen die aangeven preventief te willen investeren. Dit effect bleek echter niet significant op een 95%-betrouwbaarheidsinterval (zie hiervoor onderdeel 3 van bijlage D).

Individuele aanpassing 3: Wandbeugels

Bijbehorende bijlage: Bijlage D en G, onderdeel 2.3.3

Als de aanwezigheid van wandbeugels als afhankelijke variabele wordt genomen zijn de volgende drie variabelen significant gecorreleerd:

- Leeftijd
- Fysieke beperkingen
- Bekendheid met woningaanpassingen

De toetsen op correlatie van alle geteste onafhankelijke variabelen met de afhankelijke variabele zijn te zien in tabel 4.16.

Variabele	Resultaat chi-kwadraattoets	Vrijheidsgraden	Significantie (tweezijdig)
Leeftijdsklasse	22,269	3	,000
Bekendheid	7,457	1	,006
Huishoudensgrootte	,316	1	,574
Nultredenwoning	2,807	1	,094
Woningtype	0,052	1	,819
Voldoende ruimte voor rollator of rolstoel	1,789	1	,181
Woning als geschikt ervaren om oud in te worden	5,958	3	,114
Aanpassingsattitude	3,069	1	,080
Beperkingen	23,199	1	,000
Eigendom woning	,241	1	,623
Geslacht	0,080	1	,777
Financiële situatie	3,776	3	,287

Tabel 4.16: Resultaten chi-kwadraattoetsen

Conclusie aanpassing 3

De verklaringskracht van dit model met drie verklarende variabelen is beperkt, maar wel aanwezig. De Nagelkerke r-square bedraagt 0,273. Het percentage juist voorspelde respondenten stijgt van 82,2% naar 84,9%.

Het hoge aantal juist voorspelde respondenten in het basismodel komt doordat slechts een klein deel van de respondenten wandbeugels in huis heeft. Het model zonder verklarende factoren voorspelt daarom dat geen enkele respondent aanpassingen in huis heeft.

Van de besproken significante variabelen blijkt met name de fysieke beperkingen een rol te spelen. Respondenten met fysieke beperkingen hebben beduidend vaker wandbeugels dan mensen zonder deze beperkingen.

4.2.4 Gegroepeerde aanpassingen

Naast analyse van individuele aanpassingen is ook een analyse uitgevoerd op een combinatie van alle aanpassingen voor in de badkamer. Door de aanpassingen in de badkamer samen te voegen is de groep respondenten die minimaal 1 aanpassing heeft groter dan wanneer getoetst wordt per aanpassing.

Voor de badkamer is gekozen omdat dit een kamer is waar regelmatig valincidenten plaatsvinden. Dit maakt dat er meerdere typen aanpassingen beschikbaar zijn die speciaal bedoeld zijn voor deze kamer. Deze aanpassingen kunnen daarom beschouwd worden als een samenhangend geheel.

Versie 1: Alle aanwezige aanpassingen in de badkamer

Bijbehorende bijlage: Bijlage D en G, onderdeel 2.4.1

Bij deze eerste versie van de analyse zijn alle aanwezige aanpassingen in de badkamer meegenomen, dus ook aanpassingen die niet door de respondent zelf betaald zijn.

Aanmaken afhankelijke variabele

Voor deze analyse zijn enkele woningaanpassingen gecombineerd tot de groep 'Aangepaste badkamer'. Indien een respondent minimaal 1 van deze 4 aanpassingen in huis heeft wordt zijn badkamer als 'aangepast' beschouwd binnen deze analyse.

De bedoelde aanpassingen die onderdeel uitmaken van de groep 'badkamer' zijn:

- Verhoogd toilet;
- Beugels/Handgrepen;
- Gelijkvloerse douchecabine;
- Antislip badkamervloer.

In totaal heeft 40,9% van de respondenten 1 of meer van bovenstaande aanpassingen in zijn of haar woning.

Kruistabellen

De volgende onafhankelijke variabelen hebben een significante samenhang met de variabele 'Aanpassingen in badkamer':

- Leeftijd
- Bekendheid met woningaanpassingen

- Beperkingen
- Nultredenwoning
- Voldoende ruimte voor rollator of rolstoel in de woning
- Huidige woning geschikt om oud te worden

De toetsen op correlatie van alle geteste onafhankelijke variabelen met de afhankelijke variabele zijn te zien in tabel 4.17.

Variabele	Resultaat chi-kwadraattoets	Vrijheidsgraden	Significantie (tweezijdig)
Leeftijdsklasse	23,241	3	,000
Bekendheid	13,338	1	,000
Huishoudensgrootte	1,525	1	,217
Nultredenwoning	10,328	1	,001
Woningtype	0,459	1	,498
Voldoende ruimte voor rollator of rolstoel	11,176	1	,001
Woning als geschikt ervaren om oud in te worden	12,799	3	,005
Aanpassingsattitude	1,849	1	,174
Beperkingen	4,528	1	,033
Eigendom woning	0,115	1	,735
Geslacht	0,613	1	,434
Financiële situatie	1,771	3	,621

Tabel 4.17: Resultaten chi-kwadraattoetsen

Resultaat regressie

De verklaringskracht van dit model is redelijk goed. Het aantal juist voorspelde respondenten gaat omhoog van 58% in het kale basismodel tot 69,6% in het model met de voorspellende variabelen. De -2 log likelihood bedraagt 235,616. De Nagelkerke R Square bedraagt 0,268.

Conclusie

De verklarende variabelen voegen bij dit model duidelijk wat toe aan de kwaliteit van de voorspellingen. Met name de leeftijd van ouderen blijkt bepalend voor het wel of niet hebben van aanpassingen in de badkamer.

Versie 2: Alleen zelf betaalde aanpassingen in de badkamer

Bijbehorende bijlage: Bijlage D en G, onderdeel 2.4.2

Bij deze tweede versie zijn alleen die aanpassingen in de badkamer meegenomen die door de respondent zelf betaald zijn. Hierdoor wordt een beter beeld gegeven van het daadwerkelijke investeringsgedrag van 55 plussers dan bij de vorige analyse.

Afhankelijke variabele

Voor deze analyse worden dezelfde typen aanpassing meegenomen als in de vorige analyse, te weten:

- Verhoogd toilet;
- Beugels/Handgrepen;
- Gelijkvloerse douchecabine;
- Antislip badkamervloer.

Kruistabellen

Drie onafhankelijke variabelen hebben een significante samenhang met de variabele 'Zelf betaalde aanpassingen in de badkamer':

- Leeftijdsklasse;
- Bekendheid met woningaanpassingen;
- Huishoudensgrootte.

De toetsen op correlatie van alle geteste onafhankelijke variabelen met de afhankelijke variabele zijn te zien in tabel 4.18.

Variabele	Resultaat chi-kwadraattoets	Vrijheidsgraden	Significantie (tweezijdig)
Leeftijdsklasse	29,125	3	,000
Bekendheid	5,662	1	,017
Huishoudensgrootte	11,261	1	,001
Nultredenwoning	0,392	1	,531
Woningtype	0,016	1	,900
Voldoende ruimte voor rollator of rolstoel	1,068	1	,301
Woning als geschikt ervaren om oud in te worden	6,275	3	,099
Aanpassingsattitude	0,485	1	,486
Beperkingen	0,980	1	,322
Eigendom woning	0,13	1	,908
Geslacht	1,121	1	,290
Financiële situatie	2,864	3	,413

Tabel 4.18: Resultaten chi-kwadraattoetsen

Resultaat regressie

Het model met verklarende variabelen levert een kleine verbetering op ten aanzien van het kale basismodel. Het aantal juist geschatte respondenten gaat omhoog van 84% naar 84,9%.

De -2 Log likelihood bedraagt 159,471, waar de Nagelkerke R-square 0,268 bedraagt.

Conclusie

De verklaringskracht van dit model is vrij laag. De verbetering van de voorspellingen ten aanzien van het basismodel zijn te laag om bruikbaar te zijn.

Het model dat geen rekening houdt met of ouderen zelf aanpassingen is beter bruikbaar, doordat de onafhankelijke variabele er naar toe leidt dat een beduidend groter deel van de respondenten juist voorspeld wordt.

4.2.5 Samenvattende tabel modellen

In onderstaande tabel zijn de kerncijfers van de opgestelde logistische regressiemodellen gegeven, ter verduidelijking van de eerdere paragrafen.

Model	Afhankelijke variabele	Nagelkerke R-square	-2 Log Likelihood	Percentage juist voorspeld in basismodel	Percentage juist voorspeld in volledig model
4.2.1	Alle zelf betaalde aanpassingen	0,207	205,721	77,8%	79,6%
4.2.2	Alle aanwezige aanpassingen	0,183	277,436	53,8%	63,6%
4.2.3	Drempels verwijderd	0,110	193,872	79,7%	79,7%
4.2.3	Verhoogd toilet	0,269	201,016	72,5%	76,3%
4.2.3	Wandbeugels	0,273	169,820	82,2%	84,9%
4.2.4	Alle aanwezige aanpassingen in de badkamer	0,268	235,616	58%	69,6%
4.2.4	Zelf betaalde aanpassingen in de badkamer	0,268	159,471	84%	84,9%

Tabel 4.19: Samenvattende tabel logistische regressiemodellen

4.3 Conclusie statistische analyse

Het blijkt niet mogelijk om aan de hand van de huidige dataset volledig te bepalen welke factoren het investeringsgedrag van Arnhemse 55 plussers en de aanwezigheid van woningaanpassingen bepalen. Er zijn echter wel degelijk enkele factoren die in een groot deel van de modellen een verklarende rol voor het investeringsgedrag spelen. Met name fysieke beperkingen, de leeftijd van de respondenten en de bekendheid van respondenten met aanpassingen in de woning blijken invloed te hebben in de meerderheid van de opgestelde modellen.

Oudere respondenten blijken significant vaker dan jongere respondenten aanpassingen in hun woning doorgevoerd te hebben. Dit komt overeen met de hypothese dat een toenemende leeftijd leidt tot een grotere kans op investeren in woningaanpassingen.

Bekendheid met aanpassingen in huis blijkt samen te hangen met de aanwezigheid van, en investeringen in, aanpassingen. Dit komt mogelijk doordat mensen die aanpassingen willen hier eerst informatie over in zullen winnen. Ook is het mogelijk dat bekendheid met aanpassingen leidt tot een positiever beeld ten aanzien van aanpassingen. Dit positievere beeld kan dan leiden tot een grotere kans op het ook daadwerkelijke (laten) aanbrengen van aanpassingen.

Als laatste spelen fysieke beperkingen een rol. Mensen die te maken hebben met beperkingen hebben vaker aanpassingen in hun woning dan mensen die deze beperkingen niet hebben. Een opvallend resultaat is dat fysieke beperkingen geen significante verklarende factor zijn als uitsluitend gekeken wordt naar investeringen die mensen zelf hebben gedaan.

Hier speelt de Wmo mogelijk een rol: Aanpassingen die mensen volledig vergoed hebben gekregen worden hier namelijk niet meegeteld. Daarnaast is het niet ondenkbaar dat sommige ouderen bij aanpassingen, waar ze uitsluitend een eigen bijdrage voor hebben betaald, hebben aangegeven dat ze hier niet zelf in geïnvesteerd hebben. Dit terwijl zij hier wel degelijk in geïnvesteerd hebben.

H5 Interviews

Om de resultaten uit de enquête te verduidelijken zijn enkele interviews uitgevoerd. Vier 55 plussers die hun woning huren zijn gevraagd naar hun houding en ervaringen ten aanzien van woningaanpassingen. In totaal zijn vier vrouwen en een man gesproken, waaronder bewoners van sociale huurwoningen en bewoners van particuliere huurwoningen. De leeftijd van alle geïnterviewden ligt tussen de 70 en 80 jaar.

In dit hoofdstuk zullen deze interviews worden besproken. Als eerste worden de drie belangrijkste factoren die uit de statistische analyse naar voren zijn gekomen besproken. Hierbij wordt gekeken wat de respondenten over deze onderwerpen hebben gezegd.

Na de bespreking van deze eerste drie factoren worden nog enkele aanvullende factoren besproken waarvan meerdere respondenten aangegeven hebben dat deze invloed hebben op het aanpassen van hun woning. Deze factoren zijn niet opgenomen in de kwantitatieve analyse, maar hebben mogelijk wel effect op het investeringsgedrag.

5.1 Korte beschrijving geïnterviewden en hun woningen

Interview 1

Mevrouw A, 70-79 jaar oud. Woont samen met haar hond in Arnhem-Zuid. Mevrouw heeft geen computer.

Mevrouw A heeft de woning 22 jaar geleden betrokken als aangepaste woning, maar de woning wordt op dit moment als reguliere woning verhuurd in de vrije huursector. De woning beschikt over een bovenverdieping met badkamer en slaapkamer. Een lift is niet aanwezig. De woning is zo ingedeeld dat deze eenvoudig is aan te passen tot een ouderenwoning met alle voorzieningen op de begane grond.

Interview 2

Mevrouw B, 70-79 jaar oud. Woont alleen.

Woont sinds 11 jaar in een gelijkvloers corporatieappartement voor 55 plussers in Arnhem-Zuid. In het complex is een lift aanwezig.

Interview 3

Meneer en Mevrouw C, beiden 70-79 jaar oud. Wonen sinds 13 jaar samen in een gelijkvloers seniorenappartement in een seniorencomplex in Presikhaaf. De woning is eigendom van woningcorporatie Portaal. In het complex is een lift aanwezig.

Interview 4

Mevrouw D, 70-79 jaar oud. Mevrouw woont alleen in een gelijkvloers huurappartement van woningcorporatie Portaal in het centrum van Arnhem. Mevrouw geeft aan al ruim 20 jaar in de huidige woning te wonen. De woning is niet speciaal voor senioren bedoeld. In het complex is een lift aanwezig.

5.2 Invloed van leeftijd via fysieke beperkingen

De leeftijd van de respondenten bleek in de statistische analyse een sterke samenhang te hebben met aanpassingen in de woning. In de interviews is dit verband met name naar voren gekomen via de interveniërende factor 'Fysieke gesteldheid'. Respondenten geven aan dat ze naarmate ze ouder zijn geworden meer last hebben gekregen van fysieke problemen. Deze fysieke problemen maken dat aanpassingen nodig zijn. De reden voor het aanpassen van de woning is dus niet zozeer de toenemende leeftijd, maar de fysieke problemen die het ouder worden met zich meebrengen.

Relevante uitspraken uit de interviews

Respondent B gaf aan dat zij nu anders denkt over het aanpassen van haar woning dan 5-10 jaar geleden. Doordat zij meer fysieke beperkingen heeft gekregen is zij positiever komen te staan tegenover het aanpassen van haar woning.

[Denkt u op dit moment anders over het veranderen van dingen aan uw huis dan 5 of 10 jaar geleden?]

“5 of 10 jaar geleden toen kon ik alles nog. En nu niet meer.”

[Zou u het weghalen van drempels 5 of 10 jaar geleden ook hebben gedaan, of is dat iets van de laatste tijd?]

“Nou nee, ik zeg toch: Alleen als het nodig is.”

Respondent D wijst erop dat een toenemende leeftijd voor haar kan leiden tot meer nut van een eventueel verhoogd toilet:

“Dat verhoogde toilet: Zoals ik nu ben, ben ik nog oké. Ik bedoel, het kan misschien over 5 jaar, misschien over 10 jaar, misschien over 2 jaar. Ik weet het niet, ik weet niet wat er gebeurt.

5.3 Direct effect van fysieke beperkingen

Naast de interveniërende werking van fysieke beperkingen spelen fysieke beperkingen ook direct een rol bij het aanbrengen en aanschaffen van woningaanpassingen. Niet in alle gevallen worden de fysieke beperkingen namelijk door een toenemende leeftijd veroorzaakt.

De respondenten geven aan dat het daadwerkelijk nodig hebben van aanpassingen door fysieke beperkingen een zeer belangrijke reden is om aanpassingen aan te brengen. Hier komt uit voort dat respondenten die bepaalde aanpassingen (nog) niet nodig hebben vaak niet bereid zijn hier geld in te investeren. De respondenten in de interviews hebben dit regelmatig aangegeven.

De beperkte investeringsbereidheid in aanpassingen als aanpassingen niet nodig zijn illustreert het statistische verband tussen fysieke beperkingen en het hebben van aanpassingen: Mensen voeren pas aanpassingen in de woning uit als zij deze door het ontstaan van fysieke belemmeringen daadwerkelijk nodig zijn gaan hebben.

Investeren omdat het nodig is

Op het moment dat er daadwerkelijk aanpassingen nodig zijn zijn de respondenten namelijk wél bereid aanpassingen en hulpmiddelen aan te schaffen. Meerdere respondenten geven aan dat zij reeds aanpassingen en hulpmiddelen hebben aangeschaft om makkelijker met hun fysieke beperkingen om te kunnen gaan.

Respondent A bijvoorbeeld geeft aan dat zij enkele grijpers heeft gekocht om spullen van de grond op te rapen. Dit maakt bukken, waar ze moeite mee heeft, in veel gevallen overbodig. Daarnaast heeft deze respondent een eigen trolley gekocht om vuilniszakken naar de container te brengen. Deze trolley helpt mevrouw om te gaan met haar moeite met tillen. Ook heeft mevrouw A de heg uit haar tuin laten verwijderen toen ze deze niet meer zelf kon bijhouden.

Respondent C heeft zelf de meubels en het toilet laten verlagen, zodat deze geschikt zijn voor zijn vrouw. De aanpassing van het toilet heeft de respondent uit eigen zak betaald, omdat hier geen vergoeding voor werd toegekend.

Niet investeren omdat het niet nodig is

Zoals eerder besproken geven meerdere respondenten aan dat zij sommige investeringen uitstellen tot ze deze daadwerkelijk nodig hebben. De respondenten geven verschillende redenen op waarom zij investeringen uitstellen in aanpassingen die ze nog niet nodig hebben.

Respondent C geeft aan dat hij geen preventieve aanpassingen uit wil voeren, aangezien hij niet weet wat hij in de toekomst nodig zal hebben. Aanpassingen aan de woning wil hij pas laten aanbrengen als hij zeker weet dat hij ze nodig heeft. Dit uitstelgedrag kan niet worden verklaard door uitsluitend te kijken naar spaargedrag. De respondent heeft namelijk reeds wandbeugels in zijn bezit die hij nog niet heeft laten ophangen. Deze aanpassing zou daardoor vrijwel geen kosten opleveren, maar omdat hij nog geen wandbeugels nodig wil hij ze nog niet laten ophangen. Een vergelijkbare reden voor het uitstellen van aanpassingen wordt ook gegeven door respondent A:

“Wandbeugels heb ik nog niet, die heb ik nog niet nodig. Als ik ze nodig heb dan plaats ik ze.”

Respondent B geeft aan om dezelfde reden de drempels in haar woning nog niet aan te laten passen:

“Alleen als het niet meer kan. Dan weet je dat het nodig is. Het moet echt nodig zijn ja. Nu kan ik er nog overheen lopen, maar met een rollator wordt dat allemaal wat moeilijk.”

Een andere reden voor het uitstellen van aanpassingen wordt gegeven door respondent A. Deze respondent geeft aan dat zij de plaatsing van een traplift uitstelt omdat zij zo lang mogelijk alles zelf wil blijven doen. Pas op het moment dat het echt niet meer anders kan wil zij een traplift aanschaffen:

“Nou, ik wil zo lang mogelijk alles zelf doen. Dus ik ga mezelf niet verwennen en zeggen van ik koop een traplift want dat is makkelijker ofzo. Als het echt niet meer gaat dan koop ik een traplift.”

Dit wijst erop dat deze respondent vindt dat een traplift een teken is dat men bepaalde zaken niet meer zelfstandig kan doen.

5.4 Effect van bekendheid met aanpassingen

Het verband tussen bekendheid met aanpassingen en de implementatie van aanpassingen is in de interviews niet veel aan bod gekomen. Een enkele respondent geeft aan een aanpassing geïmplementeerd te hebben omdat haar deze door de fysiotherapeut werd aangeraden. Een andere respondent is gaan overwegen een verhoogd toilet in de woning te laten plaatsen nadat ze deze aanpassing in de woning van haar zus heeft gezien.

Respondent C: *“Ik had net van de fysiotherapeute gehoord: Je moet geen hoge toilet, want dan zwabberen je beentjes. Je moet met je voeten bij de grond komen. [...] Dus op die hoge wc. De woningbouwopzichter die zag dat: Een bon gemaakt voor een andere, nieuwe toilet. Een lage.”*

Respondent D: *“Een verhoogd toilet, dat zou best wel fijn zijn. Zoals bij mijn zus. Waarbij ik nog wel eens dacht: Wat raar, het is net alsof je heel vreemd op een stoeltje ging zitten. Maar kijk, het is nu nog geen probleem, maar ik dacht achteraf: Je ziet het in de moderne woningen, die zijn al sowieso hoger. Dit is allemaal veel lager.”*

5.5 Effect van wonen in een huurwoning

Meerdere respondenten geven aan dat zij van investeringen afzien omdat zij vinden dat deze aanpassingen de verantwoordelijkheid zijn van de verhuurder. Hierbij maakt het geen verschil of de woning in eigendom is van een woningcorporatie of van een particuliere verhuurder. Het vanwege het woningeigendom zelf niet willen betalen van aanpassingen speelt met name bij duurdere, ingrijpende aanpassingen.

Respondent A geeft bijvoorbeeld aan dat zij geen automatisch sluitende dakramen wil kopen: *“Ik vind niet dat ik dat dan hoef te doen, dat moet de huurbaas dan doen. Toch?”*

Daarnaast geeft ze aan dat de keuken in haar woning niet is aangepast voor ouderen. Ze geeft aan dat ze voor deze aanpassing niet bereid is zelf te betalen indien de verhuurder deze aanpassing niet op zich wil nemen. Dit in tegenstelling tot het plaatsen van een verhoogde toiletpot: Deze, relatief kleinere, aanpassing heeft zij wel zelf betaald toen de verhuurder hier niet aan wilde bijdragen.

Respondent D geeft aan dat zij vindt dat aanpassingen als het verhogen van de toiletpot de verantwoordelijk zijn van de verhuurder: *“Ik vind dat dat dan Portaal mag doen [...], ik vraag weinig, ik vind dat ze dat mogen doen”*

In een enkel geval werd een door de respondent gewenste aanpassing expliciet afgewezen doordat de respondent in een huurcomplex woont. Respondent D gaf namelijk aan de corporatie die eigenaar is van haar woning geprobeerd heeft een gezamenlijk video-intercomsysteem voor het appartementencomplex aan te schaffen. Deze aanpassing werd echter vanwege de hogere huurkosten afgewezen door een aantal van haar medehuurlers. Het video-intercomsysteem is daardoor niet aangebracht.

5.6 Uitvoeren van aanpassingen tijdens regulier onderhoud

Meerdere respondenten geven aan dat zij aanpassingen implementeren op het moment dat er regulier onderhoud gepleegd wordt aan het betreffende onderdeel van de woning. Deze aanpassingen worden dus niet ‘op zichzelf’ uitgevoerd, maar worden samengevoegd met aanpassingen waarbij geen sprake is van het levensloopbestendiger maken van de woning.

Respondent A geeft aan een postopvanger te overwegen omdat haar huidige brievenbus kapot is gegaan. Ook geeft zij aan een elektrisch systeem voor het openen van rolluiken te overwegen. Zij is echter niet bereid dit aan te schaffen voordat het huidige handmatige systeem kapotgaat. Zij vindt het zonde het nog functionerende systeem te vervangen door een ander.

Respondent B geeft aan dat een deel van de drempels in de woning zijn verwijderd toen er toch een nieuwe vloer werd gelegd. Respondent D geeft aan dat zij toen de vloer vervangen werd gekozen heeft voor een vloer zonder kleden. Hiermee verwacht ze de kans op vallen te verkleinen.

5.7 Verwachtingen ten aanzien van de gemeente

Uit de interviews is geen eenzijdig beeld naar voren gekomen over de wensen die de respondenten hebben ten aanzien van de gemeente. De verwachtingen die de respondenten van de gemeente hebben verschillen per persoon.

Zoals eerder besproken geven meerdere respondenten geven aan dat zij ondersteuning voor het aanbrengen van aanpassingen eerder vanuit de verhuurder verwachten dan vanuit de gemeente. De verhuurder is namelijk eigenaar van de woning, waardoor ingrijpende aanpassingen als verantwoordelijkheid van de woningeigenaar worden beschouwd. Hierin zit een verschil tussen huurders en eigenaar-bewoners, aangezien bij deze laatste groep de bewoner sterker zelf de verantwoordelijkheid heeft voor het onderhoud en aanpassen van de woning.

Een expliciete afhankelijkheid van financiële ondersteuning wordt slechts besproken door respondent B. Zij geeft aan dat voor eventuele toekomstige aanpassingen een financiële aanvulling vanuit de gemeente nodig heeft.

Respondenten B en C geven aan dat informatie vanuit de gemeente nuttig zou zijn. Respondent B geeft aan informatie over de mogelijkheden tot aanpassing te waarderen Respondent C geeft aan dat hij graag informatie wil verzamelen over het aanvragen van vergoedingen, mocht hij op een gegeven moment voor grote investeringen komen te staan. Wel geeft hij aan dat hij niet zit te wachten op de “papieren rompslomp” die samenhangt met vergoedingen vanuit de gemeente. Bij het aanbieden van informatie door de gemeente dient er wel rekening mee gehouden te worden dat niet alle ouderen de beschikking hebben tot internet. Zoals aangegeven door respondent A maakt het uitsluitend aanbieden van informatie via de computer deze ondersteuning voor sommige ouderen onbereikbaar.

Respondent A geeft aan dat zij van de gemeente met name aanpassingen buiten de woning verwacht. Zij geeft aan dat het plaatsen van centrale ondergrondse vuilcontainers door de gemeente een probleem is voor ouderen, aangezien de zware vuilnisvakken daarheen gebracht moeten worden. Ook zou de plaatsing van aanvullende bankjes gewaardeerd worden, omdat dit ouderen mobieler maakt.

5.8 Conclusie interviews

Concluderend kan gesteld worden dat in de interviews met name het belang van fysieke beperkingen duidelijk wordt. In de ervaring van de gesproken respondenten is dit een doorslaggevende factor voor het aanbrengen van aanpassingen. Respondenten geven aan dat aanpassingen nodig moeten zijn voor ze deze willen aanbrengen. Preventief investeren, dus voordat aanpassingen door fysieke problemen noodzakelijk zijn, wordt beduidend minder genoemd.

De effecten van leeftijd en bekendheid, die in de kwantitatieve analyse steeds naar voren komen, spelen in de interviews een beduidend kleinere rol. Respondenten hebben het wel over een verband tussen leeftijd en het doen van aanpassingen, maar dit effect vindt indirect plaats via het ontstaan van fysieke beperkingen.

Qua bekendheid met aanpassingen geeft een respondent aan dat zij het aanbrengen van een aanpassing is gaan overwegen nadat zij bij familie kennis heeft gemaakt met deze aanpassing. Of een toename van de bekendheid met woningaanpassingen ook daadwerkelijk leidt tot investeringen wordt uit de interviews echter niet duidelijk.

Het niet in eigendom hebben van de woning speelt bij sommige respondenten een remmende rol op het aanpassen van de woning. Voor grotere aanpassingen verwijzen deze respondenten namelijk naar de verhuurder van de woning, aangezien deze de woning in eigendom heeft. Bij kleinere aanpassingen in de woning speelt dit minder: Aanpassingen met relatief beperkte kosten worden veelal door de respondenten zelf betaald. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om hulpmiddelen zoals grijpers en om aanpassingen van de meubels.

Een laatste opvallend resultaat is dat twee respondenten aangeven sommige aanpassingen uit te voeren op het moment dat er regulier onderhoud aan de woning wordt uitgevoerd. Dit is te beschouwen als preventief investeren: Deze aanpassingen worden uitgevoerd terwijl er nog geen directe, fysieke noodzaak toe is.

Dit preventief investeren is tegengesteld aan de voorkeur van meerdere respondenten om pas te investeren als aanpassingen door fysieke belemmeringen noodzakelijk zijn geworden. Respondent B geeft bijvoorbeeld expliciet aan alleen te willen investeren als aanpassingen nodig zijn, maar heeft tegelijkertijd de drempels in de woning laten verwijderen tijdens regulier onderhoud.

Onderzoeksconclusie

In dit hoofdstuk zullen de conclusies van dit onderzoek worden getrokken. Dit wordt gedaan aan de hand van de deelvragen die de basis vormen van het onderzoek.

De eerste deelvraag van dit onderzoek was:

- 1) Hoe kenmerkt zich het investeringsgedrag van deze leeftijdsgroep Arnhemse huurders in het leeftijdsbestendiger maken van de eigen woning?

De woningaanpassingen in de woningen van Arnhemse huurders van 55 jaar en ouder kenmerken zich met name door het kleine aantal aanpassingen dat door de huidige bewoners zelf is betaald. Een aanzienlijk deel van de ondervraagde huurders blijkt aanpassingen in huis te hebben: Maar liefst 104 van de 225 respondenten hebben minimaal 1 aanpassing in de woning. De groep die daadwerkelijk zelf heeft geïnvesteerd in aanpassingen is echter beduidend kleiner: Slechts 50 respondenten hebben minimaal 1 aanpassing zelf bekostigd. Bij de populairste aanpassingen is het verschil tussen het hebben van aanpassingen en deze ook daadwerkelijk zelf betaald hebben nog groter dan bovenstaande algemene cijfers suggereren. De populairste aanpassing, wandbeugels, is slechts door 1 op de 3 respondenten zelf gefinancierd. Bij een gelijkvloerse douchecabine is dit slechts 1 op de 5 respondenten.

Het grote verschil tussen het kopen van aanpassingen en het hebben van aanpassingen maakt dat het in het kader van dit onderzoek nuttig is gebleken onderzoek te doen naar zowel de aanpassingen die mensen hebben als de aanpassingen die mensen zelf hebben aangeschaft. Welke factoren hierbij een rol spelen bij het verklaren verschilt namelijk.

Een ander belangrijk kenmerk van het investeringsgedrag van de doelgroep is de afwachtende houding ten aanzien van grotere investeringen. Aangezien huurders zelf geen eigenaar van de woning zijn wijzen zij voor grotere aanpassingen naar de verhuurder. Kleinere aanpassingen betalen de geïnterviewde respondenten meestal wel zelf, maar daarbij wordt vaak gewacht tot men bijna niet meer zonder de aanpassing kan of tot er regulier onderhoud gedaan gaat worden.

Deze afwachtende houding komt ook uit eerder onderzoek naar voren. Volgens onderzoek van Daemen (2014) zijn eigenaar-bewoners in de meeste gevallen pas bereid om aanpassingen in hun woningen aan te brengen als ze deze aanpassingen ook nodig zijn gaan hebben door het optreden

van fysieke belemmeringen. In dit onderzoek blijkt dat naast de hiervoor genoemde eigenaar-bewoners ook huurders vaak geen voorkeur hebben voor preventief investeren.

De tweede deelvraag uit dit onderzoek was:

- 2) In hoeverre kan dit investeringsgedrag verklaard worden door persoons- en financiële kenmerken, de eigendomssituatie van de woning, de fysieke gesteldheid van de bewoners en de bekendheid met relevante woningaanpassingen? Welke andere factoren beïnvloeden het investeringsgedrag?

Om deze deelvraag te beantwoorden zijn meerdere modellen gebouwd die het investeringsgedrag kunnen verklaren. De verklaringskracht van al deze modellen is echter beperkt. Dit betekent dat het hebben van aanpassingen, of de keuze tot het investeren in aanpassingen, slechts in beperkte mate wordt verklaard door de factoren die in dit onderzoek zijn opgenomen. Waarschijnlijk wordt het investeringsgedrag deels bepaald door zaken die niet in de enquête zijn opgenomen, of door toevallige omstandigheden.

Binnen alle modellen blijkt de financiële situatie van de onderzoeksgroep geen significante rol te spelen. Dit is in tegenstelling met de verwachtingen uit het conceptueel model. Hierin werd namelijk aangenomen dat de mate van financiële zelfstandigheid veel invloed zou hebben op de mate waarin de respondenten zelf aanpassingen aanschaffen. Zeker gezien het kleine aantal respondenten dat aangeeft voldoende middelen te hebben werd verwacht dat de financiële situatie een belangrijke belemmering zou zijn voor het aanbrengen van aanpassingen.

De afwezigheid van een effect van de financiële situatie wijkt ook af van bestaand onderzoek. Volgens onderzoek van Doekhie et al. (2014) is de groep ouderen die met zeer beperkte middelen te maken heeft minder bereid om in woningaanpassingen te investeren. In de resultaten van de enquête van dit onderzoek is dit echter niet terug te zien.

Mogelijk wordt het ontbreken van dit effect in de data verklaard door de wijze waarop in de enquête naar de financiële situatie van respondenten wordt gevraagd. De respondenten is slechts gevraagd of zij wel, deels of niet in staat zijn zelf eventuele aanpassingen te betalen. Bij deze vraag wordt echter niet aangegeven over welke aanpassingen en welk daarvoor benodigd bedrag gesproken wordt. Dit maakt dat de interpretatie van deze vraag als ambigu kan worden ervaren. Ook is niet gevraagd naar het inkomen per huishouden. Hierdoor kan niet worden getoetst of een lager inkomen ertoe leidt dat ouderen vaker afzien van aanpassingen aan een ongeschikte

woning. Volgens onderzoek van Van Dijk en Van de Vijver (2013) kan een zwakkere financiële situatie er namelijk toe leiden dat een huishouden afziet van zorg of woningaanpassingen die ze eigenlijk wel nodig heeft.

Uit de data blijkt geen significant verschil te bestaan qua investeringsgedrag tussen bewoners van sociale huurwoningen en bewoners van particuliere huurwoningen. Het lijkt dus voor het aanpassingen aan de woning niet uit te maken welke partij de woning verhuurt. Wel geven meerdere respondenten aan dat zij voor het doen van aanpassingen aan de woning naar de verhuurder kijken. Dit is een duidelijk verschil met bewoners van koopwoningen, voor wie ook grote aanpassingen hun eigen verantwoordelijkheid zijn.

De fysieke gesteldheid van respondenten blijkt erg belangrijk voor zowel het hebben van woningaanpassingen als voor het investeren in woningaanpassingen door huurders. Het krijgen van fysieke beperkingen blijkt voor veel mensen een reden te zijn om aanpassingen aan te brengen. Dit komt ook duidelijk terug in de interviews. Meerdere respondenten geven aan dat zij slechts aanvullende aanpassingen willen aanbrengen indien dit door het ontstaan van fysieke problemen nodig is geworden. Deze aanpak is te beschouwen als reactief investeren. Ondanks dat de interviews wijzen op een voorkeur voor reactief investeren, blijkt uit dezelfde interviews dat preventief investeren wel degelijk voorkomt. Meerdere respondenten hebben namelijk aangegeven dat zij een deel van de aanpassingen in hun woning hebben laten plaatsen of zouden willen plaatsen tijdens regulier onderhoud. Hierbij gaven zij aan dat zij deze aanpassingen nog niet nodig hebben, maar wel zouden willen of al hebben.

Bekendheid met woningaanpassingen blijkt uit de enquêtedata een belangrijke rol te spelen voor het investeringsgedrag. Deze bekendheid blijkt samen te hangen met het hebben van woningaanpassingen en met investeren in woningaanpassingen. Deze bevinding sluit aan bij bestaand onderzoek van Stoeckel (2011), waaruit blijkt dat de bereidheid van ouderen om te investeren voor een groot deel afhangt van hun kennis over de voordelen die woningaanpassingen met zich meebrengen.

De huishoudensgrootte speelt volgens de enquête geen significante rol voor het al dan niet aanpassen van de woning. Dit komt niet overeen met het onderzoek van Stoeckel (2011), waaruit blijkt dat samenwonende en getrouwde huishoudens vaker hun woning aanpassen dan alleenstaande huishoudens.

Van de onderzochte persoonskenmerken is alleen leeftijd relevant. De oudere 55 plussers hebben beduidend vaker aanpassen in huis en aanpassingen zelf betaald dan jongere 55 plussers. Dit leeftijdseffect werd ook gevonden in de onderzoeken van Yuen en Carter (2006) en Stoeckel (2011). Volgens de in dit bacheloronderzoek uitgevoerde interviews ontstaat dit effect echter niet direct. In plaats daarvan leidt een toenemende leeftijd tot een grotere kans op lichamelijke beperkingen. Deze lichamelijke beperkingen zijn dan de reden dat een respondent aanpassingen in de woning aan laat brengen. Dat de geïnterviewden dit effect zien is verklaarbaar aan de hand van de data uit de enquête. Er blijkt namelijk een grote toename qua optreden van lichamelijke beperkingen te zitten tussen de leeftijdsgroepen 70-79 en 80+. Van de zeventigers heeft 39 procent te maken met lichamelijke belemmeringen, waar dit bij de groep van tachtig jaar en ouder is toegenomen tot 81 procent. De kans dat bij een respondent lichamelijke beperkingen optreden blijkt dus inderdaad groter te worden als ouderen naar deze hoogste leeftijdscategorie gaan.

Het effect van leeftijd via fysieke beperkingen wordt echter niet ondersteund door de enquête. De leeftijd van de respondent is een significante factor die de investeringen die respondenten zelf betalen mede verklaart. Of respondenten fysieke beperkingen hebben is bij deze analyse echter géén significante verklarende factor.

De derde deelvraag uit het onderzoek was het volgende:

- 3) Hoe kunnen deze inzichten bevorderlijk zijn voor het formuleren van gemeentelijk beleid gericht op het bevorderen van het leeftijdsbestendig maken van woningen?

Gezien het statistisch verband tussen bekendheid met woningaanpassingen en implementatie van aanpassingen in de woning is een informerende strategie te overwegen. Het is mogelijk dat 55 plussers door informatie van de gemeente te ontvangen beter bekend raken met aanpassingen. Op de lange termijn kan dit leiden tot een toename van het aantal respondenten dat zelf zijn woning aanpast, bijvoorbeeld tijdens regulier onderhoud. De aanbeveling om de oudere inwoners van de gemeente over aanpassingen te informeren komt overeen met de aanbevelingen van Daemen (2014) en Norder et al. (2016).

Als op de korte termijn gericht wordt is een toename van de gedane investeringen door informeren niet zo waarschijnlijk. Huurders van 55 jaar en ouder lijken namelijk met name reactief te investeren, gebaseerd op optredende fysieke beperkingen. Een focus van de gemeente

op preventief investeren zal daardoor waarschijnlijk weinig direct effect sorteren. In plaats daarvan kan de gemeente extra aandacht besteden aan het ondersteunen van ouderen die met fysieke belemmeringen te maken hebben gekregen en aanpassingen nodig hebben. Duidelijke en bruikbare informatie leveren over de mogelijkheden die beschikbaar zijn tot aanpassing kan hier geschikt voor zijn.

Indien de gemeente Arnhem 55 plussers wil stimuleren hun woning aan te passen, kan zij zich het beste richten op de oudere groepen 55 plussers. Hierbij kan gedacht worden aan de leeftijdsgroep 70 jaar en ouder, in plaats van de huidige doelgroep van 55 jaar en ouder. De oudere respondenten hebben namelijk veel vaker aanpassingen in huis en hebben deze ook veel vaker zelf betaald. Het lijkt er daarom op dat woningaanpassingen beduidend relevanter zijn voor oudere respondenten dan voor jongere.

Als laatste kan de gemeente onderscheid maken in haar communicatie tussen woningeigenaren en huurders. Uit dit onderzoek is namelijk gebleken dat ingrijpende aanpassingen aan de woning zelden door huurders zelf worden uitgevoerd. Communicatie naar huurders met het doel deze mensen te stimuleren deze aanpassingen aan te brengen heeft daardoor waarschijnlijk amper effect. Indien de gemeente het aanbrengen van relatief ingrijpende aanpassingen wil stimuleren kan ze beter in contact treden met corporaties en andere verhuurders. Deze hebben de huurwoningen in bezit en kunnen daardoor deze grotere aanpassingen aanbrengen.

Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Als teruggekeken wordt op dit onderzoek zijn enkele verbeterpunten te noemen die bij vervolgonderzoek anders aangepakt kunnen worden.

Ten eerste heeft dit onderzoek te maken gehad met belemmeringen die zijn ontstaan door de vorm van de gebruikte enquête. Doordat de vragen en antwoordcategorieën zeer tekstueel zijn geformuleerd is het niet mogelijk gebleken om betrouwbare variabelen op te stellen met een metrisch meetniveau. Om gebruik te maken van dit meetniveau is namelijk data nodig die is uitgedrukt in een schaal met getallen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het bedrag dat respondenten beschikbaar hebben om aan hun woning te besteden, of een score die aangeeft hoe nuttig een respondent een bepaalde aanpassing vindt.

Het categorisch meetniveau waarop veruit de meeste variabelen in dit onderzoek dienden te worden opgesteld belemmerde de effectiviteit van de statistische analyse in dit onderzoek. Een aantal analysemethoden is namelijk niet mogelijk bij dit meetniveau, zoals lineaire regressie. Eventueel vervolgonderzoek kan deze beperking wegnemen door te werken met een nieuwe enquête. Hierin kan dan gebruik gemaakt worden van antwoordcategorieën op metrisch of quasi-metrisch meetniveau, zoals de Likert-schaal.

Een eventuele nieuwe enquête kan daarnaast worden uitgevoerd in meerdere steden verspreid over Nederland. Dit maakt dat er uitspraken kunnen worden gedaan over een bredere groep dan in dit onderzoek het geval is. In dit onderzoek is namelijk slechts met data van Arnhemse respondenten gewerkt, waardoor alleen uitspraken kunnen worden gedaan over de onderzoeksgroep woonachtig in Arnhem. Een groter aantal respondenten leidt er ook toe dat er op een juiste manier statistische analyse kan worden toegepast op subgroepen. In de huidige enquête bleek het aantal respondenten dat beschikt over minder populaire aanpassingen zo klein dat het niet mogelijk was om hier statistische deeltolsten op uit te voeren.

Bij een eventueel vervolgonderzoek kunnen daarnaast ook huurders tussen de 55 en 70 jaar of mensen zonder aanpassingen in huis worden geïnterviewd. In de interviews bij dit onderzoek zijn namelijk alleen ouderen tussen 70 en 80 jaar bevraagd die reeds aanpassingen in de woning hebben. Mogelijk leveren interviews met mensen die nog geen aanpassingen hebben of willen nieuwe inzichten op over het ontstaan van het investeringsgedrag.

Daarnaast is het goed om bij het bepalen van het investeringsgedrag van een respondent onderscheid te maken tussen de verschillende manieren waarop respondenten aan aanpassingen kunnen zijn gekomen. Meerdere respondenten uit de gedane interviews gaven namelijk aan dat een deel van hun aanpassingen bij het betrekken van de woning al aanwezig waren, of dat zij een hulpmiddel van familie hebben gekregen.

Als laatste kunnen in vervolgonderzoek aanvullende verklarende factoren worden opgenomen. Uit de interviews van dit onderzoek bleek namelijk dat er factoren een rol spelen bij het investeringsgedrag die niet in het conceptueel model van dit onderzoek zijn opgenomen. Het uitvoeren van woningaanpassingen gecombineerd met regulier onderhoud is hier een voorbeeld van. Mogelijk leidt het opnemen van aanvullende factoren in de dataverzameling en het onderzoek ertoe dat de verklaringskracht van de regressiemodellen toeneemt. Op deze manier zal een groter deel van het investeringsgedrag in aanpassingen verklaard kunnen worden.

Reflectie

Als teruggekeken wordt op dit onderzoek zijn er een aantal zaken die bij volgende onderzoeken beter anders aangepakt kunnen worden. In deze paragraaf zullen enkele van deze zaken worden besproken.

In dit onderzoek is veel tijd verloren doordat bij de eerste kwantitatieve analyses met een ongeschikte afhankelijke variabele werd gewerkt. Om het investeringsgedrag van 55 plussers te bepalen was namelijk een variabele opgesteld die gebaseerd was op de geplande toekomstige investeringen van de respondenten. Helaas bleek deze variabele vrijwel geen significante correlaties te hebben met welke verklarende factor dan ook, waardoor uiteindelijk besloten is deze afhankelijke variabele niet te gebruiken.

Voor volgende onderzoeken is het aan te raden eerder te wisselen naar een variabele die op een duidelijk andere manier is opgebouwd. Toen in dit onderzoek namelijk overgestapt werd op de huidige afhankelijke variabelen bleken deze namelijk beduidend beter bruikbaar om de onderzoeksvragen van dit onderzoek te beantwoorden.

Voor dit onderzoek zijn uitsluitend respondenten geïnterviewd uit de leeftijdsgroep 70-79 jaar. Aangezien de leeftijd van respondenten bij de meeste statistische analyses een relevante factor blijkt te zijn, was het beter geweest indien ook jongere en oudere respondenten waren geïnterviewd. Hier is bij het benaderen van de respondenten echter niet specifiek op geselecteerd.

In plaats daarvan is geselecteerd op geslacht, op de verhuurder van de woning, op het wel of niet hebben van een e-mailadres en op het stadsdeel waar de huurder woont. Het geslacht en wie de verhuurder is van de woning blijken echter geen grote rol te spelen qua woningaanpassingen, terwijl de woonlocatie en de beschikking over internet niet als verklarende factoren in dit onderzoek zijn getoetst. Mogelijk hadden de te interviewen respondenten beter geselecteerd kunnen worden op leeftijd, in plaats van op de hiervoor genoemde factoren. Door deze selectie zouden de interviews beter op de resultaten van de enquête aan kunnen sluiten.

Een laatste verbeterpunt voor dit onderzoek is de lage verklaringskracht van de causale modellen. Ondanks dat er meerdere modellen zijn opgesteld, die met verschillende afhankelijke variabelen werken, blijkt slechts een beperkt deel van de variantie verklaard te worden. Waarschijnlijk dienen aanvullende verklarende factoren aan het model dienen te worden toegevoegd om een bruikbaar model te krijgen.

Een andere mogelijke verklaring voor de lage verklaringskracht is dat het meetinstrument, in dit geval de enquête, onvoldoende informatie geeft om variabelen op te kunnen stellen met een hoge inhoudelijke validiteit. Het is mogelijk dat de enquête aangevuld dient te worden met extra vragen om tot een volledige meting van de te onderzoeken concepten te komen. Met name de voor dit onderzoek gebruikte vraag over de financiële situatie lijkt het concept 'financiële situatie' niet volledig af te dekken.

Naast de hiervoor genoemde kritiekpunten heeft dit onderzoek ook een positief aspect dat beter dan verwacht heeft uitgepakt. De uitgevoerde interviews bleken namelijk zeer nuttig om de resultaten uit de enquête te duiden. De mogelijke werking van het effect van de leeftijd op het investeringsgedrag kwam in deze interviews bijvoorbeeld duidelijk naar voren. Daarnaast zijn uit de interviews enkele aanvullende verklarende factoren gekomen die het investeringsgedrag van 55 plussers mogelijk beïnvloeden. Ondanks dat een relatief beperkt aantal interviews is uitgevoerd zijn de interviews toch een goede aanvulling gebleken op het kwantitatieve onderdeel van dit onderzoek.

Bijlage A: Gebruikte enquête

Gemeente Arnhem | Vragenlijst Langer Zelfstandig Wonen

Persoonskenmerken

1. Wat is uw geslacht?

- ☐ Man
- ☐ Vrouw
- ☐ Anders/wil ik niet zeggen

2. Wat is uw geboortejaar?

3. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden?

4. Wat is uw postcode (4 cijfers en 2 letters)?

Huidige woning

5. Wie is de eigenaar van de woning waarin u woont?

- ☐ Ikzelf en/of iemand uit mijn huishouden
- ☐ Een woningcorporatie
- ☐ Een particuliere verhuurder
- ☐ Weet ik niet

6. In wat voor soort woning woont u?

- ☐ Eengezinswoning
- ☐ Appartement (etagewoning) met lift
- ☐ Appartement (etagewoning) zonder lift
- ☐ Bovenwoning
- ☐ Benedenwoning
- ☐ Grondgebonden seniorenwoning (woning met tuintje)
- ☐ Seniorenappartement
- ☐ Anders, namelijk

7. Is vanaf de straat de toegang tot uw woning of appartementencomplex te bereiken zonder dat u een verhoging of trapje op moet?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

8. Zijn in uw woning de woonkamer, de keuken, het toilet, de badkamer en tenminste één slaapkamer allemaal gelijkvloers met elkaar, dus op dezelfde verdieping gelegen?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

9. Is er in uw woning voldoende ruimte om u met een rolstoel en/of rollator naar de woonkamer, de keuken, het toilet, de badkamer en tenminste één slaapkamer te verplaatsen?

- ☐ Ja, met een rolstoel
- ☐ Ja, met een rollator
- ☐ Ja, met beide
- ☐ Nee, met geen van beide
- ☐ Weet ik niet

10. In hoeverre bent u bekend met woningaanpassingen om langer thuis te kunnen wonen? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Ik heb via mijn omgeving (familie, vrienden en kennissen) het een en ander vernomen
- ☐ Ik heb het een ander gelezen en/of gezien
- ☐ Ik heb zelf informatie ingewonnen
- ☐ Ik ben niet tot nauwelijks bekend met woningaanpassingen
- ☐ Ik wil (nog) niet nadenken over het aanpassen van mijn woning
- ☐ Anders, namelijk

11. Vindt u het belangrijk om voordat woningaanpassingen of een verhuizing onvermijdelijk zijn al stappen te ondernemen om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen?

- ☐ Ja, dat vind ik belangrijk
- ☐ Nee, dat vind ik niet belangrijk
- ☐ Weet ik niet

12. Welke aanpassingen zijn er in uw woning? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Drempel(s) weggehaald of verlaagd
- ☐ Deuren verbreed
- ☐ Tweede trapleuning
- ☐ Traplift
- ☐ Toiletzitting verhoogd
- ☐ Gelijkvloerse douchecabine
- ☐ Vloer badkamer antislip gemaakt
- ☐ Beugels/handgrepen bevestigd
- ☐ Thermosstaatkraan geplaatst
- ☐ Onderkastjes keuken voorzien van lades in plaats van planken
- ☐ Bovenkastjes keuken naar beneden verplaatst
- ☐ Meubels en/of apparaten verhoogd
- ☐ Systeem met afstandsbediening voor het bedienen van apparaten (zonwering, verlichting, etc.)
- ☐ Automatische verlichting aangebracht
- ☐ Rook- en/of koolmonoxide melders opgehangen
- ☐ Geen aanpassingen
- ☐ Anders, namelijk

13. Welke aanpassingen heeft u zelf aangebracht / laten aanbrengen? (meerdere antwoorden mogelijk)

De bij vraag 12 aangevinkte aanpassingen worden weergegeven

14. Wat was/waren voor u de reden/redenen om de aanpassing(en) te doen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Indien bij vraag 13 één of meerdere aanpassingen zijn aangevinkt

- ☐ Uit noodzaak, iemand in mijn huishouden had de aanpassing(en) nodig
- ☐ Uit voorzorg, de aanpassing(en) is/zijn om in de toekomst veilig thuis te kunnen wonen
- ☐ Direct kunnen genieten van meer comfort en gemak
- ☐ Anders, namelijk

15. Denkt u dat uw huidige woning geschikt is om in te blijven wonen als u ouder wordt?

- ☐ Ja
- ☐ Ja, met de nodige woningaanpassingen
- ☐ Nee
- ☐ Weet ik niet

Woonwens

16. Wilt u in uw huidige woning oud worden?

- ☐ Ja
 - ☐ Nee, ik wil verhuizen omdat mijn huidige woning niet geschikt is om oud in te worden
 - ☐ Nee, ik wil verhuizen om andere redenen
- Indien dit antwoord, vragen om een korte toelichting van de redenen
- ☐ Weet ik niet

17. Wilt u naar een koopwoning of een huurwoning verhuizen?

Indien vraag 16 = Nee, ik wil verhuizen...

- ☐ Koopwoning
- ☐ Huurwoning
- ☐ Weet ik niet

18. Wat voor soort woning wenst u? (meerdere antwoorden mogelijk)

Indien vraag 16 = Nee, ik wil verhuizen...

- ☐ Eengezinswoning
- ☐ Appartement (etagewoning) met lift
- ☐ Appartement (etagewoning) zonder lift
- ☐ Bovenwoning
- ☐ Benedenwoning
- ☐ Grondgebonden seniorenwoning (woning met tuintje)
- ☐ Seniorenappartement
- ☐ Anders, namelijk

19. Waar moet de gewenste woning bij voorkeur staan?

Indien vraag 16 = Nee, ik wil verhuizen...

- ☐ In het centrum van Arnhem
- ☐ Op loopafstand van het centrum van Arnhem
- ☐ Aan de rand van Arnhem
- ☐ In een specifieke wijk in Arnhem, namelijk

- ☐ In Arnhem, maar maakt niet uit waar

- o Buiten Arnhem, in een andere gemeente
- o Ik heb geen voorkeur

Woningaanpassingen

Dit onderdeel krijgt twee verschillende introducties:

- Respondenten die bij vraag 16 hebben aangegeven oud te willen worden in de huidige woning of niet wisten wat ze wilden, beantwoorden de vragen in dit blok voor hun huidige woning.

In dit gedeelte van de vragenlijst krijgt u acht á tien woningaanpassingen te zien. De vraag bij deze woningaanpassingen is of u bereid bent om in de aanpassingen te investeren voor uw huidige woning.

- Respondenten die bij vraag 16 hebben aangegeven te willen verhuizen, beantwoorden de vragen voor hun toekomstige woning, met het idee dat de nieuwe woning de aanpassingen nog niet heeft.

In dit gedeelte van de vragenlijst krijgt u acht á tien woningaanpassingen te zien. De vraag bij deze woningaanpassingen is of u bereid bent om in de aanpassingen te investeren voor uw toekomstige woning. Voor het gemak gaan we er vanuit dat uw nieuwe woningen de aanpassingen nog niet heeft.

De woningaanpassingen worden per categorie behandeld. De categorieën worden (indien mogelijk) per respondent in een willekeurige volgorde weergegeven. In verband met het lerend vermogen van de respondenten, aangezien alleen bij de antwoorden misschien investeren of niet investeren wordt doorgevraagd. De respondent krijgt enkel de aanpassingen te zien, niet de categorieën.

De categorieën met bijbehorende aanpassingen zijn:

- **Struikelen:** drempelhulp en automatische verlichting
- **Uitglijden:** antislipsticker en inloopdouche/douche met lage instap
- **Evenwicht verliezen:** wandbeugel, postopvang en meubelverhogers
- **Haasten:** video-intercom

- **Trap lopen:** tweede trapleuning en traplift

De woningaanpassingen behorende bij de categorie traplopen worden alleen voorgelegd aan mensen die vraag 8 beantwoord hebben met nee.

Per aanpassing vragen:

- **Gaat u in de komende 5 jaar investeren in [naam aanpassing]? (Indien vraag 16= Ja of weet ik niet)**
- **Zou u in uw nieuwe woning investeren in [naam aanpassing]? Ervan uitgaande dat uw nieuwe woning de aanpassing niet heeft. (Indien vraag 16= Nee, ik wil verhuizen ...)**
 - o Ja
 - o Nee
 - o Misschien
 - o Heb ik al gedaan (Indien vraag 16= Ja of weet ik niet)
- **Kunt u aangeven welke van de volgende stelling(en) van toepassing is/zijn op uw keuze om niet te investeren in [naam aanpassing]? (Meerdere antwoorden mogelijk)**
(Indien vraag investeren= Nee)
 - o **Uitvoerbaarheid:** De aanpassing is niet mogelijk in mijn woning (Indien vraag 16= Ja of weet ik niet)
 - o **Nut:** De aanpassing werkt niet voor mijn huishouden, ik zie het nut niet
 - o **Noodzaak:** Mijn huishouden heeft de aanpassing (nog) niet nodig
 - o **Tijd:** Het plaatsen van de aanpassing kost teveel tijd
 - o **Hulp:** Het plaatsen van de aanpassing kan ik niet zelf
 - o **Uitstraling:** De aanpassing staat niet mooi in huis
 - o **Prijs:** De prijs van de woningaanpassing is te hoog

→ **Kunt u aangeven welke van de volgende stellingen ervoor zorgen dat u twijfelt om te investeren in [naam aanpassing]?** (Meerdere antwoorden mogelijk)

(Indien vraag investeren= Misschien)

- o **Uitvoerbaarheid:** Ik twijfel of de aanpassing mogelijk is in mijn woning (Indien vraag 16= Ja of weet ik niet)
- o **Nut:** Ik twijfel of de aanpassing werkt voor mijn huishouden, of het nut heeft
- o **Noodzaak:** Ik twijfel of mijn huishouden de aanpassing nodig heeft of gaat hebben
- o **Tijd:** Het plaatsen van de aanpassing kost teveel tijd
- o **Hulp:** Het plaatsen van de aanpassing kan ik niet zelf
- o **Uitstraling:** De aanpassing staat niet mooi in huis
- o **Prijs:** De prijs van de woningaanpassing is te hoog

De twee aanpassingen bij de categorie traplopen worden tegelijk voorgelegd omdat je er maar één doet. Combineren van deze aanpassingen is niet logisch. De vraag wordt dan:

→ **Gaat u in de komende 5 jaar investeren in één van deze aanpassingen?** (Indien vraag 16= Ja of weet ik niet)

→ **Zou u in uw nieuwe woning investeren in één van deze aanpassingen? Ervan uitgaande dat uw nieuwe woning de aanpassing niet heeft.** (Indien vraag 16= Nee, ik wil verhuizen ...)

- o Ja, in de tweede trapeuning
- o Ja, in de traplift
- o Nee, omdat ik een nieuwe woning zonder trappen wil (Indien vraag 16= Nee, ik wil verhuizen ...)
- o Nee, omdat ik hierin niet wil/kan investeren (deze toelichting weergeven indien vraag 16= Nee, ik wil verhuizen ...)
- o Misschien, in de tweede trapeuning
- o Misschien, in de traplift
- o Ik heb al een tweede trapeuning (Indien vraag 16= Ja of weet ik niet)
- o Ik heb al een traplift (Indien vraag 16= Ja of weet ik niet)

→ **Kunt u aangeven welke van de volgende stelling(en) van toepassing is/zijn op uw keuze om niet te investeren in [naam aanpassing]?** (Meerdere antwoorden mogelijk)

(Indien vraag investeren= Nee, omdat ik hierin niet wil/kan investeren)

- o **Uitvoerbaarheid:** De aanpassing is niet mogelijk in mijn woning (Indien vraag 16= Ja of weet ik niet)
- o **Nut:** De aanpassing werkt niet voor mijn huishouden, ik zie het nut niet
- o **Noodzaak:** Mijn huishouden heeft de aanpassing (nog) niet nodig
- o **Tijd:** Het plaatsen van de aanpassing kost teveel tijd
- o **Hulp:** Het plaatsen van de aanpassing kan ik niet zelf
- o **Uitstraling:** De aanpassing staat niet mooi in huis
- o **Prijs:** De prijs van de woningaanpassing is te hoog

→ **Kunt u aangeven welke van de volgende stellingen ervoor zorgen dat u twijfelt om te investeren?**

(Meerdere antwoorden mogelijk) (Indien vraag investeren= Misschien, in ...)

- o **Uitvoerbaarheid:** Ik twijfel of de aanpassing mogelijk is in mijn woning (Indien vraag 16= Ja of weet ik niet)
- o **Nut:** Ik twijfel of de aanpassing werkt voor mijn huishouden, of het nut heeft
- o **Noodzaak:** Ik twijfel of mijn huishouden de aanpassing nodig heeft of gaat hebben
- o **Tijd:** Het plaatsen van de aanpassing kost teveel tijd
- o **Hulp:** Het plaatsen van de aanpassing kan ik niet zelf
- o **Uitstraling:** De aanpassing staat niet mooi in huis

- o **Prijs:** De prijs van de woningaanpassing is te hoog

Dagelijkse handelingen

20. Heeft u of iemand in uw huishouden moeite met één of meer van de onderstaande handelingen?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- o Tillen en verplaatsen van meubels
- o Wassen en aankleden
- o Zitten en opstaan
- o Lopen van kleine afstanden
- o Lopen van grote afstanden
- o Nee, geen moeite
- o Weet ik niet

21. Maakt u of iemand in uw huishouden in huis gebruik van één of meer van de volgende hulpmiddelen? (meerdere antwoorden mogelijk)

- o Wandelstok
- o Kruk
- o Rollator
- o Rolstoel
- o Nee, geen van deze

Ondersteuning vanuit de gemeente

Het vroegtijdig aanpassen en veiliger maken van uw woning kan u helpen om langer zelfstandig thuis te blijven wonen. In principe valt dit onder uw eigen verantwoordelijkheid. De gemeente kan op sommige gebieden wel ondersteuning bieden.

22. Weet u waar u eventueel terecht kunt voor het aanschaffen van de benodigheden om uw woning aan te passen of voor het uitbesteden van het aanpassen van uw woning?

- o Ja, dat weet ik
- o Nee, dat weet ik niet

23. Kunt u zelfstandig beoordelen welke aanpassingen mogelijk zijn in uw woning of heeft u ondersteuning in de vorm van persoonlijk woonadvies nodig?

- o Dat kan ik helemaal zelfstandig
- o Ik wil graag (voor een deel van de aanpassingen) persoonlijk woonadvies ontvangen
- o Weet ik niet

24. Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?

- o Ja, ik heb financieel gezien voldoende ruimte om mijn woning aan te passen
- o Deels, ik heb financieel gezien enige ruimte om mijn woning gedeeltelijk aan te passen
- o Nee, ik heb financieel gezien niet tot nauwelijks ruimte om mijn woning aan te passen
- o Weet ik niet

25. Welke vorm van financiële ondersteuning vanuit de gemeente heeft u nodig om uw woning aan te passen?

- o Geen ondersteuning, ik kan het zelf/ik wil geen ondersteuning

- ☐ Een lening met aantrekkelijke voorwaarden is voldoende
- ☐ Een subsidie
- ☐ Weet ik niet
- ☐ Anders, namelijk

26. Zou de gemeente u eventueel naast praktische informatie, persoonlijk woonadvies en/of financiële ondersteuning op andere manieren kunnen ondersteunen?

- ☐ Ja, namelijk

- ☐ Nee
- ☐ Weet ik niet

Contact

27. Zouden wij u, naar aanleiding van de vragenlijst, mogen benaderen voor een persoonlijk gesprek?

Hierbij willen wij opmerken dat uw antwoorden op de voorgaande vragen anoniem worden verwerkt. Uw contactgegevens worden apart van de vragenlijst bewaard en worden uitsluitend voor dit doel gebruikt.

Als wij u mogen benaderen, vul dan hier uw gegevens in, voor zover u dat wilt of van toepassing is:

Naam

Telefoonnummer

E-mailadres

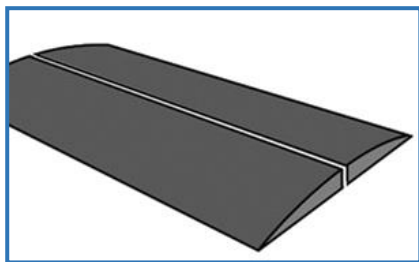
Voor het onderzoek is het belangrijk dat we zowel met kopers als met huurders in gesprek gaan, vandaar dat we u willen vragen of u nogmaals wilt aangeven **wie de eigenaar is van de woning waarin u woont?** Aangezien uw eerdere antwoord op deze vraag, apart van deze gegevens bewaard wordt.

- ☐ Ikzelf en/of iemand uit mijn huishouden
- ☐ Een woningcorporatie
- ☐ Een particuliere verhuurder
- ☐ Weet ik niet

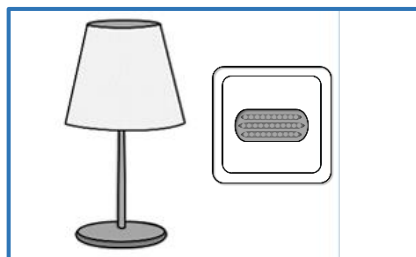
Einde van de vragenlijst

Bijlage B: Woningaanpassingen zoals besproken in de enquête

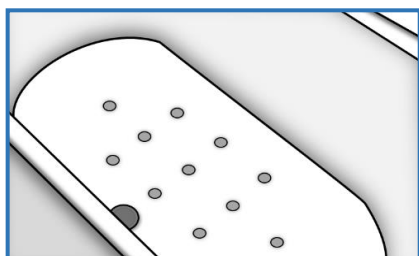
Drempelhulp

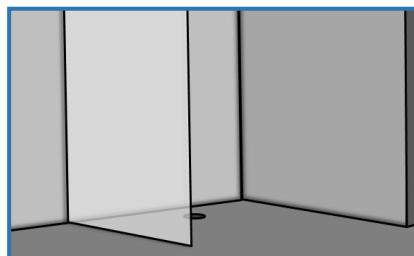
Automatische verlichting

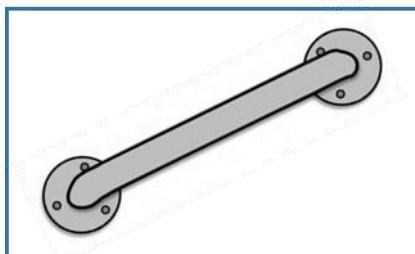
Antislipstickers

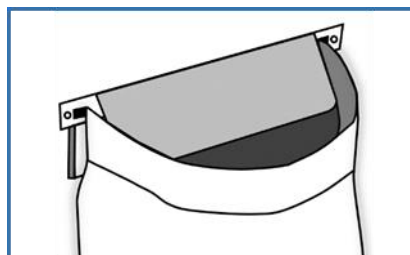
Inloopdouche

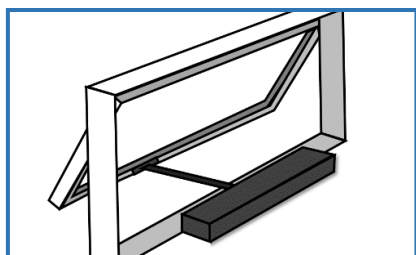
Wandbeugels

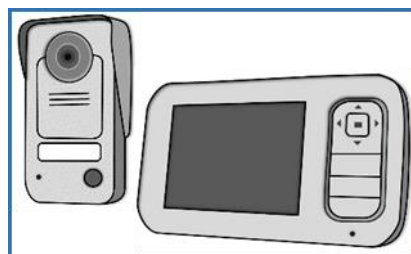
Postopvanger

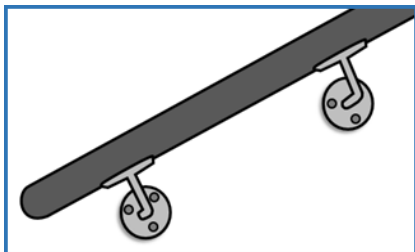
Elektrische raamopener

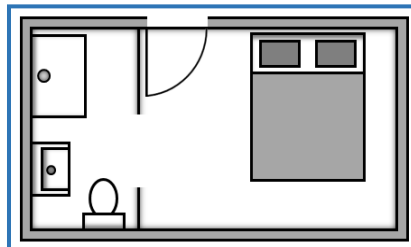
Video-intercom

Tweede trapleuning

Aanbouw slaap- en/of badkamer (op de benedenverdieping)

- o Drempel(s) weggehaald of verlaagd
- o Deuren verbreed
- o Traplift
- o Verhoogd toilet
- o Antislip badkamervloer
- o Onderkastjes keuken voorzien van lades in plaats van planken
- o Bovenkastjes keuken naar beneden verplaatst
- o Meubels en/of apparaten verhoogd
- o Systeem met afstandsbediening voor het bedienen van apparaten (zonwering, verlichting, etc.)

Bijlage C: SPSS output van de descriptieve statistiek (paragraaf 4.1)

1.1 Huurders en kopers in databestand

Wie is de eigenaar van de woning waarin u woont?

		Frequency	Percent
Valid	Ikzelf en/of iemand uit mijn huishouden	334	59,0
	Een woningcorporatie	186	32,9
	Een particuliere verhuurder	39	6,9
	Weet ik niet	7	1,2
	Total	566	100,0

1.2 Verdeling man/vrouw in databestand

Wat is uw geslacht?

		Frequency	Percent
Valid	Man	116	51,6
	Vrouw	108	48,0
	Anders/wil ik niet zeggen	1	,4
	Total	225	100,0

Binomiale toets op de verdeling qua geslacht

Binomial Test

	Category	N	Observed Prop.	Test Prop.	Exact Sig. (1-tailed)
Geslacht_Binomiaal	Group 1 Vrouw	108	,482143	,531000	,081^a
	Group 2 Man	116	,517857		
	Total	224	1,000000		

a. Alternative hypothesis states that the proportion of cases in the first group < ,531000.

1.3 Leeftijd

Descriptive Statistics

	N	Range	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Skewness	Kurtosis
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic
Wat is uw geboortejaar?	225	43	1921	1964	1947,97	,582	8,733	-,580
Geboortejaar								
Valid N (listwise)	225							

Descriptive Statistics											
	N	Range	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Skewness	Kurtosis			
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
Wat is uw geboortejaar? Geboortejaar	225	43	1921	1964	1947,97	,582	8,733	-,580	,162	-,143	,323
Valid N (listwise)	225										

Alle huurders verdeeld in 4 leeftijdsklassen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1921 t/m 1937	31	13,8	13,8	13,8
	1938 t/m 1947	67	29,8	29,8	43,6
	1948 t/m 1957	98	43,6	43,6	87,1
	1958 t/m 1964	29	12,9	12,9	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

1.4 Huishoudensgrootte

Statistics

Uit hoeveel personen bestaat uw
huishouden? Aantal personen

N	Valid	225
	Missing	0
Mean		1,50
Std. Error of Mean		,043
Median		1,00
Mode		1
Std. Deviation		,642
Minimum		1
Maximum		5
Sum		337
Percentiles	25	1,00
	50	1,00
	75	2,00

Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden?

		Frequency	Percent	Cumulative Percent
Valid	1	126	56,0	56,0
	2	90	40,0	96,0
	3	6	2,7	98,7
	4	2	,9	99,6
	5	1	,4	100,0
	Total	225	100,0	

1.5 Financiële situatie

Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?

		Frequency	Percent
Valid	Ja, ik heb financieel gezien voldoende ruimte om mijn woning aan te passen	23	10,2
	Deels, ik heb financieel gezien enige ruimte om mijn woning gedeeltelijk aan te passen	52	23,1
	Nee, ik heb financieel gezien niet tot nauwelijks ruimte om mijn woning aan te passen	122	54,2
	Weet ik niet	28	12,4
	Total	225	100,0

1.6 Bekendheid met woningaanpassingen

Gecombineerde gegevens

		Frequency	Percent
Valid	Niet bekend	128	56,9
	Bekend	97	43,1
	Total	225	100,0

Oorspronkelijke variabelen

In hoeverre bent u bekend met woningaanpassingen om langer thuis te kunnen wonen? Ik heb via mijn omgeving (familie, vrienden en kennissen) het een en ander vernomen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	188	83,6	83,6	83,6
	Chosen	37	16,4	16,4	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

In hoeverre bent u bekend met woningaanpassingen om langer thuis te kunnen wonen? Ik heb het een en ander gelezen en/of gezien

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	187	83,1	83,1	83,1
	Chosen	38	16,9	16,9	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

In hoeverre bent u bekend met woningaanpassingen om langer thuis te kunnen wonen? Ik heb zelf informatie ingewonnen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	207	92,0	92,0	92,0
	Chosen	18	8,0	8,0	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

In hoeverre bent u bekend met woningaanpassingen om langer thuis te kunnen wonen? Ik ben niet tot nauwelijks bekend met woningaanpassingen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	130	57,8	57,8	57,8
	Chosen	95	42,2	42,2	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

In hoeverre bent u bekend met woningaanpassingen om langer thuis te kunnen wonen? Ik wil (nog) niet nadenken over het aanpassen van mijn woning

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
--	--	-----------	---------	---------------	--------------------

Valid	Not chosen	169	75,1	75,1	75,1
	Chosen	56	24,9	24,9	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

In hoeverre bent u bekend met woningaanpassingen om langer thuis te kunnen wonen? Anders, namelijk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	202	89,8	89,8	89,8
	Chosen	23	10,2	10,2	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

1.7 Mate waarin de respondent fysiek beperkt is

Gecombineerde gegevens

		Frequency	Percent
Valid	Beperking	108	48,0
	Geen beperking	117	52,0
	Total	225	100,0

Oorspronkelijke gegevens

Heeft u of iemand bij u thuis moeite met één of meer van de onderstaande handelingen? Tillen en verplaatsen van meubels

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	145	64,4	64,4	64,4
	Chosen	80	35,6	35,6	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Heeft u of iemand bij u thuis moeite met één of meer van de onderstaande handelingen? Wassen en aankleden

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	213	94,7	94,7	94,7
	Chosen	12	5,3	5,3	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Heeft u of iemand bij u thuis moeite met één of meer van de onderstaande handelingen? Zitten en opstaan

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	213	94,7	94,7	94,7
	Chosen	12	5,3	5,3	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Heeft u of iemand bij u thuis moeite met één of meer van de onderstaande handelingen? Lopen van kleine afstanden

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	207	92,0	92,0	92,0
	Chosen	18	8,0	8,0	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Heeft u of iemand bij u thuis moeite met één of meer van de onderstaande handelingen? Lopen van grote afstanden

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	157	69,8	69,8	69,8
	Chosen	68	30,2	30,2	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Heeft u of iemand bij u thuis moeite met één of meer van de onderstaande handelingen? Nee, geen moeite

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	104	46,2	46,2	46,2
	Chosen	121	53,8	53,8	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Heeft u of iemand bij u thuis moeite met één of meer van de onderstaande handelingen? Weet ik niet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	220	97,8	97,8	97,8
	Chosen	5	2,2	2,2	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Maakt u of iemand bij u thuis gebruik van één of meer van de volgende hulpmiddelen binnenshuis? Wandelstok

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	216	96,0	96,0	96,0
	Chosen	9	4,0	4,0	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Maakt u of iemand bij u thuis gebruik van één of meer van de volgende hulpmiddelen binnenshuis? Kruk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	219	97,3	97,3	97,3
	Chosen	6	2,7	2,7	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Maakt u of iemand bij u thuis gebruik van één of meer van de volgende hulpmiddelen binnenshuis? Rollator

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	210	93,3	93,3	93,3
	Chosen	15	6,7	6,7	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Maakt u of iemand bij u thuis gebruik van één of meer van de volgende hulpmiddelen binnenshuis? Rolstoel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	216	96,0	96,0	96,0
	Chosen	9	4,0	4,0	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Maakt u of iemand bij u thuis gebruik van één of meer van de volgende hulpmiddelen binnenshuis? Nee, geen van deze

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	25	11,1	11,1	11,1
	Chosen	200	88,9	88,9	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

1.8a Alle aanwezige aanpassingen (ook indien niet zelf gekocht)

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	182	80,9	80,9	80,9
	Chosen	43	19,1	19,1	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Deuren verbreed

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	201	89,3	89,3	89,3
	Chosen	24	10,7	10,7	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Tweede trapeleuning (zowel aan de linker- als de rechterkant van de trap)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	212	94,2	94,2	94,2
	Chosen	13	5,8	5,8	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Traplift

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	219	97,3	97,3	97,3
	Chosen	6	2,7	2,7	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	165	73,3	73,3	73,3
	Chosen	60	26,7	26,7	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Gelijkvloerse douchecabine

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	175	77,8	77,8	77,8
	Chosen	50	22,2	22,2	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Antislip badkamervloer

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	196	87,1	87,1	87,1
	Chosen	29	12,9	12,9	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	185	82,2	82,2	82,2
	Chosen	40	17,8	17,8	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Onderkastjes keuken voorzien van lades in plaats van planken

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	211	93,8	93,8	93,8
	Chosen	14	6,2	6,2	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Bovenkastjes keuken naar beneden verplaatst

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	223	99,1	99,1	99,1
	Chosen	2	,9	,9	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Meubels en/of apparaten verhoogd

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	222	98,7	98,7	98,7
	Chosen	3	1,3	1,3	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Systeem met afstandsbediening voor het bedienen van apparaten (zonwering, verlichting, etc.)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	216	96,0	96,0	96,0
	Chosen	9	4,0	4,0	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Automatische verlichting aangebracht

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	217	96,4	96,4	96,4
	Chosen	8	3,6	3,6	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

1.8b Alle aanwezige aanpassingen (alleen indien zelf gekocht)

**In welke aanpassingen heeft u zelf geïnvesteerd om ze aan te (laten) brengen?
Drempel(s) weggehaald of verlaagd**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	121	53,8	91,0	91,0
	Chosen	12	5,3	9,0	100,0
	Total	133	59,1	100,0	
Missing	Question skipped	92	40,9		
Total		225	100,0		

**In welke aanpassingen heeft u zelf geïnvesteerd om ze aan te (laten) brengen?
Deuren verbreed**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	132	58,7	99,2	99,2
	Chosen	1	,4	,8	100,0
	Total	133	59,1	100,0	
Missing	Question skipped	92	40,9		
Total		225	100,0		

**In welke aanpassingen heeft u zelf geïnvesteerd om ze aan te (laten) brengen?
Tweede trapeuning (zowel aan de linker- als de rechterkant van de trap)**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	130	57,8	97,7	97,7
	Chosen	3	1,3	2,3	100,0
	Total	133	59,1	100,0	
Missing	Question skipped	92	40,9		
Total		225	100,0		

**In welke aanpassingen heeft u zelf geïnvesteerd om ze aan te (laten) brengen?
Traplift**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	132	58,7	99,2	99,2
	Chosen	1	,4	,8	100,0
	Total	133	59,1	100,0	
Missing	Question skipped	92	40,9		
Total		225	100,0		

In welke aanpassingen heeft u zelf geïnvesteerd om ze aan te (laten) brengen?

Verhoogd toilet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	113	50,2	85,0	85,0
	Chosen	20	8,9	15,0	100,0
	Total	133	59,1	100,0	
Missing	Question skipped	92	40,9		
Total		225	100,0		

In welke aanpassingen heeft u zelf geïnvesteerd om ze aan te (laten) brengen?

Gelijkvloerse douchecabine

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	123	54,7	92,5	92,5
	Chosen	10	4,4	7,5	100,0
	Total	133	59,1	100,0	
Missing	Question skipped	92	40,9		
Total		225	100,0		

In welke aanpassingen heeft u zelf geïnvesteerd om ze aan te (laten) brengen?

Antislip badkamervloer

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	130	57,8	97,7	97,7
	Chosen	3	1,3	2,3	100,0
	Total	133	59,1	100,0	
Missing	Question skipped	92	40,9		
Total		225	100,0		

In welke aanpassingen heeft u zelf geïnvesteerd om ze aan te (laten) brengen?

Beugels/handgrepen bevestigd

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	119	52,9	89,5	89,5
	Chosen	14	6,2	10,5	100,0
	Total	133	59,1	100,0	
Missing	Question skipped	92	40,9		
Total		225	100,0		

In welke aanpassingen heeft u zelf geïnvesteerd om ze aan te (laten) brengen? Onderkastjes keuken voorzien van lades in plaats van planken

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	126	56,0	94,7	94,7
	Chosen	7	3,1	5,3	100,0
	Total	133	59,1	100,0	
Missing	Question skipped	92	40,9		
Total		225	100,0		

In welke aanpassingen heeft u zelf geïnvesteerd om ze aan te (laten) brengen? Bovenkastjes keuken naar beneden verplaatst

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	133	59,1	100,0	100,0
Missing	Question skipped	92	40,9		
Total		225	100,0		

In welke aanpassingen heeft u zelf geïnvesteerd om ze aan te (laten) brengen? Meubels en/of apparaten verhoogd

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	132	58,7	99,2	99,2
	Chosen	1	,4	,8	100,0
	Total	133	59,1	100,0	
Missing	Question skipped	92	40,9		
Total		225	100,0		

In welke aanpassingen heeft u zelf geïnvesteerd om ze aan te (laten) brengen? Systeem met afstandsbediening voor het bedienen van apparaten (zonwering, verlichting, etc.)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	128	56,9	96,2	96,2
	Chosen	5	2,2	3,8	100,0
	Total	133	59,1	100,0	
Missing	Question skipped	92	40,9		
Total		225	100,0		

**In welke aanpassingen heeft u zelf geïnvesteerd om ze aan te (laten)
brengen? Automatische verlichting aangebracht**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not chosen	128	56,9	96,2	96,2
	Chosen	5	2,2	3,8	100,0
	Total	133	59,1	100,0	
Missing	Question skipped	92	40,9		
Total		225	100,0		

1.9 Gebruikte aanvullend onafhankelijke variabelen

Nultredenwoning

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Geen Nultredenwoning	117	52,0	52,0	52,0
	Nultredenwoning	108	48,0	48,0	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nee	30	13,3	13,3	13,3
	Ja, met de nodige woningaanpassingen	85	37,8	37,8	51,1
	Ja	61	27,1	27,1	78,2
	Weet ik niet	49	21,8	21,8	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nee	102	45,3	49,3	49,3
	Ja (Met rollator en/of rolstoel)	105	46,7	50,7	100,0
	Total	207	92,0	100,0	
Missing	System	18	8,0		
Total		225	100,0		

Bijlage D: SPSS output van toetsen op correlaties (paragraaf 4.2)

2.1 Door ouderen zelf betaalde aanpassingen

Opstellen onafhankelijke variabele

Categorie “Anders namelijk” is niet meegenomen. Omdat bij Vraag 112@_17 (vraag over: “Welke aanpassingen heeft u” bij de meesten van deze groep staat dat er geen aanpassingen zijn gedaan of dat er niet zelf in is geïnvesteerd. Mogelijk hebben deze respondenten de categorie “Anders, namelijk” aangeklikt in plaats van “Geen aanpassingen gedaan”.

De aanpassingen “Plaatsen Thermostaatkraan” en “Plaatsen rook- of koolmonoxidemelders” zijn niet meegenomen. Deze aanpassingen worden beschouwd als algemene verbeteringen aan de woning, die niet specifiek op ouderen gericht zijn.

Berekend door: Count Occurrences: Hoe vaak komt de waarde 1 voor op deze variabelen?

Daarna gerecode: Alles met count 1 of hoger wordt 1 (wel investeren), alle andere waarden worden 0 (niet investeren)

Aantal aanpassingen door respondent zelf betaald (V113_01 t/m V113_14 exclusief _09)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0	175	77,8	77,8	77,8
	1	30	13,3	13,3	91,1
	2	11	4,9	4,9	96,0
	3	7	3,1	3,1	99,1
	4	1	,4	,4	99,6
	5	1	,4	,4	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd

		Frequency	Percent
Valid	Niet zelf geïnvesteerd	175	77,8
	Zelf geïnvesteerd	50	22,2
	Total	225	100,0

Correlaties

Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd * Leeftijdsklasse

Crosstab

Count

		Leeftijdsklasse			
		1921 t/m 1937	1938 t/m 1947	1948 t/m 1957	1958 t/m 1967
Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd	Niet zelf geïnvesteerd	16	49	83	
	Zelf geïnvesteerd	15	18	15	
Total		31	67	98	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	19,768 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	19,008	3	,000
Linear-by-Linear Association	18,550	1	,000
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,44.

Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd * Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders

Crosstab

Count

		Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders		Total
		Niet bekend	Bekend	
Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd	Niet zelf geïnvesteerd	111	64	175
	Zelf geïnvesteerd	17	33	50
Total		128	97	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	13,732 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	12,559	1	,000		
Likelihood Ratio	13,706	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	13,671	1	,000		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 21,56.

b. Computed only for a 2x2 table

Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd *

Huishoudensgrootte_binomiaal

Crosstab

Count

		Huishoudensgrootte_binomiaal		
		Een persoon	Meerpersoons huishouden	Total
Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd	Niet zelf geïnvesteerd	105	70	175
	Zelf geïnvesteerd	21	29	50
Total		126	99	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	5,114 ^a	1	,024		
Continuity Correction ^b	4,409	1	,036		
Likelihood Ratio	5,085	1	,024		
Fisher's Exact Test				,035	,018
Linear-by-Linear Association	5,091	1	,024		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 22,00.

b. Computed only for a 2x2 table

Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd * Nultredenwoning

Crosstab

Count

		Nultredenwoning		
		Geen Nultredenwoning	Nultredenwoning	Total
Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd	Niet zelf geïnvesteerd	91	84	175
	Zelf geïnvesteerd	26	24	50
Total		117	108	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,000 ^a	1	1,000		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,000	1	1,000		
Fisher's Exact Test				1,000	,564
Linear-by-Linear Association	,000	1	1,000		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 24,00.

b. Computed only for a 2x2 table

Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd * Woningtype Minder typen versie 3

Crosstab

Count

		Woningtype Minder typen versie 3		Total
		1	2	
Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd	Niet zelf geïnvesteerd	72	47	119
	Zelf geïnvesteerd	25	15	40
Total		97	62	159

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,050 ^a	1	,823		
Continuity Correction ^b	,001	1	,971		
Likelihood Ratio	,050	1	,823		
Fisher's Exact Test				,854	,488
Linear-by-Linear Association	,050	1	,823		
N of Valid Cases	159				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,60.

b. Computed only for a 2x2 table

Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd * Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)

Crosstab

Count

		Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)		Total
		Geen beperking	Wel beperking	
Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd	Niet zelf geïnvesteerd	95	80	175
	Zelf geïnvesteerd	22	28	50
Total		117	108	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,648 ^a	1	,199		
Continuity Correction ^b	1,262	1	,261		
Likelihood Ratio	1,649	1	,199		
Fisher's Exact Test				,205	,131
Linear-by-Linear Association	1,641	1	,200		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 24,00.

b. Computed only for a 2x2 table

Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd * Eigendom_woning_binair

Crosstab

Count

		Eigendom_woning_binair		Total
		Woningcorporatie	Particuliere huur	
Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd	Niet zelf geïnvesteerd	146	29	175
	Zelf geïnvesteerd	40	10	50
Total		186	39	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,319 ^a	1	,572		
Continuity Correction ^b	,125	1	,724		
Likelihood Ratio	,311	1	,577		
Fisher's Exact Test				,672	,354
Linear-by-Linear Association	,318	1	,573		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,67.

b. Computed only for a 2x2 table

Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd * Geslacht_Binomiaal Crosstab

Count

		Geslacht_Binomiaal		Total
		Vrouw	Man	
Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd	Niet zelf geïnvesteerd	86	89	175
	Zelf geïnvesteerd	22	27	49
Total		108	116	224

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,276 ^a	1	,599		
Continuity Correction ^b	,132	1	,716		
Likelihood Ratio	,277	1	,599		
Fisher's Exact Test				,630	,358
Linear-by-Linear Association	,275	1	,600		
N of Valid Cases	224				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 23,63.

b. Computed only for a 2x2 table

Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd * Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?

Crosstab

Count

		Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?				Total
		Ja, ik heb financieel gezien voldoende ruimte om mijn woning aan te passen	Deels, ik heb financieel gezien enige ruimte om mijn woning gedeeltelijk aan te passen	Nee, ik heb financieel gezien niet tot nauwelijks ruimte om mijn woning aan te passen	Weet ik niet	
Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd	Niet zelf geïnvesteerd	20	40	95	20	175
	Zelf geïnvesteerd	3	12	27	8	50
Total		23	52	122	28	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,797 ^a	3	,616
Likelihood Ratio	1,902	3	,593
Linear-by-Linear Association	1,183	1	,277
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,11.

Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd * Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111

Crosstab

Count

		Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111		
		Afwachtend	Preventief aanpassen	Total
Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd	Niet zelf geïnvesteerd	33	33	66
	Zelf geïnvesteerd	17	10	27
Total		50	43	93

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,295 ^a	1	,255		
Continuity Correction ^b	,826	1	,363		
Likelihood Ratio	1,308	1	,253		
Fisher's Exact Test				,360	,182
Linear-by-Linear Association	1,281	1	,258		
N of Valid Cases	93				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 12,48.

b. Computed only for a 2x2 table

2.2 Alle aanwezige aanpassingen

Opstellen afhankelijke variabele

Frequencies

Statistics

Aantal aanpassingen aangebracht

(V112_01 t/m V112_14 exclusief _09)

N	Valid	225
	Missing	0
Mode		,00
Range		12,00
Minimum		,00
Maximum		12,00

Aantal aanpassingen aangebracht (V112_01 t/m V112_14 exclusief _09)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	121	53,8	53,8	53,8
	1,00	31	13,8	13,8	67,6
	2,00	26	11,6	11,6	79,1
	3,00	13	5,8	5,8	84,9
	4,00	14	6,2	6,2	91,1
	5,00	9	4,0	4,0	95,1
	6,00	6	2,7	2,7	97,8
	7,00	2	,9	,9	98,7
	8,00	2	,9	,9	99,6
	12,00	1	,4	,4	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Crosstabs: Vergelijking 'Aangebrachte aanpassingen' met 'Zelf betaalde aanpassingen'.

Aanpassingen_aangebracht_binair * Leeftijdsklasse

Crosstab

Count

		Leeftijdsklasse				Total
		1921 t/m 1937	1938 t/m 1947	1948 t/m 1957	1958 t/m 1964	
Aanpassingen_aan gebracht_binair	Geen aanpassingen	8	33	62	18	121
	Wel aanpassingen	23	34	36	11	104
Total		31	67	98	29	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	14,660 ^a	3	,002
Likelihood Ratio	14,989	3	,002
Linear-by-Linear Association	11,836	1	,001
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13,40.

Aanpassingen_aangebracht_binair * Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders

Crosstab

Count

		Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders		Total
		Niet bekend	Bekend	
Aanpassingen_aangebracht_b inair	Geen aanpassingen	83	38	121
	Wel aanpassingen	45	59	104
Total		128	97	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	14,627 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	13,612	1	,000		
Likelihood Ratio	14,750	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	14,562	1	,000		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 44,84.

b. Computed only for a 2x2 table

Aanpassingen_aangebracht_binair * Huishoudensgrootte_binomiaal Crosstab

Count

		Huishoudensgrootte_binomiaal		Total
		Een persoon	Meerpersoons huishouden	
Aanpassingen_aangebracht_b inair	Geen aanpassingen	73	48	121
	Wel aanpassingen	53	51	104
Total		126	99	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,992 ^a	1	,158		
Continuity Correction ^b	1,630	1	,202		
Likelihood Ratio	1,993	1	,158		
Fisher's Exact Test				,179	,101
Linear-by-Linear Association	1,984	1	,159		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 45,76.

b. Computed only for a 2x2 table

Aanpassingen_aangebracht_binair * Nultredenwoning

Crosstab

Count

		Nultredenwoning		Total
		Geen	Nultredenwoning	
Aanpassingen_aangebracht_b inair	Geen aanpassingen	73	48	121
	Wel aanpassingen	44	60	104
Total		117	108	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	7,278 ^a	1	,007		
Continuity Correction ^b	6,574	1	,010		
Likelihood Ratio	7,314	1	,007		
Fisher's Exact Test				,008	,005
Linear-by-Linear Association	7,246	1	,007		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 49,92.

b. Computed only for a 2x2 table

Aanpassingen_aangebracht_binair * Woningtype Minder typen versie 3

Crosstab

Count

		Woningtype Minder typen versie 3		Total
		1	2	
Aanpassingen_aangebracht_b inair	Geen aanpassingen	55	33	88
	Wel aanpassingen	42	29	71
Total		97	62	159

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,185 ^a	1	,667		
Continuity Correction ^b	,071	1	,790		
Likelihood Ratio	,185	1	,667		
Fisher's Exact Test				,744	,395
Linear-by-Linear Association	,184	1	,668		
N of Valid Cases	159				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 27,69.

b. Computed only for a 2x2 table

Aanpassingen_aangebracht_binair * Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)

Crosstab

Count

		Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)		Total
		Geen beperking	Wel beperking	
Aanpassingen_aangebracht_b inair	Geen aanpassingen	69	52	121
	Wel aanpassingen	48	56	104
Total		117	108	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	2,648 ^a	1	,104		
Continuity Correction ^b	2,230	1	,135		
Likelihood Ratio	2,652	1	,103		
Fisher's Exact Test				,110	,068
Linear-by-Linear Association	2,636	1	,104		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 49,92.

b. Computed only for a 2x2 table

Aanpassingen_aangebracht_binair * Eigendom_woning_binair

Crosstab

Count

		Eigendom_woning_binair		
		Woningcorporatie	Particuliere huur	Total
Aanpassingen_aangebracht_binair	Geen aanpassingen	100	21	121
	Wel aanpassingen	86	18	104
Total		186	39	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,000 ^a	1	,992		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,000	1	,992		
Fisher's Exact Test				1,000	,567
Linear-by-Linear Association	,000	1	,993		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,03.

b. Computed only for a 2x2 table

Aanpassingen_aangebracht_binair * Geslacht_Binomiaal

Crosstab

Count

		Geslacht_Binomiaal		
		Vrouw	Man	Total
Aanpassingen_aangebracht_binair	Geen aanpassingen	61	60	121
	Wel aanpassingen	47	56	103
Total		108	116	224

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,510 ^a	1	,475		
Continuity Correction ^b	,336	1	,562		
Likelihood Ratio	,510	1	,475		
Fisher's Exact Test				,504	,281
Linear-by-Linear Association	,507	1	,476		
N of Valid Cases	224				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 49,66.

b. Computed only for a 2x2 table

Aanpassingen aangebracht binair * Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?

Crosstab

Count

		Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?				
		Ja, ik heb financieel gezien voldoende ruimte om mijn woning aan te passen	Deels, ik heb financieel gezien enige ruimte om mijn woning gedeeltelijk aan te passen	Nee, ik heb financieel gezien niet tot nauwelijks ruimte om mijn woning aan te passen	Weet ik niet	Total
Aanpassingen_aangebracht_binair	Geen aanpassingen	14	30	60	17	121
	Wel aanpassingen	9	22	62	11	104
Total		23	52	122	28	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	2,365 ^a	3	,500
Likelihood Ratio	2,374	3	,498
Linear-by-Linear Association	,300	1	,584
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,63.

Aanpassingen_aangebracht_binair * Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111

Crosstab

Count

		Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111		Total
		Afwachtend	Preventief aanpassen	
Aanpassingen_aangebracht_binair	Geen aanpassingen	18	23	41
	Wel aanpassingen	32	20	52
Total		50	43	93

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2,868 ^a	1	,090		
Continuity Correction ^b	2,203	1	,138		
Likelihood Ratio	2,878	1	,090		
Fisher's Exact Test				,099	,069
Linear-by-Linear Association	2,838	1	,092		
N of Valid Cases	93				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,96.

b. Computed only for a 2x2 table

2.3 Individuele aanpassingen

2.3.1 Drempels weggehaald

Kruistabellen van correlaties

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd * Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?

Crosstab

Count

		Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?				Total
		Nee	Ja, met de nodige woningaanpassingen	Ja	Weet ik niet	
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Not chosen	27	65	46	44	182
	Chosen	3	20	15	5	43
Total		30	85	61	49	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,384 ^a	3	,094
Likelihood Ratio	6,922	3	,074
Linear-by-Linear Association	,213	1	,645
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,73.

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd * Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?

Crosstab

Count

		Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?		Total
		Nee	Ja (Met rollator en/of rolstoel)	
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Not chosen	89	76	165
	Chosen	13	29	42
Total		102	105	207

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	7,077 ^a	1	,008		
Continuity Correction ^b	6,188	1	,013		
Likelihood Ratio	7,234	1	,007		
Fisher's Exact Test				,009	,006
Linear-by-Linear Association	7,043	1	,008		
N of Valid Cases	207				

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 20,70.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd * Nultredenwoning

Crosstab

Count

		Nultredenwoning		
		Geen Nultredenwoning	Nultredenwoning	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Not chosen	103	79	182
	Chosen	14	29	43
Total		117	108	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	8,050 ^a	1	,005		
Continuity Correction ^b	7,116	1	,008		
Likelihood Ratio	8,158	1	,004		
Fisher's Exact Test				,006	,004
Linear-by-Linear Association	8,014	1	,005		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 20,64.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd * Woningtype Minder typen versie 3

Crosstab

Count

		Woningtype Minder typen versie 3		
		1,00	2,00	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Not chosen	84	49	133
	Chosen	13	13	26
Total		97	62	159

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,583 ^a	1	,208		
Continuity Correction ^b	1,078	1	,299		
Likelihood Ratio	1,552	1	,213		
Fisher's Exact Test				,272	,150
Linear-by-Linear Association	1,573	1	,210		
N of Valid Cases	159				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,14.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd * Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111

Crosstab

Count

		Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111		
		Afwachtend	Preventief aanpassen	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Not chosen	38	32	70
	Chosen	12	11	23
Total		50	43	93

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,031 ^a	1	,860		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,031	1	,860		
Fisher's Exact Test				1,000	,525
Linear-by-Linear Association	,031	1	,861		
N of Valid Cases	93				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,63.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd * Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)

Crosstab

Count

		Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)		
		Geen beperking	Wel beperking	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Not chosen	98	84	182
	Chosen	19	24	43
Total		117	108	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,300 ^a	1	,254		
Continuity Correction ^b	,942	1	,332		
Likelihood Ratio	1,301	1	,254		
Fisher's Exact Test				,309	,166
Linear-by-Linear Association	1,295	1	,255		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 20,64.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd * Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders

Crosstab

Count

		Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders		
		Niet bekend	Bekend	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Not chosen	112	70	182
	Chosen	16	27	43
Total		128	97	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	8,395 ^a	1	,004		
Continuity Correction ^b	7,432	1	,006		
Likelihood Ratio	8,341	1	,004		
Fisher's Exact Test				,006	,003
Linear-by-Linear Association	8,357	1	,004		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,54.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd * Huishoudensgrootte_binomiaal

Crosstab

Count

		Huishoudensgrootte_binomiaal		
		Een persoon	Meerpersoons huishouden	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Not chosen	103	79	182
	Chosen	23	20	43
Total		126	99	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,136 ^a	1	,712		
Continuity Correction ^b	,039	1	,843		
Likelihood Ratio	,136	1	,713		
Fisher's Exact Test				,735	,420
Linear-by-Linear Association	,135	1	,713		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,92.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd * Eigendom_woning_binair

Crosstab

Count

		Eigendom_woning_binair		
		Woningcorporatie	Particuliere huur	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Not chosen	153	29	182
	Chosen	33	10	43
Total		186	39	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,301 ^a	1	,254		
Continuity Correction ^b	,840	1	,359		
Likelihood Ratio	1,226	1	,268		
Fisher's Exact Test				,266	,178
Linear-by-Linear Association	1,296	1	,255		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,45.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd * Geslacht_Binomiaal

Crosstab

Count

		Geslacht_Binomiaal		Total
		Vrouw	Man	
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Not chosen	87	94	181
	Chosen	21	22	43
Total		108	116	224

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,008 ^a	1	,928		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,008	1	,928		
Fisher's Exact Test				1,000	,531
Linear-by-Linear Association	,008	1	,928		
N of Valid Cases	224				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 20,73.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd * Leeftijdsklasse

Crosstab

Count

		Leeftijdsklasse				Total
		1921 t/m 1937	1938 t/m 1947	1948 t/m 1957	1958 t/m 1964	
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Not chosen	23	58	77	24	182
	Chosen	8	9	21	5	43
Total		31	67	98	29	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	2,702 ^a	3	,440
Likelihood Ratio	2,753	3	,431
Linear-by-Linear Association	,029	1	,865
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,54.

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd * Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?

Crosstab

Count

		Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?				Total
		Ja, ik heb financieel gezien voldoende ruimte om mijn woning aan te passen	Deels, ik heb financieel gezien enige ruimte om mijn woning gedeeltelijk aan te passen	Nee, ik heb financieel gezien niet tot nauwelijks ruimte om mijn woning aan te passen	Weet ik niet	
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Not chosen	18	43	96	25	182
	Chosen	5	9	26	3	43
Total		23	52	122	28	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	1,871 ^a	3	,600
Likelihood Ratio	2,049	3	,562
Linear-by-Linear Association	,295	1	,587
N of Valid Cases	225		

a. 1 cells (12,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,40.

2.3.2 Verhoogd toilet

Kruistabellen

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet * Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?

Crosstab

Count

		Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?			
		Nee	Ja, met de nodige woningaanpassingen	Ja	Weet ik niet
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	Not chosen	26	57	39	43
	Chosen	4	28	22	6
Total		30	85	61	49
		Total			
		165	60	225	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,406 ^a	3	,006
Likelihood Ratio	13,465	3	,004
Linear-by-Linear Association	,463	1	,496
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,00.

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet * Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?

Crosstab

Count

		Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?	
		Nee	Ja (Met rollator en/of rolstoel)
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	Not chosen	84	66
	Chosen	18	39
Total		102	105
		Total	
		150	57
		207	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	9,855 ^a	1	,002		
Continuity Correction ^b	8,903	1	,003		
Likelihood Ratio	10,044	1	,002		
Fisher's Exact Test				,002	,001
Linear-by-Linear Association	9,808	1	,002		
N of Valid Cases	207				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 28,09.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet * Nultredenwoning

Crosstab

Count

		Nultredenwoning		
		Geen	Nultredenwoning	
		Nultredenwoning	Nultredenwoning	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	Not chosen	96	69	165
	Chosen	21	39	60
Total		117	108	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	9,473 ^a	1	,002		
Continuity Correction ^b	8,567	1	,003		
Likelihood Ratio	9,562	1	,002		
Fisher's Exact Test				,003	,002
Linear-by-Linear Association	9,431	1	,002		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 28,80.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet *

Woningtype Minder typen versie 3

Crosstab

Count

		Woningtype Minder typen versie 3		Total
		1,00	2,00	
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	Not chosen	76	43	119
	Chosen	21	19	40
Total		97	62	159

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,626 ^a	1	,202		
Continuity Correction ^b	1,183	1	,277		
Likelihood Ratio	1,604	1	,205		
Fisher's Exact Test				,261	,139
Linear-by-Linear Association	1,615	1	,204		
N of Valid Cases	159				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,60.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet *

Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111

Crosstab

Count

		Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111		Total
		Afwachtend	Preventief aanpassen	
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	Not chosen	32	34	66
	Chosen	18	9	27
Total		50	43	93

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	2,548 ^a	1	,110		
Continuity Correction ^b	1,869	1	,172		
Likelihood Ratio	2,591	1	,107		
Fisher's Exact Test				,169	,085
Linear-by-Linear Association	2,521	1	,112		
N of Valid Cases	93				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 12,48.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet * Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)

Crosstab

Count

		Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)		
		Geen beperking	Wel beperking	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	Not chosen	95	70	165
	Chosen	22	38	60
Total		117	108	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	7,707 ^a	1	,006		
Continuity Correction ^b	6,892	1	,009		
Likelihood Ratio	7,761	1	,005		
Fisher's Exact Test				,007	,004
Linear-by-Linear Association	7,673	1	,006		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 28,80.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet *
Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders
Crosstab

Count

		Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders		
		Niet bekend	Bekend	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	Not chosen	103	62	165
	Chosen	25	35	60
Total		128	97	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	7,730 ^a	1	,005		
Continuity Correction ^b	6,907	1	,009		
Likelihood Ratio	7,685	1	,006		
Fisher's Exact Test				,006	,004
Linear-by-Linear Association	7,696	1	,006		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 25,87.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet *
Huishoudensgrootte_binomiaal

Crosstab

Count

		Huishoudensgrootte_binomiaal		
		Een persoon	Meerpersoons huishouden	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	Not chosen	96	69	165
	Chosen	30	30	60
Total		126	99	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,195 ^a	1	,274		
Continuity Correction ^b	,886	1	,346		
Likelihood Ratio	1,190	1	,275		
Fisher's Exact Test				,291	,173
Linear-by-Linear Association	1,190	1	,275		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 26,40.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet * Eigendom_woning_binair

Crosstab

Count

		Eigendom_woning_binair		
		Woningcorporatie	Particuliere huur	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	Not chosen	135	30	165
	Chosen	51	9	60
Total		186	39	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,311 ^a	1	,577		
Continuity Correction ^b	,128	1	,720		
Likelihood Ratio	,319	1	,572		
Fisher's Exact Test				,692	,367
Linear-by-Linear Association	,309	1	,578		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,40.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet *

Geslacht_Binomiaal

Crosstab

Count

		Geslacht_Binomiaal		
		Vrouw	Man	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	Not chosen	81	84	165
	Chosen	27	32	59
Total		108	116	224

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,193 ^a	1	,661		
Continuity Correction ^b	,083	1	,774		
Likelihood Ratio	,193	1	,660		
Fisher's Exact Test				,762	,387
Linear-by-Linear Association	,192	1	,661		
N of Valid Cases	224				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 28,45.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet *

Leeftijdsklasse

Crosstab

Count

		Leeftijdsklasse			
		1921 t/m 1937	1938 t/m 1947	1948 t/m 1957	1958 t/m 1966
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	Not chosen	12	45	85	
	Chosen	19	22	13	
Total		31	67	98	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	29,838 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	28,474	3	,000
Linear-by-Linear Association	21,665	1	,000
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,73.

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet * Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?

Crosstab

Count

		Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?				Total
		Ja, ik heb financieel gezien voldoende ruimte om mijn woning aan te passen	Deels, ik heb financieel gezien enige ruimte om mijn woning gedeeltelijk aan te passen	Nee, ik heb financieel gezien niet tot nauwelijks ruimte om mijn woning aan te passen	Weet ik niet	
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	Not chosen	18	38	89	20	165
	Chosen	5	14	33	8	60
Total		23	52	122	28	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	,348 ^a	3	,951
Likelihood Ratio	,360	3	,948
Linear-by-Linear Association	,241	1	,623
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,13.

2.3.3 Wandbeugels

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd * Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?

Crosstab

Count

		Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?				
			Ja, met de nodige woningaanpa- ssingen	Ja	Weet ik niet	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd	Not chosen	27	64	50	44	185
	Chosen	3	21	11	5	40
Total		30	85	61	49	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	5,958 ^a	3	,114
Likelihood Ratio	6,189	3	,103
Linear-by-Linear Association	,778	1	,378
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,33.

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd * Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?

Crosstab

Count

		Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?		
		Nee	Ja (Met rollator en/of rolstoel)	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd	Not chosen	87	82	169
	Chosen	15	23	38
Total		102	105	207

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,789 ^a	1	,181		
Continuity Correction ^b	1,341	1	,247		
Likelihood Ratio	1,801	1	,180		
Fisher's Exact Test				,211	,123
Linear-by-Linear Association	1,780	1	,182		
N of Valid Cases	207				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,72.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd * Nultredenwoning

Crosstab

Count

		Nultredenwoning		
		Geen Nultredenwoning	Nultredenwoning	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd	Not chosen	101	84	185
	Chosen	16	24	40
Total		117	108	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	2,807 ^a	1	,094		
Continuity Correction ^b	2,252	1	,133		
Likelihood Ratio	2,815	1	,093		
Fisher's Exact Test				,116	,067
Linear-by-Linear Association	2,794	1	,095		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,20.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd * Woningtype Minder typen versie 3

Crosstab

Count

		Woningtype Minder typen versie 3		
		1,00	2,00	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning?	Not chosen	80	52	132
	Chosen	17	10	27
Beugels/handgrepen bevestigd				
Total		97	62	159

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,052 ^a	1	,819		
Continuity Correction ^b	,000	1	,990		
Likelihood Ratio	,053	1	,819		
Fisher's Exact Test				1,000	,499
Linear-by-Linear Association	,052	1	,820		
N of Valid Cases	159				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,53.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd * Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111

Crosstab

Count

		Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111		
		Afwachtend	Preventief aanpassen	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning?	Not chosen	34	36	70
	Chosen	16	7	23
Beugels/handgrepen bevestigd				
Total		50	43	93

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3,069 ^a	1	,080		
Continuity Correction ^b	2,283	1	,131		
Likelihood Ratio	3,147	1	,076		
Fisher's Exact Test				,095	,064
Linear-by-Linear Association	3,036	1	,081		
N of Valid Cases	93				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,63.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd * Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)

Crosstab

Count

		Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)		
		Geen beperking	Wel beperking	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning?	Not chosen	110	75	185
	Chosen	7	33	40
Beugels/handgrepen bevestigd				
Total		117	108	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	23,199 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	21,548	1	,000		
Likelihood Ratio	24,655	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	23,096	1	,000		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,20.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd * Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders

Crosstab

Count

		Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders		Total
		Niet bekend	Bekend	
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd	Not chosen	113	72	185
	Chosen	15	25	40
Total		128	97	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	7,457 ^a	1	,006		
Continuity Correction ^b	6,526	1	,011		
Likelihood Ratio	7,404	1	,007		
Fisher's Exact Test				,008	,005
Linear-by-Linear Association	7,424	1	,006		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 17,24.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd * Huishoudensgrootte_binomiaal

Crosstab

Count

		Huishoudensgrootte_binomiaal		Total
		Een persoon	Meerpersoons huishouden	
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd	Not chosen	102	83	185
	Chosen	24	16	40
Total		126	99	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,316 ^a	1	,574		
Continuity Correction ^b	,149	1	,699		
Likelihood Ratio	,318	1	,573		
Fisher's Exact Test				,603	,351
Linear-by-Linear Association	,314	1	,575		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 17,60.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd * Eigendom_woning_binair

Crosstab

Count

		Eigendom_woning_binair		Total
		Woningcorporatie	Particuliere huur	
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd	Not chosen	154	31	185
	Chosen	32	8	40
Total		186	39	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,241 ^a	1	,623		
Continuity Correction ^b	,068	1	,794		
Likelihood Ratio	,234	1	,628		
Fisher's Exact Test				,647	,386
Linear-by-Linear Association	,240	1	,624		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,93.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd * Geslacht_Binomiaal

Crosstab

Count

		Geslacht_Binomiaal		
		Vrouw	Man	Total
Welke aanpassingen zijn er in uw woning?	Not chosen	90	95	185
	Chosen	18	21	39
Beugels/handgrepen bevestigd				
Total		108	116	224

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,080 ^a	1	,777		
Continuity Correction ^b	,011	1	,915		
Likelihood Ratio	,080	1	,777		
Fisher's Exact Test				,861	,458
Linear-by-Linear Association	,080	1	,777		
N of Valid Cases	224				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,80.

b. Computed only for a 2x2 table

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd * Leeftijdsklasse

Crosstab

Count

		Leeftijdsklasse				Total
		1921 t/m 1937	1938 t/m 1947	1948 t/m 1957	1958 t/m 1964	
Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd	Not chosen	17	55	90	23	185
	Chosen	14	12	8	6	40
Total		31	67	98	29	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	22,269 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	19,948	3	,000
Linear-by-Linear Association	10,210	1	,001
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,16.

Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd * Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?

Crosstab

Count

		Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?				Total
		Ja, ik heb financieel gezien voldoende ruimte om mijn woning aan te passen	Deels, ik heb financieel gezien enige ruimte om mijn woning gedeeltelijk aan te passen	Nee, ik heb financieel gezien niet tot nauwelijks ruimte om mijn woning aan te passen	Weet ik niet	
Welke aanpassingen zijn er in uw woning?	Not chosen	21	45	95	24	185
Beugels/handgrepen bevestigd	Chosen	2	7	27	4	40
Total		23	52	122	28	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,776 ^a	3	,287
Likelihood Ratio	3,990	3	,263
Linear-by-Linear Association	1,344	1	,246
N of Valid Cases	225		

a. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,09.

2.4 Gegroepeerde aanpassingen

2.4.1 Alle aanpassingen

Opstellen afhankelijke variabele

```
COUNT Aanpassingen_badkamer=V112_07 V112_06 V112_05 V112_08(1).  
VARIABLE LABELS Aanpassingen_badkamer 'Respondent heeft minimaal 1  
aanpassing in de badkamer'.  
EXECUTE.  
FREQUENCIES VARIABLES=Aanpassingen_badkamer  
/STATISTICS=RANGE MINIMUM MAXIMUM MODE  
/ORDER=ANALYSIS.
```

Frequencies

Statistics

Respondent heeft minimaal 1
aanpassing in de badkamer

N	Valid	225
	Missing	0
Mode		,00
Range		4,00
Minimum		,00
Maximum		4,00

Respondent heeft minimaal 1 aanpassing in de badkamer

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	133	59,1	59,1	59,1
	1,00	38	16,9	16,9	76,0
	2,00	28	12,4	12,4	88,4
	3,00	19	8,4	8,4	96,9
	4,00	7	3,1	3,1	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

```
RECODE Aanpassingen_badkamer (0=0) (1=1) (2=1) (3=1) (4=1) (ELSE=SYSMIS)  
INTO  
Aanpassingen_badkamer_binomiaal.  
VARIABLE LABELS Aanpassingen_badkamer_binomiaal 'Heeft respondent  
aanpassingen in de badkamer?'.  
EXECUTE.  
FREQUENCIES VARIABLES=Aanpassingen_badkamer_binomiaal  
/STATISTICS=RANGE MINIMUM MAXIMUM MODE  
/ORDER=ANALYSIS.
```

Frequencies

Statistics

Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?

N	Valid	225
	Missing	0
Mode		,00
Range		1,00
Minimum		,00
Maximum		1,00

Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Geen aanpassingen	133	59,1	59,1	59,1
	Wel aanpassingen	92	40,9	40,9	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Kruistabellen

Heeft respondent aanpassingen in de badkamer? * Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?

Crosstab

Count

		Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?				
		Nee	Ja, met de nodige woningaanpassin gen	Ja	Weet ik niet	Total
Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?	Geen aanpassingen	23	41	33	36	133
	Wel aanpassingen	7	44	28	13	92
Total		30	85	61	49	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	12,799 ^a	3	,005
Likelihood Ratio	13,228	3	,004
Linear-by-Linear Association	,639	1	,424
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 12,27.

Heeft respondent aanpassingen in de badkamer? * Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?

Crosstab

Count

		Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?		Total
		Nee	Ja (Met rollator en/of rolstoel)	
Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?	Geen aanpassingen	71	49	120
	Wel aanpassingen	31	56	87
Total		102	105	207

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	11,176 ^a	1	,001		
Continuity Correction ^b	10,254	1	,001		
Likelihood Ratio	11,299	1	,001		
Fisher's Exact Test				,001	,001
Linear-by-Linear Association	11,122	1	,001		
N of Valid Cases	207				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 42,87.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft respondent aanpassingen in de badkamer? * Nultredenwoning

Crosstab

Count

		Nultredenwoning		Total
		Geen Nultredenwoning	Nultredenwoning	
Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?	Geen aanpassingen	81	52	133
	Wel aanpassingen	36	56	92
Total		117	108	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	10,328 ^a	1	,001		
Continuity Correction ^b	9,474	1	,002		
Likelihood Ratio	10,397	1	,001		
Fisher's Exact Test				,002	,001
Linear-by-Linear Association	10,282	1	,001		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 44,16.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft respondent aanpassingen in de badkamer? * Woningtype Minder typen versie 3

Crosstab

Count

		Woningtype Minder typen versie 3		Total
		1,00	2,00	
Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?	Geen aanpassingen	60	35	95
	Wel aanpassingen	37	27	64
Total		97	62	159

Chi-Square Tests				
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,459 ^a	1	,498	
Continuity Correction ^b	,262	1	,609	
Likelihood Ratio	,458	1	,499	
Fisher's Exact Test				,512
Linear-by-Linear Association	,456	1	,499	
N of Valid Cases	159			

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 24,96.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft respondent aanpassingen in de badkamer? *

Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111

Crosstab

Count

		Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111		Total
		Afwachtend	Preventief aanpassen	
Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?	Geen aanpassingen	22	25	47
	Wel aanpassingen	28	18	46
Total		50	43	93

Chi-Square Tests				
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,849 ^a	1	,174	
Continuity Correction ^b	1,327	1	,249	
Likelihood Ratio	1,856	1	,173	
Fisher's Exact Test				,214
Linear-by-Linear Association	1,829	1	,176	
N of Valid Cases	93			

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 21,27.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft respondent aanpassingen in de badkamer? * Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)

Crosstab

Count

		Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)		
		Geen beperking	Wel beperking	Total
Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?	Geen aanpassingen	77	56	133
	Wel aanpassingen	40	52	92
Total		117	108	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4,528 ^a	1	,033		
Continuity Correction ^b	3,969	1	,046		
Likelihood Ratio	4,539	1	,033		
Fisher's Exact Test				,042	,023
Linear-by-Linear Association	4,508	1	,034		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 44,16.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft respondent aanpassingen in de badkamer? * Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders

Crosstab

Count

		Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders		
		Niet bekend	Bekend	Total
Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?	Geen aanpassingen	89	44	133
	Wel aanpassingen	39	53	92
Total		128	97	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	13,338 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	12,357	1	,000		
Likelihood Ratio	13,384	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	13,279	1	,000		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 39,66.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft respondent aanpassingen in de badkamer? * Huishoudensgrootte_binomiaal

Crosstab

Count

		Huishoudensgrootte_binomiaal		Total
		Een persoon	Meerpersoons huishouden	
Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?	Geen aanpassingen	79	54	133
	Wel aanpassingen	47	45	92
Total		126	99	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,525 ^a	1	,217		
Continuity Correction ^b	1,206	1	,272		
Likelihood Ratio	1,523	1	,217		
Fisher's Exact Test				,223	,136
Linear-by-Linear Association	1,518	1	,218		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 40,48.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft respondent aanpassingen in de badkamer? *

Eigendom_woning_binair

Crosstab

Count

		Eigendom_woning_binair		
		Woningcorporatie	Particuliere huur	Total
Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?	Geen aanpassingen	109	24	133
	Wel aanpassingen	77	15	92
Total		186	39	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,115 ^a	1	,735		
Continuity Correction ^b	,026	1	,873		
Likelihood Ratio	,116	1	,734		
Fisher's Exact Test				,858	,439
Linear-by-Linear Association	,114	1	,735		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,95.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft respondent aanpassingen in de badkamer? *

Geslacht_Binomiaal

Crosstab

Count

		Geslacht_Binomiaal		
		Vrouw	Man	Total
Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?	Geen aanpassingen	67	66	133
	Wel aanpassingen	41	50	91
Total		108	116	224

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,613 ^a	1	,434		
Continuity Correction ^b	,418	1	,518		
Likelihood Ratio	,613	1	,434		
Fisher's Exact Test				,496	,259
Linear-by-Linear Association	,610	1	,435		
N of Valid Cases	224				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 43,88.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft respondent aanpassingen in de badkamer? * Leeftijdsklasse

Crosstab

Count

		Leeftijdsklasse				Total
		1921 t/m 1937	1938 t/m 1947	1948 t/m 1957	1958 t/m 1964	
Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?	Geen aanpassingen	8	35	71	19	133
	Wel aanpassingen	23	32	27	10	92
Total		31	67	98	29	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	23,241 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	23,512	3	,000
Linear-by-Linear Association	17,245	1	,000
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,86.

Heeft respondent aanpassingen in de badkamer? * Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?

Crosstab

Count

		Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?				Total
		Ja, ik heb financieel gezien voldoende ruimte om mijn woning aan te passen	Deels, ik heb financieel gezien enige ruimte om mijn woning gedeelte lijk aan te passen	Nee, ik heb financieel gezien niet tot nauwelijks ruimte om mijn woning aan te passen	Weet ik niet	
Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?	Geen aanpassingen	16	32	68	17	133
	Wel aanpassingen	7	20	54	11	92
Total		23	52	122	28	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,771 ^a	3	,621
Likelihood Ratio	1,805	3	,614
Linear-by-Linear Association	,867	1	,352
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,40.

2.4.2 Alleen zelf betaalde aanpassingen

Opstellen afhankelijke variabele

```
GET
  FILE='C:\Users\Laptop\Desktop\Scriptie\aa_Na
onderzoeksvoorstel\Kwantitatieve analyse\Kwantitatieve analyse
werkversie\Aanvullende_analyses.sav'.
DATASET NAME DataSet1 WINDOW=FRONT.
COUNT Aanpassingen_badkamer_zelfbetaald=V113_05 V113_06 V113_07
V113_08(1).
VARIABLE LABELS  Aanpassingen_badkamer_zelfbetaald 'Hoeveel aanpassingen
in de badkamer heeft '+
  'respondent zelf betaald?'.
EXECUTE.
FREQUENCIES VARIABLES=Aanpassingen_badkamer_zelfbetaald
  /STATISTICS=RANGE MINIMUM MAXIMUM MODE
  /ORDER=ANALYSIS.
```

Frequencies

```
[DataSet1] C:\Users\Laptop\Desktop\Scriptie\aa_Na
onderzoeksvoorstel\Kwantitatieve analyse\Kwantitatieve analyse
werkversie\Aanvullende_analyses.sav
```

Statistics

Hoeveel aanpassingen in de badkamer
heeft respondent zelf betaald?

N	Valid	225
	Missing	0
Mode		,00
Range		3,00
Minimum		,00
Maximum		3,00

Hoeveel aanpassingen in de badkamer heeft respondent zelf betaald?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	189	84,0	84,0	84,0
	1,00	27	12,0	12,0	96,0
	2,00	7	3,1	3,1	99,1
	3,00	2	,9	,9	100,0
	Total	225	100,0	100,0	


```

RECODE Aanpassingen_badkamer_zelfbetaald (0=0) (1 thru 3=1) (ELSE=SYSMIS)
INTO
    Zelf_betaald_badkameraanpassing.
VARIABLE LABELS Zelf_betaald_badkameraanpassing 'Heeft de respondent
zelf een aanpassing in de '+'
    'badkamer betaald?'.
EXECUTE.
FREQUENCIES VARIABLES=Zelf_betaald_badkameraanpassing
/STATISTICS=RANGE MINIMUM MAXIMUM MODE
/ORDER=ANALYSIS.

```

Frequencies

Statistics

Heeft de respondent zelf een
aanpassing in de badkamer betaald?

N	Valid	225
	Missing	0
Mode		,00
Range		1,00
Minimum		,00
Maximum		1,00

Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	189	84,0	84,0	84,0
	1,00	36	16,0	16,0	100,0
	Total	225	100,0	100,0	

Correlaties

Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald? *
Nultredenwoning

Crosstab

Count

		Nultredenwoning		Total
		Geen	Nultredenwoning	
Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Geen aanpassing betaald	100	89	189
	Wel aanpassing betaald	17	19	36
Total		117	108	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,392 ^a	1	,531		
Continuity Correction ^b	,197	1	,657		
Likelihood Ratio	,392	1	,531		
Fisher's Exact Test				,587	,328
Linear-by-Linear Association	,390	1	,532		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 17,28.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald? * Woningtype Minder typen versie 3

Crosstab

Count

		Woningtype Minder typen versie 3		Total
		1	2	
Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Geen aanpassing betaald	79	50	129
	Wel aanpassing betaald	18	12	30
Total		97	62	159

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,016 ^a	1	,900		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,016	1	,900		
Fisher's Exact Test				1,000	,529
Linear-by-Linear Association	,016	1	,900		
N of Valid Cases	159				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,70.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald? * Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?

Crosstab

Count

		Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?		
		Nee	Ja (Met rollator en/of rolstoel)	Total
Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Geen aanpassing betaald	88	85	173
	Wel aanpassing betaald	14	20	34
Total		102	105	207

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,068 ^a	1	,301		
Continuity Correction ^b	,715	1	,398		
Likelihood Ratio	1,073	1	,300		
Fisher's Exact Test				,350	,199
Linear-by-Linear Association	1,062	1	,303		
N of Valid Cases	207				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 16,75.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald? * Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?

Crosstab

Count

		Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?		
		Nee	Ja, met de nodige woningaanpassingen	Ja
Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Geen aanpassing betaald	26	66	51
	Wel aanpassing betaald	4	19	10
Total		30	85	61

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	6,275 ^a	3	,099
Likelihood Ratio	6,963	3	,073
Linear-by-Linear Association	2,596	1	,107
N of Valid Cases	225		

a. 1 cells (12,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,80.

Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald? * Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111

Crosstab

Count

		Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111		Total
		Afwachtend	Preventief aanpassen	
Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Geen aanpassing betaald	39	36	75
	Wel aanpassing betaald	11	7	18
Total		50	43	93

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,485 ^a	1	,486		
Continuity Correction ^b	,188	1	,665		
Likelihood Ratio	,489	1	,484		
Fisher's Exact Test				,601	,334
Linear-by-Linear Association	,480	1	,489		
N of Valid Cases	93				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,32.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald? *
Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)

Crosstab

Count

		Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)		Total
		Geen beperking	Wel beperking	
Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Geen aanpassing betaald	101	88	189
	Wel aanpassing betaald	16	20	36
Total		117	108	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,980 ^a	1	,322		
Continuity Correction ^b	,653	1	,419		
Likelihood Ratio	,980	1	,322		
Fisher's Exact Test				,365	,210
Linear-by-Linear Association	,976	1	,323		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 17,28.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald? *
Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders

Crosstab

Count

		Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders		Total
		Niet bekend	Bekend	
Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Geen aanpassing betaald	114	75	189
	Wel aanpassing betaald	14	22	36
Total		128	97	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	5,662 ^a	1	,017		
Continuity Correction ^b	4,822	1	,028		
Likelihood Ratio	5,614	1	,018		
Fisher's Exact Test				,027	,014
Linear-by-Linear Association	5,637	1	,018		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,52.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald? * Huishoudensgrootte_binomiaal

Crosstab

Count

		Huishoudensgrootte_binomiaal		Total
		Een persoon	Meerpersoons huishouden	
Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Geen aanpassing betaald	115	74	189
	Wel aanpassing betaald	11	25	36
Total		126	99	225

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	11,261 ^a	1	,001		
Continuity Correction ^b	10,065	1	,002		
Likelihood Ratio	11,308	1	,001		
Fisher's Exact Test				,001	,001
Linear-by-Linear Association	11,211	1	,001		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,84.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald? * Eigendom_woning_binair

Crosstab

Count

		Eigendom_woning_binair		
		Woningcorporatie	Particuliere huur	Total
Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Geen aanpassing betaald	156	33	189
	Wel aanpassing betaald	30	6	36
Total		186	39	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,013 ^a	1	,908		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,013	1	,908		
Fisher's Exact Test				1,000	,564
Linear-by-Linear Association	,013	1	,908		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,24.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald? * Geslacht_Binomiaal

Crosstab

Count

		Geslacht_Binomiaal		
		Vrouw	Man	Total
Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Geen aanpassing betaald	94	95	189
	Wel aanpassing betaald	14	21	35
Total		108	116	224

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,121 ^a	1	,290		
Continuity Correction ^b	,765	1	,382		
Likelihood Ratio	1,129	1	,288		
Fisher's Exact Test				,358	,191
Linear-by-Linear Association	1,116	1	,291		
N of Valid Cases	224				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 16,88.

b. Computed only for a 2x2 table

Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald? * Leeftijdsklasse

Crosstab

Count

		Leeftijdsklasse			
		1921 t/m 1937	1938 t/m 1947	1948 t/m 1957	1958 t/m 1967
Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Geen aanpassing betaald	18	51	92	1
	Wel aanpassing betaald	13	16	6	
Total		31	67	98	

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	29,125 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	28,183	3	,000
Linear-by-Linear Association	26,371	1	,000
N of Valid Cases	225		

a. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,64.

Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald? *
Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?

Crosstab

Count

		Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?				Total
		Ja, ik heb financieel gezien voldoende ruimte om mijn woning aan te passen	Deels, ik heb financieel gezien enige ruimte om mijn woning gedeeltelijk aan te passen	Nee, ik heb financieel gezien niet tot nauwelijks ruimte om mijn woning aan te passen	Weet ik niet	
Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Geen aanpassing betaald	21	45	102	21	189
	Wel aanpassing betaald	2	7	20	7	36
Total		23	52	122	28	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,864 ^a	3	,413
Likelihood Ratio	2,826	3	,419
Linear-by-Linear Association	2,556	1	,110
N of Valid Cases	225		

a. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,68.

3 Toetsen op correlaties tussen onafhankelijke variabelen

Analyse van verband fysiek en leeftijd Crosstabs

Case Processing Summary

	Valid		Cases Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Leeftijdsklasse * Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)	225	100,0%	0	0,0%	225	100,0%

Leeftijdsklasse * Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant) Crosstabulation

Count

		Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)		Total
		Geen beperking	Wel beperking	
Leeftijdsklasse	1921 t/m 1937	6	25	31
	1938 t/m 1947	41	26	67
	1948 t/m 1957	58	40	98
	1958 t/m 1964	12	17	29
Total		117	108	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	18,842 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	19,731	3	,000
Linear-by-Linear Association	2,749	1	,097
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13,92.

Aanpassingen_aangebracht_binair * Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders

Crosstab

Count

		Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders		Total
		Niet bekend	Bekend	
Aanpassingen_aangebracht_binair	Geen aanpassingen	83	38	121
	Wel aanpassingen	45	59	104
Total		128	97	225

Aanpassingen_aangebracht_binair * Leeftijdsklasse

Crosstab

Count

		Leeftijdsklasse				Total
		1921 t/m 1937	1938 t/m 1947	1948 t/m 1957	1958 t/m 1964	
Aanpassingen_aangebracht_binair	Geen aanpassingen	8	33	62	18	121
	Wel aanpassingen	23	34	36	11	104
Total		31	67	98	29	225

Aanpassingen_aangebracht_binair * Zijn in uw woning de woonkamer, de keuken, het toilet, de badkamer en tenminste één slaapkamer allemaal gelijkvloers met elkaar, dus op dezelfde verdieping gelegen?

Crosstab

Count

		Zijn in uw woning de woonkamer, de keuken, het toilet, de badkamer en tenminste één slaapkamer allemaal gelijkvloers met elkaar, dus op dezelfde verdieping gelegen?		Total
		Ja	Nee	
Aanpassingen_aangebracht_binair	Geen aanpassingen	48	73	121
	Wel aanpassingen	60	44	104
Total		108	117	225

Toetsen op correlatie van huishoudensgrootte

Crosstabs

Case Processing Summary

	Valid		Cases Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk? * Huishoudensgrootte_binomiaal	225	100,0%	0	0,0%	225	100,0%
Leeftijdsklasse * Huishoudensgrootte_binomiaal	225	100,0%	0	0,0%	225	100,0%

Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk? * Huishoudensgrootte_binomiaal

Crosstab

Count

		Huishoudensgrootte_binomiaal		Total
		Een persoon	Meerpersoons huishouden	
Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?	Ja, ik heb financieel gezien voldoende ruimte om mijn woning aan te passen	14	9	23
	Deels, ik heb financieel gezien enige ruimte om mijn woning gedeeltelijk aan te passen	29	23	52
	Nee, ik heb financieel gezien niet tot nauwelijks ruimte om mijn woning aan te passen	72	50	122
	Weet ik niet	11	17	28
Total		126	99	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	3,848 ^a	3	,278
Likelihood Ratio	3,826	3	,281
Linear-by-Linear Association	1,244	1	,265
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,12.

Leeftijdsklasse * Huishoudensgrootte_binomiaal

Crosstab

Count

		Huishoudensgrootte_binomiaal		Total
		Een persoon	Meerpersoons huishouden	
Leeftijdsklasse	1921 t/m 1937	14	17	31
	1938 t/m 1947	30	37	67
	1948 t/m 1957	63	35	98
	1958 t/m 1964	19	10	29
Total		126	99	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	8,700 ^a	3	,034
Likelihood Ratio	8,728	3	,033
Linear-by-Linear Association	6,651	1	,010
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 12,76.

Correlatie tussen fysieke beperkingen en Leeftijd (Gebruikt bij Model 2)

Crosstabs

Case Processing Summary

	Valid		Cases Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant) * Leeftijdsklasse	225	100,0%	0	0,0%	225	100,0%

Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant) * Leeftijdsklasse Crosstabulation

Count

		Leeftijdsklasse				Total
		1921	1938 t/m	1948 t/m	1958 t/m	
		t/m	1947	1957	1964	
		1937	1947	1957	1964	
Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)	Geen beperking	6	41	58	12	117
	Wel beperking	25	26	40	17	108
Total		31	67	98	29	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	18,842 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	19,731	3	,000
Linear-by-Linear Association	2,749	1	,097
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13,92.

Correlatie tussen nultredenwoningen en leeftijd van de bewoners (Gebruikt bij model 2)

Crosstabs

Case Processing Summary

	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Nultredenwoning * Leeftijdsklasse	225	100,0%	0	0,0%	225	100,0%

Nultredenwoning * Leeftijdsklasse Crosstabulation

Count

		Leeftijdsklasse				Total
		1921 t/m 1937	1938 t/m 1947	1948 t/m 1957	1958 t/m 1964	
Nultredenwoning	Geen Nultredenwoning	13	35	56	13	117
	Nultredenwoning	18	32	42	16	108
Total		31	67	98	29	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	2,896 ^a	3	,408
Likelihood Ratio	2,902	3	,407
Linear-by-Linear Association	,364	1	,547
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13,92.

Correlatie tussen nultredenwoningen en fysieke belemmeringen van de bewoners (Gebruikt bij model 2)

Crosstabs

Case Processing Summary

	Valid		Cases Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Nultredenwoning * Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)	225	100,0%	0	0,0%	225	100,0%

Nultredenwoning * Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant) Crosstabulation

Count

		Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)		Total
		Geen beperking	Wel beperking	
Nultredenwoning	Geen Nultredenwoning	68	49	117
	Nultredenwoning	49	59	108
Total		117	108	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3,657 ^a	1	,056		
Continuity Correction ^b	3,164	1	,075		
Likelihood Ratio	3,666	1	,056		
Fisher's Exact Test				,062	,038
Linear-by-Linear Association	3,641	1	,056		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 51,84.

b. Computed only for a 2x2 table

Correlatie tussen afwachtende houding en het hebben van een verhoogd toilet (gebruikt bij model 2.2.3)

Crosstabs

Case Processing Summary

	Valid		Cases Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111 * Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	93	41,3%	132	58,7%	225	100,0%

Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111 * Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet Crosstabulation

Count

		Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet		Total
		Not chosen	Chosen	
Aanpassingsattitude Binair gebaseerd op V111	Afwachtend	32	18	50
	Preventief aanpassen	34	9	43
Total		66	27	93

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2,548 ^a	1	,110		
Continuity Correction ^b	1,869	1	,172		
Likelihood Ratio	2,591	1	,107		
Fisher's Exact Test				,169	,085
Linear-by-Linear Association	2,521	1	,112		
N of Valid Cases	93				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 12,48.

b. Computed only for a 2x2 table

Correlatie tussen Huishoudensgrootte en Beperkingen

Crosstabs

Case Processing Summary

	Valid		Cases Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Huishoudensgrootte_binomiaal * Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)	225	100,0%	0	0,0%	225	100,0%

Huishoudensgrootte_binomiaal * Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant) Crosstabulation

Count

		Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)		Total
		Geen beperking	Wel beperking	
Huishoudensgrootte_binomiaal	Een persoon	67	59	126
	Meerpersoons huishouden	50	49	99
Total		117	108	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,158 ^a	1	,691		
Continuity Correction ^b	,069	1	,792		
Likelihood Ratio	,158	1	,691		
Fisher's Exact Test				,788	,396
Linear-by-Linear Association	,158	1	,691		
N of Valid Cases	225				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 47,52.

b. Computed only for a 2x2 table

Correlatie tussen Huishoudensgrootte en Leeftijd Crosstabs

Case Processing Summary

	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Per cent	N	Perc ent
Huishoudensgrootte_binomiaal * Leeftijdsklasse	225	100,0%	0	0,0 %	225	100, 0%

Huishoudensgrootte_binomiaal * Leeftijdsklasse Crosstabulation

Count

		Leeftijdsklasse				Total
		1921 t/m 1937	1938 t/m 1947	1948 t/m 1957	1958 t/m 1964	
Huishoudensgrootte_binomiaal	Een persoon	14	30	63	19	126
	Meerpersoons huishouden	17	37	35	10	99
Total		31	67	98	29	225

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,700 ^a	3	,034
Likelihood Ratio	8,728	3	,033
Linear-by-Linear Association	6,651	1	,010
N of Valid Cases	225		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 12,76.

Interviewguide

Introductie

Fijn dat ik dit interview met u mag afnemen en mag gebruiken voor mijn afstudeeronderzoek.

De in dit interview verzamelde gegevens zullen anoniem worden behandeld.

Ik moet voor mijn studie het interview opnemen.

-Heeft u er bezwaar tegen dat het interview wordt opgenomen (geluidsopname)?

Huidige situatie

Ik wil graag beginnen met enkele vragen over uw huidige situatie en uw huidige woning

-U woont nu in dit huis, vind u het in dit huis fijn wonen?

-Wat vind u prettig aan uw huis?
Waarom?

-Zijn er dingen die u niet prettig vindt aan uw huis?
Welke, Waarom?

-Woont u met meerdere mensen in dit huis?

-Kunt u mij uitleggen waarom u juist in dit huis bent komen wonen?

-Heeft u of iemand in uw huishouden lichamelijke klachten? Zoals moeite met lopen of tillen?
Zo ja: In hoeverre belemmert dit u bij uw dagelijkse bezigheden? Op welke manier?

Verhuisintentie + intentie om investeringen te doen

In dit tweede deel van het interview wil ik u enkele vragen stellen over uw woonwensen en eventuele aanpassingen die u aan uw woning gedaan heeft.

-Wilt u de komende jaren in uw huidige woning blijven wonen of heeft u verhuiscwensen?
Waarom is dat zo?

-Indien willen verhuizen: Aan welke eisen zou uw nieuwe woning moeten voldoen?

-Indien willen blijven: Kunt u mij uitleggen waarom u liever in uw huidige huis wilt wonen dan in een andere woning?

-In hoeverre vindt u dat uw woning geschikt is om ouder in te worden?
Bijvoorbeeld in het geval dat u later moeite mocht krijgen met lopen?
Kunt u mij uitleggen waarom u dat vindt?

-Indien *kritiekpunt op woning genoemd*:
Hoe zou u met deze beperking van de woning omgaan?

Ik heb hier een lijst met hulpmiddelen en aanpassingen die u zou kunnen aanbrengen [Lijst laten zien]

-Heeft u dingen uit deze lijst aan uw woning aangepast, zodat uw huis geschikter is om ouder in te worden?

A: Bij aanpassingen aangebracht:

-Kunt u mij uitleggen wat u aangepast heeft en waarom?

-Hoe ervaart u de aanpassing?

-Op welke manier heeft u deze aanpassingen geregeld?

-Heeft u hier een vergoeding voor ontvangen van gemeente of zorgverzekeraar?

-Zijn er nog dingen die u op een gegeven moment zou willen aanpassen?

-Welke?

-Waarom?

-Wanneer verwacht u dit te willen doen?

-U gaf aan dat u een aantal aanpassingen niet heeft. Kunt u mij uitleggen waarom u gekozen heeft deze niet aan te brengen?

B: Bij geen aanpassingen aangebracht:

-Zou u in de komende jaren een van deze aanpassingen willen aanbrengen?

-Kunt u mij uitleggen waarom? / waarom niet?

-In hoeverre denkt u dat deze aanpassingen aan uw woning nodig zijn voor u?

-Kunt u mij uitleggen hoe dat voor u zit?

-Zorgt het uiterlijk van hulpmiddelen ervoor dat u nog even wacht met het aanbrengen hiervan?

-Zou u hulpmiddelen aanbrengen als u last begint te krijgen, of pas als het echt niet meer zonder gaat?

-Wat zou voor u het moment zijn om eventuele aanpassingen aan te brengen?

-Kunt u mij uitleggen waarom?

-Denkt u nu hetzelfde over het aanpassen van uw huis als een paar jaar geleden?

Zo ja: Wat is hier anders aan geworden?

-Hoe denkt u dat u over 10 à 20 jaar over het aanpassen van uw huis zult denken?

C: Indien samenwonend met partner:

-Denkt u dat uw partner dezelfde ideeën heeft over woningaanpassingen?

Zo ja: Waarom denkt u dat?

Zo nee: Waar zitten de verschillen?

Waar denkt u dat deze verschillen door komen?

Aanbrengen woningaanpassingen en ondersteuning

In het volgende deel van dit interview wil ik u graag enkele vragen stellen over het regelen en aanbrengen van woningaanpassingen en de kosten die daarmee samenhangen.

Indien geen aanpassingen aangebracht:

-Wilt u in de komende jaren woningaanpassingen aan uw woning aanbrengen?

Kunt u mij uitleggen waarom?

-Heeft u mensen waar u naartoe kunt met vragen en die u kunnen helpen?

Bijvoorbeeld burens of familie?

-Mocht u iets willen aanpassen aan uw huis, kunt u deze mensen dan inschakelen om u te helpen?

-Wilt u eventuele (woning)aanpassingen zelf regelen, of wilt u liever dat iemand dit voor u regelt?

(Wie zou dat zijn en) waarom?

-In welke mate zou u hulp vanuit de gemeente willen hebben bij het regelen van aanpassingen aan de woning?

-Wanneer zou u eventuele woningaanpassingen aan willen brengen? In de komende paar jaar? Of op een later moment?

Waarom?

-Mocht u lichamelijke klachten krijgen, zoals moeite met lopen. Zou u dan eerder uw bestaande huis aanpassen of verhuizen naar een ander huis?

Kosten woningaanpassingen

Woningaanpassingen brengen kosten met zich mee, qua tijd die het kost om ze aan te brengen en qua geld.

-Kunt u mij uitleggen in hoeverre u bereid bent tijd of geld te investeren om uw huidige woning geschikt te maken voor later?

U gaf aan dat u wel/niet bereid bent om tijd/geld te investeren. Kunt u mij vertellen waarom u dat vindt?

Indien bereid geld te investeren: Kunt u mij uitleggen wat u ongeveer over zou hebben voor woningaanpassingen?

Als nog niet gehad over draagkracht:

-In welke mate denkt u zelf de financiële kosten van hulpmiddelen zoals beugels te kunnen dragen?

-In hoeverre wenst u ondersteuning van de gemeente bij het financieren van dergelijke hulpmiddelen?

Algemene gegevens

Als laatste zou ik u nog enkele algemene gegevens willen vragen.

-In welke leeftijdscategorie zit u?

55-70, 70-80 of 80+?

-Hoe lang woont u al in de huidige woning?

Bijlage E: Operationalisering conceptueel model voor gebruik met de enquête

Investeringsgedrag in woningaanpassingen (afhankelijke variabele)

In dit onderzoek worden onder 'woningaanpassingen' dezelfde ingrepen verstaan als in de enquête van de gemeente Arnhem het geval is. Dit zorgt dat deze secundaire surveydata goed toepasbaar is in dit onderzoek. Het is voor sommige van onderstaande aanpassingen mogelijk om financiële ondersteuning vanuit de gemeente te krijgen via de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Rijksoverheid, z.d.).

De volgende woningaanpassingen worden meegenomen:

Verhoogd toilet	Gelijkvloerse douchecabine	Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Beugels/handgrepen bevestigd	Antislip badkamervloer
Deuren verbreed	Onderkastjes keuken met laden	Tweede trapleuning	Systeem met afstandsbediening voor het bedienen van apparaten	Automatische verlichting
Traplift	Meubels en/of apparaten verhoogd	Bovenkastjes keuken naar beneden verplaatst		

Persoonskenmerken

Hieronder worden de volgende drie kenmerken verstaan, met de bijbehorende mogelijkheden:

Geslacht	Leeftijd	Huishoudensgrootte
Man	Geheel getal tussen 55 en 117	Geheel getal, minimaal 1
Vrouw		

Eigendomssituatie

Hiermee wordt bedoeld wie de eigenaar van de woning is waarin de respondent woont. Hiermee wordt onderscheid gemaakt tussen respondenten die eigenaar zijn van hun woning en mensen die een woning huren.

Dit concept wordt direct uit de enquête van de gemeente Arnhem overgenomen. De mogelijkheden zijn:

- Ikzelf en/of iemand uit mijn huishouden (eigenaar-bewoner)
- Een woningcorporatie (sociale huur)
- Een particuliere verhuurder (particuliere huur)

Financiële situatie

Hiermee wordt bedoeld de mate waarin de respondent in staat is om zelfstandig woningaanpassingen te financieren. Dit wordt afgeleid uit de volgende vraag:

Vraag 1: Kunt u eventuele aanpassingen aan uw woning zelf betalen of is dit financieel gezien moeilijk?

- Ja, ik heb financieel gezien voldoende ruimte om mijn woning aan te passen
- Deels, ik heb financieel gezien enige ruimte om mijn woning gedeeltelijk aan te passen
- Nee, ik heb financieel gezien niet tot nauwelijks ruimte om mijn woning aan te passen

Bekendheid met woningaanpassingen

Hiermee wordt bedoeld de mate waarin de respondent kennis heeft van woningaanpassingen en de mogelijkheden om deze aan te brengen. Dit wordt afgeleid uit de volgende vraag:

Vraag 1: In hoeverre bent u bekend met woningaanpassingen om langer thuis te kunnen wonen?

-Ik heb via mijn omgeving (familie, vrienden en kennissen) het een en ander vernomen

-Ik heb het een ander gelezen en/of gezien

-Ik heb zelf informatie ingewonnen

-Anders, namelijk.

-Ik ben niet tot nauwelijks bekend met woningaanpassingen

-Ik wil (nog) niet nadenken over het aanpassen van mijn woning

Indien de respondent minimaal 1 van de eerste 4 antwoordcategorieën heeft gekozen wordt hij/zij als bekend met woningaanpassingen beschouwd. Indien dit niet het geval is wordt hij/zij als niet bekend met woningaanpassingen beschouwd.

De overgrote meerderheid van de geschreven antwoorden bij categorie 'Anders, namelijk' wijzen erop dat de respondent bekend is met woningaanpassingen. Daarom is besloten deze categorie toe te voegen aan de groep antwoordcategorieën die op 'bekend met woningaanpassingen' duiden.

Fysieke gesteldheid

Met dit concept wordt de fysieke gesteldheid van de huurder en de leden van zijn of haar huishouden bedoeld.

Hiervoor worden twee enquêtevragen gecombineerd, waarmee bepaald wordt of minimaal één lid van het betreffende huishouden fysieke belemmeringen ervaart. Indien de respondent bij beide vragen een antwoordmogelijkheid aanklikt uit de kolom 'Niet fysiek beperkt' wordt deze respondent als niet fysiek beperkt beschouwd. Indien dit niet het geval is wordt hij als fysiek beperkt beschouwd.

-Heeft u of iemand in uw huishouden moeite met één of meer van de onderstaande handelingen?

Fysiek beperkt	Niet fysiek beperkt
Tillen en verplaatsen van meubels	Nee, geen moeite
Wassen en aankleden	
Zitten en opstaan	
Lopen van kleine afstanden	
Lopen van grote afstanden	
Weet ik niet	

-Maakt u of iemand in uw huishouden in huis gebruik van één of meer van de volgende hulpmiddelen?

Fysiek beperkt	Niet fysiek beperkt
Wandelstok	Nee, geen van deze
Kruk	
Rollator	
Rolstoel	

Aanpassingsattitude

Met dit concept wordt bedoeld wanneer de respondent aanpassingen zou willen aanbrengen. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen een afwachtende houding enerzijds en een preventieve houding anderzijds. Respondenten die niet in een van deze beide categorieën vallen worden als 'missing' behandeld.

Gebaseerd op de vraag: *Wanneer is/was voor u het moment om na te denken over woningaanpassing of verhuizing om langer thuis te kunnen wonen?*

-Preventieve houding bij antwoord: *"Voortijdig, voordat aanpassing of verhuizing noodzakelijk is"*

-Afwachtende houding bij antwoord: *"Op het moment zelf, als aanpassing of verhuizing nodig is"*

-Missing bij: *"Daar ben ik niet mee bezig"* en *"Weet ik niet"*

Woningtype

Met dit concept wordt een onderscheid gemaakt tussen respondenten die in een appartement wonen en respondenten die in een eengezinswoning wonen. Andere woningtypen worden als 'Missing' beschouwd, aangezien deze groepen te klein waren voor logistische regressie.

Gebaseerd op de vraag *"In wat voor woning woont u?"*

-Eengezinswoning: *"Eengezinswoning"*

-Appartement: *"Appartement (etalagewoning) met lift"* of *"Appartement (etalagewoning) zonder lift"*.

Voldoende ruimte

Met dit concept wordt gevraagd naar de inschatting van de respondent of de woning al dan niet rolstoel/rollator toegankelijk is.

Gebaseerd op de vraag: *"Is er in uw woning voldoende ruimte om u met een rolstoel en/of rollator naar de woonkamer, de keuken, het toilet, de badkamer en tenminste één slaapkamer te verplaatsen?"*

-Ja: *"Ja, met een rollator"* of *"Ja, met een rolstoel"* of *"Ja met beide"*

-Nee: *"Nee, met geen van beide"*

-Missing: *"Weet ik niet"*

Geschiktheid woning

Met dit concept wordt de inschatting van de respondent bedoelt of zijn/haar woning geschikt is voor later. Hiervoor zijn de vier originele categorieën aangehouden, zoals hieronder weergegeven.

-Ja

-Ja, met de nodige aanpassingen

-Nee

-Weet ik niet

Bijlage F: Interpretatie van coëfficiënten uit logistische regressie

(Deze uitleg is gebaseerd op hoofdstuk 42 uit Vocht (2012))

Voor de betekenis van de verschillende variabelen in een logistisch regressiemodel dient bij de output gekeken te worden naar de regressiecoëfficiënten. Deze staan in de SPSS output gegeven in de tabel 'Variables in the Equation' in kolom 'B'.

De regressievergelijking waar de coëfficiënten dienen te worden ingevoerd ziet er als volgt uit:

$$\text{logit} = B_0 + B_1 * X_1 + B_2 * X_2 + B_3 * X_3 + \dots + B_k * X_k$$

B_0 staat voor de constante, die in de tabel 'Variables in the Equation' gegeven wordt. De andere B's, zoals B_1 , staan voor de regressiecoëfficiënten van de verklarende variabelen die in het model zijn opgenomen. De X'en staan voor de waarde die een respondent heeft voor die betreffende variabelen. De berekende logit staat voor het natuurlijk logaritme van de odds-ratio. Met de odds-ratio wordt de verhouding ($P/1-P$) bedoeld. P staat voor de kans dat een respondent waarde 1 heeft op de afhankelijke variabele.

Alle afhankelijke variabelen in dit onderzoek zijn gebruikt zijn opgesteld in de volgende vorm: 0 staat voor het ontbreken van een aanpassing of investering, waar 1 staat voor de aanwezigheid van een investering of aanpassing. Dit betekent dat elke positieve B een positief verband behelst tussen de afhankelijke variabele (de aanpassing of investering) en de betreffende X. Een positieve B betekent dus dat de kans dat iemand aanpassingen/investeringen heeft groter is als hij score 1 op die B heeft dan wanneer hij op diezelfde B score 0 heeft.

Het nut van het berekenen van de logit is dat hiermee kan worden voorspeld welke kans een respondent heeft om een score 1 te hebben op de afhankelijke variabele. Hiervoor wordt de volgende formule gebruikt:

$$P = 1 / (1 + e^{-\text{logit}})$$

De berekende waarde van P staat voor de kans (tussen 0 en 1) op een score van 1 op de afhankelijke variabele. De kans op de andere mogelijkheid, categorie 0, is dan $1-P$.

Let op: In de tabel 'Variables in the Equation' staat bij variabelen met meer dan 2 antwoordcategorieën steeds 1 antwoordcategorie zonder waarde voor B. Deze antwoordcategorie is de basiscategorie, waarmee de andere antwoordcategorieën van die variabele vergeleken worden. Om de interpretatie eenvoudiger te maken is in SPSS ingesteld dat de basiscategorie altijd de antwoordcategorie is met de score 0.

Om per respondent te schatten of hij aanpassingen/investeringen heeft kunnen de onderstaande scores worden gebruikt. Tabel F1 geeft de waarde van X aan per variabele en antwoordcategorie.

Variabele	Antwoordcategorieën	Score
Geslacht	Man	0
	Vrouw	1
Woningeigendom	Corporatie	0
	Particuliere huur	1
Huishoudensgrootte	Eenpersoons	0
	Meerpersoons	1
Bekendheid	Niet bekend	0
	Bekend	1
Beperkingen	Geen beperking	0
	Wel beperking	1
Aanpassingsattitude	Afwachtend	0
	Preventief	1
Woningtype	Eengezinswoning	0
	Appartement	1
Nultredenwoning	Geen nultredenwoning	0
	Nultredenwoning	1
Voldoende ruimte voor rollator of rolstoel	Nee	0
	Ja (met rollator en/of rolstoel)	1
Huidige woning geschikt voor later	Nee	0

	Ja, met aanpassingen	1
	Ja	2
	Weet ik niet	3
Leeftijdsklasse	1921 t/m 1937	0
	1938 t/m 1947	1
	1948 t/m 1957	2
	1958 t/m 1964	3
Financiële situatie	Ik heb voldoende ruimte	1
	Deels voldoende ruimte	2
	Niet of nauwelijks ruimte	3
	Weet ik niet	4

Tabel F1: Coderingsschema van onafhankelijke variabelen

Bijlage G: Resultaten logistische regressie

2.1 Door ouderen zelf betaalde aanpassingen

Resultaten logistische regressie

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	225	100,0
	Missing Cases	0	,0
	Total	225	100,0
Unselected Cases		0	,0
Total		225	100,0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable Encoding

Original Value	Internal Value
Niet zelf geïnvesteerd	0
Zelf geïnvesteerd	1

Categorical Variables Codings

		Frequency	Parameter coding		
			(1)	(2)	(3)
Leeftijdsklasse	1921 t/m 1937	31	,000	,000	,000
	1938 t/m 1947	67	1,000	,000	,000
	1948 t/m 1957	98	,000	1,000	,000
	1958 t/m 1964	29	,000	,000	1,000
Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?	Nee	30	,000	,000	,000
	Ja, met de nodige woningaanpassingen	85	1,000	,000	,000
	Ja	61	,000	1,000	,000
	Weet ik niet	49	,000	,000	1,000
Huishoudensgrootte_binomiaal	Een persoon	126	,000		
	Meerpersoons huishouden	99	1,000		
Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders	Niet bekend	128	,000		
	Bekend	97	1,000		

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

		Predicted			
		Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd			
	Observed	Niet zelf geïnvesteerd	Zelf geïnvesteerd	Percentage Correct	
Step 0	Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd	Niet zelf geïnvesteerd	175	0	100,0
		Zelf geïnvesteerd	50	0	,0
	Overall Percentage				77,8

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	-1,253	,160	61,033	1	,000	,286

Variables not in the Equation

		Score	df	Sig.	
Step 0	Variables	Leeftijdsklasse	19,768	3	,000
		Leeftijdsklasse(1)	1,190	1	,275
		Leeftijdsklasse(2)	4,805	1	,028
		Leeftijdsklasse(3)	4,524	1	,033
		Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders(1)	13,732	1	,000
		Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?	12,655	3	,005
		Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(1)	11,184	1	,001
		Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(2)	,315	1	,575
		Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(3)	5,235	1	,022
		Huishoudensgrootte_binomiaal(1)	5,114	1	,024
	Overall Statistics	39,328	8	,000	

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	40,849	8	,000
	Block	40,849	8	,000
	Model	40,849	8	,000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	197,519 ^a	,166	,254

a. Estimation terminated at iteration number 5 because parameter estimates changed by less than ,001.

Classification Table^a

		Predicted			
		Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd		Percentage Correct	
	Observed	Niet zelf geïnvesteerd	Zelf geïnvesteerd		
Step 1	Respondenten die zelf hebben geïnvesteerd	Niet zelf geïnvesteerd	164	11	93,7
		Zelf geïnvesteerd	38	12	24,0
	Overall Percentage				

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Leeftijdsklasse		13,153	3	,004	
	Leeftijdsklasse(1)	-,851	,487	3,048	,081	,427
	Leeftijdsklasse(2)	-1,550	,495	9,814	,002	,212
	Leeftijdsklasse(3)	-2,379	,851	7,809	,005	,093
	Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetA nders(1)	1,007	,364	7,640	,006	2,738
	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?		7,941	3	,047	

Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(1)	,984	,619	2,527	1	,112	2,676
Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(2)	,101	,673	,022	1	,881	1,106
Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(3)	-,240	,755	,101	1	,750	,786
Huishoudensgrootte_binomiaal(1)	,487	,364	1,788	1	,181	1,627
Constant	-1,334	,739	3,260	1	,071	,264

a. Variable(s) entered on step 1: Leeftijdsklasse, Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders, Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?, Huishoudensgrootte_binomiaal.

2.2 Alle aanwezige aanpassingen

Resultaten logistische regressie

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	225	100,0
	Missing Cases	0	,0
	Total	225	100,0
Unselected Cases		0	,0
Total		225	100,0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable Encoding

Original Value	Internal Value
Geen aanpassingen	0
Wel aanpassingen	1

Categorical Variables Codings

		Frequency	Parameter coding		
			(1)	(2)	(3)
Leeftijdsklasse	1921 t/m 1937	31	,000	,000	,000
	1938 t/m 1947	67	1,000	,000	,000
	1948 t/m 1957	98	,000	1,000	,000
	1958 t/m 1964	29	,000	,000	1,000
Nultredenwoning	Geen Nultredenwoning	117	,000		
	Nultredenwoning	108	1,000		
Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count MetAnders	Niet bekend	128	,000		
	Bekend	97	1,000		

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

	Observed		Predicted		Percentage Correct
			Aanpassingen_aangebracht_binair Geen aanpassingen	Wel aanpassingen	
Step 0	Aanpassingen_aangebracht_binair	Geen aanpassingen	121	0	100,0
		Wel aanpassingen	104	0	,0
	Overall Percentage				53,8

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	-,151	1,282	1	,258	,860

Variables not in the Equation

		Score	df	Sig.
Step 0	Variables			
	Leeftijdsklasse	14,660	3	,002
	Leeftijdsklasse(1)	,786	1	,375
	Leeftijdsklasse(2)	6,287	1	,012
	Leeftijdsklasse(3)	,921	1	,337
	Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders(1)	14,627	1	,000
	Nultredenwoning(1)	7,278	1	,007
	Overall Statistics	31,268	5	,000

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	33,195	5	,000
	Block	33,195	5	,000
	Model	33,195	5	,000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	277,436 ^a	,137	,183

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than ,001.

Classification Table^a

		Predicted		Percentage Correct
		Aanpassingen_aangebracht_binair Geen aanpassingen	Wel aanpassingen	
Step 1	Aanpassingen_aangebr	90	31	74,4
	acht_binair	51	53	51,0
	Overall Percentage			63,6

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Leeftijdsklasse		11,328	3	,010	
	Leeftijdsklasse(1)	-,882	,499	3,125	,077	,414
	Leeftijdsklasse(2)	-1,500	,482	9,694	,002	,223
	Leeftijdsklasse(3)	-1,439	,587	6,003	,014	,237
	Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_Met Anders(1)	,999	,292	11,722	,001	2,716
	Nultredenwoning(1)	,664	,289	5,269	,022	1,943
	Constant	,198	,469	,178	,673	1,219

a. Variable(s) entered on step 1: Leeftijdsklasse, Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders, Nultredenwoning.

2.3 Individuele aanpassingen

2.3.1 Drempels weggehaald

Resultaten logistische regressie

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	207	92,0
	Missing Cases	18	8,0
	Total	225	100,0
Unselected Cases		0	,0
Total		225	100,0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable

Encoding

Original Value	Internal Value
Not chosen	0
Chosen	1

Categorical Variables Codings

			Parameter coding (1)
		Frequency	
Nultredenwoning	Geen Nultredenwoning	106	,000
	Nultredenwoning	101	1,000
Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?	Nee	102	,000
	Ja (Met rollator en/of rolstoel)	105	1,000
Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders	Niet bekend	116	,000
	Bekend	91	1,000

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

		Predicted			Percentage Correct
		Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd			
Observed		Not chosen	Chosen		
Step 0	Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Not chosen	165	0	100,0
		Chosen	42	0	,0
	Overall Percentage				

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	-1,368	,173	62,677	1	,000	,255

Variables not in the Equation

			Score	df	Sig.
Step 0	Variables	Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders(1)	6,886	1	,009
		Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?(1)	7,077	1	,008
		Nultredenwoning(1)	8,652	1	,003
		Overall Statistics	14,556	3	,002

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	14,948	3	,002
	Block	14,948	3	,002
	Model	14,948	3	,002

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	193,872 ^a	,070	,110

a. Estimation terminated at iteration number 5 because parameter estimates changed by less than ,001.

Classification Table^a

		Predicted			Percentage Correct
		Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd			
	Observed	Not chosen	Chosen		
Step 1	Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Drempel(s) weggehaald of verlaagd	Not chosen	165	0	100,0
		Chosen	42	0	,0
	Overall Percentage				79,7

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_Met Anders(1)	,814	,364	4,999	1	,025	2,258
	Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?(1)	,372	,483	,594	1	,441	1,451
	Nultredenwoning(1)	,759	,479	2,506	1	,113	2,136
	Constant	-2,427	,372	42,482	1	,000	,088

a. Variable(s) entered on step 1: Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders, Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?, Nultredenwoning.

2.3.2 Verhoogd toilet

Resultaten logistische regressie

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	207	92,0
	Missing Cases	18	8,0
	Total	225	100,0
Unselected Cases		0	,0
Total		225	100,0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable

Encoding

Original Value	Internal Value
Not chosen	0
Chosen	1

Categorical Variables Codings

		Frequency	Parameter coding		
			(1)	(2)	(3)
Leeftijdsklasse	1921 t/m 1937	29	,000	,000	,000
	1938 t/m 1947	60	1,000	,000	,000
	1948 t/m 1957	91	,000	1,000	,000
	1958 t/m 1964	27	,000	,000	1,000
Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?	Nee	28	,000	,000	,000
	Ja, met de nodige woningaanpassingen	80	1,000	,000	,000
	Ja	55	,000	1,000	,000
	Weet ik niet	44	,000	,000	1,000
Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?	Nee	102	,000		
	Ja (Met rollator en/of rolstoel)	105	1,000		
Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)	Geen beperking	106	,000		
	Wel beperking	101	1,000		
Nultredenwoning	Geen Nultredenwoning	106	,000		
	Nultredenwoning	101	1,000		
	Niet bekend	116	,000		

Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders	91	1,000		
--	----	-------	--	--

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

		Predicted		Percentage	
		Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet			
	Observed	Not chosen	Chosen	Correct	
Step 0	Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	Not chosen	150	0	100,0
		Chosen	57	0	,0
	Overall Percentage				72,5

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	-,968	,156	38,670	1	,000	,380

Variables not in the Equation

			Score	df	Sig.
Step 0	Variables	Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders(1)	6,199	1	,013
		Leeftijdsklasse	24,107	3	,000
		Leeftijdsklasse(1)	2,359	1	,125
		Leeftijdsklasse(2)	14,289	1	,000
		Leeftijdsklasse(3)	,439	1	,507
		Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)(1)	5,007	1	,025
		Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?	13,501	3	,004
		Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(1)	1,610	1	,204

	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(2)	5,831	1	,016
	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(3)	5,410	1	,020
	Nultredenwoning(1)	8,181	1	,004
	Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?(1)	9,855	1	,002
Overall Statistics		40,096	10	,000

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	42,632	10	,000
	Block	42,632	10	,000
	Model	42,632	10	,000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	201,016 ^a	,186	,269

a. Estimation terminated at iteration number 5 because parameter estimates changed by less than ,001.

Classification Table^a

		Predicted			
		Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet		Percentage	
	Observed	Not chosen	Chosen	Correct	
Step 1	Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Verhoogd toilet	Not chosen	139	11	92,7
		Chosen	38	19	33,3
	Overall Percentage				

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_M etAnders(1)	,499	,358	1,946	1	,163	1,647
	Leeftijdsklasse			14,624	3	,002	
	Leeftijdsklasse(1)	-,820	,515	2,532	1	,112	,441
	Leeftijdsklasse(2)	-1,890	,529	12,768	1	,000	,151
	Leeftijdsklasse(3)	-1,469	,641	5,255	1	,022	,230
	Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)(1)	,400	,374	1,148	1	,284	1,493
	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?			5,170	3	,160	
	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(1)	1,076	,697	2,380	1	,123	2,933
	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(2)	1,080	,743	2,114	1	,146	2,946
	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(3)	,122	,806	,023	1	,880	1,130
	Nultredenwoning(1)	,362	,484	,558	1	,455	1,436
	Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?(1)	,460	,493	,868	1	,351	1,583
	Constant	-1,520	,829	3,361	1	,067	,219

a. Variable(s) entered on step 1: Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders, Leeftijdsklasse, Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant), Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?, Nultredenwoning, Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?.

Resultaten logistische regressie

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	225	100,0
	Missing Cases	0	,0
	Total	225	100,0
Unselected Cases		0	,0
Total		225	100,0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable

Encoding

Original Value	Internal Value
Not chosen	0
Chosen	1

Categorical Variables Codings

			Parameter coding		
		Frequency	(1)	(2)	(3)
Leeftijdsklasse	1921 t/m 1937	31	,000	,000	,000
	1938 t/m 1947	67	1,000	,000	,000
	1948 t/m 1957	98	,000	1,000	,000
	1958 t/m 1964	29	,000	,000	1,000
Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)	Geen beperking	117	,000		
	Wel beperking	108	1,000		
Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid Count MetAnders	Niet bekend	128	,000		
	Bekend	97	1,000		

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

		Predicted			Percentage Correct
		Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd			
	Observed		Not chosen	Chosen	
Step 0	Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd	Not chosen	185	0	100,0
		Chosen	40	0	,0
	Overall Percentage				82,2

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	-1,531	,174	77,138	1	,000	,216

Variables not in the Equation

			Score	df	Sig.
Step 0	Variables	Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders(1)	7,457	1	,006
		Leeftijdsklasse	22,269	3	,000
		Leeftijdsklasse(1)	,001	1	,973
		Leeftijdsklasse(2)	10,980	1	,001
		Leeftijdsklasse(3)	,193	1	,660
		Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)(1)	23,199	1	,000
		Overall Statistics	39,938	5	,000

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	40,784	5	,000
	Block	40,784	5	,000
	Model	40,784	5	,000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	169,820 ^a	,166	,273

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than ,001.

Classification Table^a

		Predicted			
		Welke aanpassingen zijn er in uw woning? Beugels/handgrepen bevestigd			
					Percentage
Observed		Not chosen	Chosen		Correct
Step 1	Welke aanpassingen zijn er in uw woning?	Not chosen	180	5	97,3
	Beugels/handgrepen bevestigd	Chosen	29	11	27,5
	Overall Percentage				84,9

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_Met Anders(1)	,782	,393	3,955	1	,047	2,187
	Leeftijdsklasse			10,306	3	,016	
	Leeftijdsklasse(1)	-,677	,528	1,643	1	,200	,508
	Leeftijdsklasse(2)	-1,729	,546	10,033	1	,002	,177
	Leeftijdsklasse(3)	-,804	,623	1,666	1	,197	,448
	Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)(1)	1,661	,467	12,622	1	,000	5,263
	Constant	-2,062	,611	11,382	1	,001	,127

a. Variable(s) entered on step 1: Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders, Leeftijdsklasse, Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant).

2.4 Gegroepeerde aanpassingen

2.4.1 Alle aanpassingen

Resultaten logistische regressie

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	207	92,0
	Missing Cases	18	8,0
	Total	225	100,0
Unselected Cases		0	,0
Total		225	100,0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable Encoding

Original Value	Internal Value
Geen aanpassingen	0
Wel aanpassingen	1

Categorical Variables Codings

			Parameter coding		
		Frequency	(1)	(2)	(3)
Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?	Nee	28	,000	,000	,000
	Ja, met de nodige woningaanpassingen	80	1,000	,000	,000
	Ja	55	,000	1,000	,000
	Weet ik niet	44	,000	,000	1,000
Leeftijdsklasse	1921 t/m 1937	29	,000	,000	,000
	1938 t/m 1947	60	1,000	,000	,000
	1948 t/m 1957	91	,000	1,000	,000
	1958 t/m 1964	27	,000	,000	1,000
Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)	Geen beperking	106	,000		
	Wel beperking	101	1,000		
Nultredenwoning	Geen Nultredenwoning	106	,000		
	Nultredenwoning	101	1,000		
Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?	Nee	102	,000		
	Ja (Met rollator en/of rolstoel)	105	1,000		

Bekendheid_binair: Gebaseerd op	Niet bekend	116	,000		
Bekendheid_Count_MetAnders	Bekend	91	1,000		

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

	Observed	Predicted		Percentage Correct
		Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?		
		Geen aanpassingen	Wel aanpassingen	
Step 0	Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?	120	0	100,0
		87	0	,0
	Overall Percentage			58,0

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	-,322	,141	5,216	1	,022	,725

Variables not in the Equation

			Score	df	Sig.
Step 0	Variables	Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders(1)	13,091	1	,000
		Leeftijdsklasse	17,948	3	,000
		Leeftijdsklasse(1)	1,378	1	,240
		Leeftijdsklasse(2)	10,180	1	,001
		Leeftijdsklasse(3)	,318	1	,573
		Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)(1)	3,405	1	,065
		Nultredenwoning(1)	10,588	1	,001

	Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?(1)	11,176	1	,001
	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?	13,535	3	,004
	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(1)	5,868	1	,015
	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(2)	1,533	1	,216
	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(3)	4,994	1	,025
Overall Statistics		42,388	10	,000

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	46,063	10	,000
	Block	46,063	10	,000
	Model	46,063	10	,000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	235,616 ^a	,200	,268

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than ,001.

Classification Table^a

		Predicted			
		Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?		Percentage Correct	
	Observed	Geen aanpassingen	Wel aanpassingen		
Step 1	Heeft respondent aanpassingen in de badkamer?	Geen aanpassingen	97	23	80,8
		Wel aanpassingen	40	47	54,0
	Overall Percentage				

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders(1)	,876	,324	7,301	1	,007	2,400
	Leeftijdsklasse			12,098	3	,007	
	Leeftijdsklasse(1)	-,960	,540	3,156	1	,076	,383
	Leeftijdsklasse(2)	-1,737	,530	10,736	1	,001	,176
	Leeftijdsklasse(3)	-1,429	,624	5,237	1	,022	,240
	Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant)(1)	,116	,333	,122	1	,727	1,123
	Nultredenwoning(1)	,565	,417	1,838	1	,175	1,760
	Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?(1)	,400	,421	,902	1	,342	1,492
	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?			6,242	3	,100	
	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(1)	1,104	,549	4,038	1	,044	3,017
	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(2)	,580	,604	,923	1	,337	1,786
	Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?(3)	,276	,619	,199	1	,656	1,318
	Constant	-,723	,724	,999	1	,317	,485

a. Variable(s) entered on step 1: Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders, Leeftijdsklasse, Beperkingen binomiaal (gebaseerd op Opgegeven geen beperking: De strenge variant), Nultredenwoning, Is er voldoende ruimte in huis om met rolstoel of rollator te bewegen?, Is de huidige woning geschikt om oud in te worden?.

2.4.2 Alleen zelf betaalde aanpassingen

Resultaten logistische regressie

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	225	100,0
	Missing Cases	0	,0
	Total	225	100,0
Unselected Cases		0	,0
Total		225	100,0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable Encoding

Original Value	Internal Value
Geen aanpassing betaald	0
Wel aanpassing betaald	1

Categorical Variables Codings

			Parameter coding		
		Frequency	(1)	(2)	(3)
Leeftijdsklasse	1921 t/m 1937	31	,000	,000	,000
	1938 t/m 1947	67	1,000	,000	,000
	1948 t/m 1957	98	,000	1,000	,000
	1958 t/m 1964	29	,000	,000	1,000
Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders	Niet bekend	128	,000		
	Bekend	97	1,000		
Huishoudensgrootte_binomiaal	Een persoon	126	,000		
	Meerpersoons huishouden	99	1,000		

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

	Observed		Predicted		Percentage Correct
			Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	
			Geen aanpassing betaald	Wel aanpassing betaald	
Step 0	Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Geen aanpassing betaald	189	0	100,0
		Wel aanpassing betaald	36	0	,0
	Overall Percentage				84,0

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	-1,658	,182	83,152	1	,000	,190

Variables not in the Equation

			Score	df	Sig.
Step 0	Variables	Leeftijdsklasse	29,125	3	,000
		Leeftijdsklasse(1)	4,409	1	,036
		Leeftijdsklasse(2)	12,604	1	,000
		Leeftijdsklasse(3)	3,902	1	,048
		Huishoudensgrootte_binomiaal(1)	11,261	1	,001
		Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders(1)	5,662	1	,017
	Overall Statistics		38,368	5	,000

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	38,380	5	,000
	Block	38,380	5	,000
	Model	38,380	5	,000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	159,471 ^a	,157	,268

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than ,001.

Classification Table^a

		Predicted			
		Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?			
		Geen aanpassing betaald	Wel aanpassing betaald	Percentag e Correct	
	Observed				
Step 1	Heeft de respondent zelf een aanpassing in de badkamer betaald?	Geen aanpassing betaald	185	4	97,9
		Wel aanpassing betaald	30	6	16,7
	Overall Percentage				

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Leeftijdsklasse			18,475	3	,000	
	Leeftijdsklasse(1)	-,789	,487	2,622	1	,105	,455
	Leeftijdsklasse(2)	-2,223	,572	15,109	1	,000	,108
	Leeftijdsklasse(3)	-2,752	1,094	6,327	1	,012	,064
	Huishoudensgrootte_binomiaal(1)	1,020	,421	5,855	1	,016	2,772
	Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_Met Anders(1)	,747	,407	3,368	1	,066	2,110
	Constant	-1,353	,517	6,842	1	,009	,259

a. Variable(s) entered on step 1: Leeftijdsklasse, Huishoudensgrootte_binomiaal, Bekendheid_binair: Gebaseerd op Bekendheid_Count_MetAnders.

Literatuurlijst

- Aplin, T., de Jonge, D., & Gustafsson, L. (2013). Understanding the dimensions of home that impact on home modification decision making. *Australian Occupational Therapy Journal*, 60(2), 101-109. doi:10.1111/1440-1630.12022
- Daemen, K. (2014). *Transitie woningmarkt. Een onderzoek naar het levensloopbestendig maken van de bestaande woningvoorraad*. (Master Planologie Master), Radboud Universiteit Nijmegen. Opgehaald van: <http://theses.ubn.ru.nl/bitstream/handle/123456789/3293/2014%20Daemen.pdf?sequence=1>
- Dam, F. van, Daalhuizen, F., Groot, C. de, Middelkoop, M. van, & Peeters, P. (2013). *Vergrijzing en ruimte: Gevolgen voor de woningmarkt, vrijetijdsbesteding, mobiliteit en regionale economie*. Opgehaald van: http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/PBL_2013_Vergrijzing%20en%20ruimte_450.pdf
- Davey, J., De Joux, V., Nana, G., & Arcus, M. (2004). *Accommodation Options for Older People in Aotearoa/New Zealand*. Opgehaald van: [https://www.beehive.govt.nz/sites/all/files/Accommodation Options for Older People.pdf](https://www.beehive.govt.nz/sites/all/files/Accommodation%20Options%20for%20Older%20People.pdf)
- Dijk, T. van, & Vijver, P. van de (2013). *Keuzegedrag bij zorg*. Opgehaald van: <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2013/10/25/keuzegedrag-bij-zorg/keuzegedrag-bij-zorg.pdf>
- Doekhie, K. D., Veer, A. J. E. de, Rademakers, J. J. D. J. M., Schellevis, F. G., & Francke, A. L. (2014). *Overzichtstudies. Ouderen van de toekomst. Verschillende in de wensen en mogelijkheden voor wonen, welzijn en zorg*. Opgehaald van:
- Duin, C. van, Stoeldraijer, L., Nicolaas, H., Ooijevaar, J., & Sprangers, A. (2015). *Kernprognose 2015-2016: Hoge bevolkingsgroei op korte termijn*. Opgehaald van:
- Duivenvoorden, A., Triest, N. van, Senior, P., Witter, Y., & Kooistra, H. (2015). *Langer zelfstandig wonen - de opgave voor corporaties*. Opgehaald van: <http://www.platform31.nl/publicaties/langer-zelfstandig-wonen-de-opgave-voor-corporaties>
- Erp Taalman Kip, W. van, & Huibers, J. (2010). *Handreiking Geschikt wonen - het aanpassen nú aanpakken*. Retrieved from:
- Galen, J. van, & Faessen, W. (2014). *Herziening Monitor Investeren voor de Toekomst*. Opgehaald van: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/seniorenwoningen/documenten/rapporten/2014/03/30/rapport-herziening-monitor-investeren-voor-de-toekomst>
- Gemeente Arnhem. (2017). Arnhem in Cijfers. Opgehaald op 02-05-2017 van: <https://arnhem.buurtmonitor.nl>
- Groot, C. de, Dam, F. van, & Daalhuizen, F. (2014). Honkvast in een koopwoning: vergrijzing, verzilvering en woningaanpassingen. *Geron*, 16(2), 27-29. doi:10.1007/s40718-014-0039-2
- Hsieh, H.-F., & Shannon, S. E. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288. doi:doi:10.1177/1049732305276687
- Hwang, E., Cummings, L., Sixsmith, A., & Sixsmith, J. (2011). Impacts of Home Modifications on Aging-in-Place. *Journal of Housing For the Elderly*, 25(3), 246-257. doi:10.1080/02763893.2011.595611
- IBM. (z.d.). Pseudo R-Squared Measures. Opgehaald van: https://www.ibm.com/support/knowledgecenter/en/SSLVMB_23.0.0/spss/tutorials/plum_germcr_rsquare.html
- Iersel, J. van, & Leidelmeijer, K. (2010). *Senioren op de woningmarkt. Nieuwe generaties, andere eisen en wensen*. Opgehaald van:

- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2010/03/01/senioren-op-de-woningmarkt>
- Kim, H., Ahn, Y. H., Steinhoff, A., & Lee, K. H. (2014). Home modifications by older adults and their informal caregivers. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 59(3), 648-656. doi:10.1016/j.archger.2014.07.012
- Korzilius, H. (2008). *De kern van survey-onderzoek* (2e dr. ed.). Assen :: Van Gorcum.
- Norder, M., Corsten, W., & Streppel, T. (2016). *Rapport Aanjaagteam Langer Zelfstandig Wonen: 'Van tehuis naar thuis'*. Opgehaald van: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/03/25/rapport-aanjaagteam-langer-zelfstandig-wonen>
- OECD. (2003). *Ageing, Housing and Urban Development*. Retrieved from Parijs: http://www.oecd-ilibrary.org.ru.idm.oclc.org/urban-rural-and-regional-development/ageing-housing-and-urban-development_9789264176102-en
- Petersson, I., Kottorp, A., Bergström, J., & Lilja, M. (2009). Longitudinal changes in everyday life after home modifications for people aging with disabilities. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 16(2), 78-87. doi:10.1080/11038120802409747
- Petersson, I., Lilja, M., Hammel, J., & Kottorp, A. (2008). Impact of home modification services on ability in everyday life for people ageing with disabilities. *Journal of Rehabilitation Medicine*, 40(4), 253-260. doi:10.2340/16501977-0160
- Rijksoverheid. (z.d.). Welke hulp kan ik thuis krijgen van de gemeente vanuit de Wmo? Opgehaald op 10-04-2017 van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/zorg-en-ondersteuning-thuis/vraag-en-antwoord/ondersteuning-gemeente-wmo-2015>
- Stoeckel, K. J. (2011). *The Role of Home Environments in Residential Adjustment Decision Making in Later Life*. (Doctor of Philosophy (PhD)), University of Massachusetts Boston, Boston. Opgehaald van http://scholarworks.umb.edu/doctoral_dissertations/52
- Stoeldraijer, L., Duin, C. van, & Huisman, C. (2016). *Kernprognose 2016-2060: 18 miljoen inwoners in 2034 voorzien*. Opgehaald van: https://www.cbs.nl/-/media/_pdf/2016/50/kernprognose%202016-2060.pdf
- Tabbarah, M., Silverstein, M., & Seeman, T. (2000). A Health and Demographic Profile of Noninstitutionalized Older Americans Residing in Environments with Home Modifications. *Journal of Aging and Health*, 12(2), 204-228. doi:doi:10.1177/089826430001200204
- Teo, J. (2012). *Langer zelfstandig wonen in de eigen woning*. (Master), Technische Universiteit Eindhoven, Eindhoven.
- UCLA, Statistical Consulting Group. (z.d.). Logistic Regression: SPSS Annotated Output. Opgehaald van <https://stats.idre.ucla.edu/spss/output/logistic-regression/>
- Verschuren, P., & Doorewaard, H. (2007). *Het ontwerpen van een onderzoek* (Vierde druk ed.). Den Haag: Uitgeverij LEMMA.
- Vliet, F. G. van (2015). *Meerwaarde van het flexibiliseren van bestaande sociale huurwoningen? Hogere huurwaarde, marktwaarde en bedrijfswaarde door middel van het flexibiliseren van de bestaande sociale huisvesting om levensloopbestendige woningen te realiseren*. (Master Real Estate & Housing Masterthesis), TU Delft. Opgehaald van: repository.tudelft.nl/islandora/object/uuid:473ee948-2459-4bdf-adad-9f0fc163b943/datastream/OBJ2/download
- Vocht, A. de. (2012). *Basishandboek SPSS 20 : IBM SPSS Statistics 20* (1e dr. ed.). Utrecht :: Bijleveld Press.
- Yuen, H. K., & Carter, R. E. (2006). A Predictive Model for the Intention to Implement Home Modifications: A Pilot Study. *Journal of Applied Gerontology*, 25(1), 3-16. doi:doi:10.1177/0733464805280751